

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชน
ระดับตำบลกรีฑา ตำบลหัวยทราย

โดย นายเอกชัย จินจันทร์และคณะ

มีนาคม 2545

บอกรเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อห้องถันเป็นกระบวนการที่คุณในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งค่าตาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป" กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อห้องถันเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ "คน" ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งค่าตาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันพาให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเก่งขึ้นในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในห้องถัน โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อห้องถัน จึงอยู่ที่ "กระบวนการ" มากกว่า "ผลลัพธ์" เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากการ และให้งานวิจัย มีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย "เวที" (การประชุม เท่านาน พูดคุยกันเดิม) เป็นวิธีการเพื่อให้คุณในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ น้ำราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหาร่วมใช้ "ปัญญา" ในกระบวนการวิจัย

"กระบวนการวิจัยเพื่อห้องถัน" หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ "คำถาม" หรือ "ความสงสัย" บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น "คำถาม" ต้องคมชัด โดยมีการแยกแบบประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการทำ "ข้อมูล" ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความมาเชื่อถือของข้อมูล มีการ "วางแผน" การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ "บันทึก" มีการ "ทบทวน" ความก้าวหน้า "วิเคราะห์" ความสำเร็จ และอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ "ก่อต" กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ "สรุปบทเรียน" ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย "ผู้ที่สงสัย" ซึ่งเป็นคนในห้องถันนั้นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อห้องถันจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนห้องถัน โดยคนห้องถัน เพื่อคนห้องถัน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมชาติที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สก.สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อห้องถันตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความกระหึ่งถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สก.สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอผลงานอย่างมากในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นที่เชื่อมต่อโครงกราวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงกราวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัย สู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อห้องถัน อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

คำนำ

การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างแกนนำเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
กรณีศึกษา ตำบลห้วยหาราย เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ
เยาวชนและทุ่มชนในการทำงาน มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาแกนนำเยาวชนและการเสริมสร้างเครือ
ข่ายเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเยาวชน ได้ดำเนินการขึ้นระหว่างเดือนพฤษจิกายน 2543 ถึง
เดือนมีนาคม 2545 เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น ทีมงานวิจัยจึงได้จัดทำเอกสารรายงานฉบับนี้ขึ้น
เพื่อเป็นการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ทีมงานวิจัยได้เขียนรายงานตามวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานโดยแบ่ง
ออกเป็น 8 บท คือ บทที่ 1 ครอบคิด สมมติฐาน บทที่ 2 บริบททุ่มชนและกระบวนการฯรวม
กลุ่ม/บทเรียนการทำงานของกลุ่มเยาวชนอักษรใน บทที่ 3 กระบวนการสร้างความร่วมมือกับทุ่ม
ชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนและการสร้างเป้า
หมายการทำงานร่วมกัน บทที่ 5 การคัดเลือกแกนนำเยาวชน / การพัฒนาแกนนำเยาวชนและ
การวางแผนงานเยาวชน บทที่ 6 ภาคปฏิบัติการแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชน บทที่ 7 การสร้าง
เครือข่ายเยาวชนระดับตำบล บทที่ 8 บทสรุปวิเคราะห์ผลการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการ
สร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล

ในการดำเนินการครั้งนี้ทีมงานวิจัยขอขอบคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลา
ในการดำเนินงานในการให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากโครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี ทาง
ทีมงานวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประสบการณ์ องค์ความรู้ บทเรียนที่เกิดขึ้นจากการจะเป็น
ประโยชน์ต่อการทำงานด้านเด็กและเยาวชนต่อไป

(นายเอกชัย จินาจันทร์)

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ครอบคิด สมมุติฐาน	1
บทที่ 2 บริบทชุมชน กระบวนการรวมกลุ่ม	16
บทเรียนการทำงาน	
บทที่ 3 กระบวนการสร้างความร่วมมือกับชุมชน	26
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนและ	32
การสร้างเป้าหมายการทำงาน	
บทที่ 5 การคัดเลือกและพัฒนาแกนนำ	43
การวางแผนงานเยาวชน	
บทที่ 6 ภาคปฏิบัติการแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชน	56
บทที่ 7 การสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล	68
บทที่ 8 บทสรุปวิเคราะห์	73

บทที่ 1 ครอบคิด สมมติฐานการวิจัย

1. หลักการและเหตุผล

ภายใต้สถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เชื่อมโยงกันอย่างกว้างขวางเป็นยุคโลกไร้พรมแดน กิจกรรมระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโลก ซึ่งมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อสังคมไทย จากสังคมเกษตรกรรมแบบพ่ออยู่พอกินเปลี่ยนมาเป็นเกษตรอุตสาหกรรมผลิตเพื่อขาย และมีการเกษตรเช่นนี้เกิดความล้มเหลว ผลผลิตตกต่ำเกิดภาวะหนี้สินและการสูญเสียที่ดินทำกินของเกษตรกร ในภาคอุตสาหกรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ปรับวิธีการเรียนการสอนไม่ทันต่อสภาพสังคมสมัยใหม่ นั่นคือการเรียนรู้ไม่ได้ถูกน้ำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จากสภาพดังกล่าวได้ก่อปัญหาให้กับเยาวชนมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ความรุนแรง โสเกนีเด็ก เด็กเรื่อง ถูกเอกสารดูถูก เบียดเบี้ยวทางเพศและด้านแรงงาน ค่านิยมตามแฟชั่นที่ไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิต ฯลฯ

จากสถานการณ์ดังกล่าวชุมชนเองได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชุมชนและครอบครัวในชนบทก็เปลี่ยนแปลงไปมีเวลาให้กับลูกน้อยลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนไป ลูกใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนและขาดที่ปรึกษา ขาดประสบการณ์ ขาดทักษะในการคิดตัดสินใจ ตกอยู่ในอุบัติเหตุต่างๆ ได้แก่ ยาเสพติด ภัยธรรมชาติ ภัยมนุษย์ ภัยมนุษย์ที่ไม่พร้อมและไม่ป้องด้วยความรุนแรง เป็นแก๊ง แสดงออกด้วยความรุนแรงและสร้างผลกระทบต่อผู้อื่น สำหรับชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่คิดถึงเรื่องการพัฒนาอย่างเด็กและเยาวชนให้เกิดความเข้มแข็ง ละเลยต่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและคนในชุมชน การพัฒนาแก่น้ำและสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมท่อนปัญหา และแนวทางแก้ไขได้อย่างชัดเจนและตรงกับปัญหา รวมถึงการสร้างส่วนร่วมกับชุมชนจะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

กลุ่มเยาวชนอัคตินีเป็นกลุ่มเยาวชนในชุมชนที่ก่อตั้งโดยองค์กรพัฒนาเอกชนได้เริ่มการทำงานด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชน ได้ทำโครงการวิจัยเชิงพัฒนาเรื่อง “กระบวนการสร้างแก่น้ำเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล” ขึ้น มุ่งเน้นศึกษากระบวนการสร้างแก่น้ำเยาวชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ บทเรียนในการพัฒนาการทำงานด้านเยาวชน โดยมีความเชื่อพื้นฐานในการทำงาน คือ

- การพัฒนาคนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และ การพัฒนาแก่น้ำเยาวชนก็เป็นด้านหนึ่งของการวางแผนงานพัฒนา

- มนุษย์สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพถ้ามีกระบวนการที่เหมาะสม การพัฒนาเยาวชนที่เหมาะสมส่งผลให้เยาวชนมีความเข้มแข็งแก่ปัญหาของตัวเองได้

2. เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาแก่นำเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจที่จะแก้ไขปัญหาของตัวเองได้ มีการรวมตัวกันทำงานและขยายเครือข่ายการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในชุมชน

3. คำาณหลักในการวิจัย

กระบวนการพัฒนาแก่นำเยาวชนระดับชุมชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างไร

3.1 คำาณรองในการวิจัย

1. รูปแบบโครงสร้างความร่วมมือของเยาวชนและชุมชนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาของเยาวชนในชุมชนควรเป็นอย่างไร
2. เงื่อนไขและปัจจัยของเยาวชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มหรือเครือข่ายเยาวชนแก่นำในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนมีอะไรบ้าง
3. กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนในชุมชนควรเป็นอย่างไร
4. เงื่อนไขและปัจจัยของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนร่วมกับกลุ่มและเครือข่ายเยาวชนมีอะไรบ้าง

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนระดับชุมชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อจำกัดและศักยภาพของเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน
3. เพื่อหารูปแบบและกลไกในการทำงานพัฒนาแก่นำเยาวชนระดับชุมชน และการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับชุมชน

5. สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาแก่นำเยาวชนจะสำเร็จได้ต้องใช้ส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชนร่วมมือกัน โดยมีกระบวนการเรียนรู้แลริมสร้างทักษะด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและ

รวมชาติของเยาวชนเป็นสำคัญ เมื่อยouthสามารถพัฒนาตัวเองได้ในระดับหนึ่ง รวมตัวกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานจะเกิดการขยายผลการทำงาน มีความต่อเนื่องและยั่งยืนภายใต้การสนับสนุนของชุมชนเอง

6. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันเบื้องต้น

(จากประมวลสูปโภคกรรมแห่งราชอาณาจักรเยาวราชปี 2000 โดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการของแกนนำเครือข่ายเยาวชนภาคเหนือตอนบนเดือนพฤษจิกายน 2542)

1. ปัญหาวัฒนธรรม / ค่านิยม

ສາເໜີແລະສກາພປໍ່ນູ້ທາ

ปัญหาค่านิยมทางการศึกษา เนื่องจากต้องการความเพื่อนร่วมเดินทางเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเข้าใจผิดว่ามีระบบการเรียนการสอนที่ดี ให้ความรู้ได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่รู้จัก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและโรงเรียนในท้องถิ่นขาดความสนใจจากเยาวชนและผู้ปกครอง

ปัญหาการมีครัวกินโรงเรียน เนื่องจากความอยากรู้ อยากลอง การมีครัวเป็นไปเพื่อความสนุก

ปัญหาตามสมัยนิยม เยาวชนขาดการวิเคราะห์สืบ ทำให้เยาวชนตามกระแสได้ง่ายเป็นการ

บริโภคแบบตะวันตก

ปัญหาของการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม

รับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไป รู้ไม่เปิด

โอกาสให้มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีการบรรจุเรื่องของท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรการศึกษา ทำให้เยาวชนดำเนินธุรกิจไปอย่างไม่สอดคล้องเหมาะสมกับชุมชน

2. ព័ត៌មានសេរីជំនួយ

ສາເໜີແລະສກາພປໍ່ນູ້ຫາ

พ่อแม่บางครอบครัวไม่มีเงินที่จะส่งลูกเรียนทำให้ลูกไม่มีความรู้เพื่อหารายได้มาเสริมแก่ครอบครัว การจับการศึกษาที่ไม่สูงจะทำให้ไม่ได้งานที่ดี นอกจานนี้พ่อแม่ยังคาดหวังให้ลูกได้งานทำในเมือง แต่เมื่อลูกเรียนจบแล้วไม่มีงานรองรับ ก็ต้องกลับไปอยู่บ้านเช่นเดิม โดยไม่ได้ทำงานใดที่บ้านเนื่องจากนักศึกษาที่จบมา มักจะคิดว่าตนเองมีศักยภาพสูง จึงพยายามเลือกงานที่ดีที่สุด ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานได้

3. ปัญหาฯ เสพติด

ສາເໜີແລະສກາພປັນຫາ

ปัญหาความต้องการการยอมรับ มีความอยากรู้ อยากลอง ต้องการให้เพื่อนยอมรับ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งไม่มีการให้คำปรึกษาที่ดีจึงเกิดพฤติกรรมทำตามเพื่อน

ปัญหาการเรียน ผู้ที่อ่านหนังสือเตรียมตัวสอบไม่ทัน อ่านหนังสือไม่จบ จะพึงยาเสพติดเพื่อให้อ่านหนังสือได้ทัน ใช้ไปนานๆ จึงติด เลิกไม่ได้

ปัญหาครอบครัว พ่อแม่ไม่รับฟังความคิดเห็นของลูก ไม่มีเวลาให้ลูก พ่อแม่ทະเลาภักน้ำทำให้ลูกขาดความอบอุ่น สงผลให้ลูกขักชวนไปเสพยาได้ง่าย

ปัญหาภูชาเติม เยาวชนบางคนตัดสินใจเลิกยาแล้ว แต่สังคมยังไม่ยอมรับและภูชาเติมว่าเป็นคนติดยา ถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี จึงประชดชีวิตด้วยการกลับไปเสพยาอีก

ปัญหาการยอมรับสิ่งสเปติดบางประเภท และให้ได้โดยไม่มีความผิด เมื่อสเปติดจึงเพิ่มปริมาณจากจำนวนน้อยๆ ไปสูงจำนวนที่มากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีโอกาสในการทดลองยาสเปติดชนิดอื่นๆ เนื่องจากคุณเคยกับการใช้สารสเปติดบางประเภทอยู่แล้ว

ปัญหาผู้ใช้แรงงาน จะใช้ยาบ้าซ้ายให้ทำงานได้มากขึ้นเมื่อหนึ่งลักษณะจากการทำงานหนัก และต้องการให้สามารถทำงานได้มากๆ ซึ่งจะทำให้ได้รับค่าตอบแทนจำนวนมาก

ปัญหาความยากจน เนื่องจากการไม่มีเงินใช้จ่ายในครอบครัวจึงหันไปขายยาสเปติด ซึ่งต่อมาจะส่งผลถึงการสเปดด้วย

ปัญหาภายในหมู่บ้าน บางหมู่บ้านมีการค้าขายและนำไปใช้อย่างเป็นเรื่องธรรมดานี้เป็นตัวอย่างให้แก่เด็ก ไม่มีการปราบปรามจากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมด้วย และปัญหาจากบรรพบุรุษที่ใช้ยาสเปติด เช่น พ่อแม่มีการสูบผันจะทำให้มีการสืบทอดการสูบผันถึงลูกหลาน

4. ปัญหาโรคเอดส์

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาการใช้ยาสเปติด จากการใช้ยาสเปติดแบบฉีดร่วมกัน การกินเหล้าทำให้ขาดสติ เมื่อมีเพศสัมพันธ์จะไม่มีการป้องกัน

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน เป็นการไว้วางใจคุณอน คิดว่าเป็นเพื่อนกัน และคิดว่าคุณอนไม่มีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่น มีบางรายไม่กล้าใช้ถุงยางอนามัยเพราะอยาเพื่อน ในบางรายไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันเอดส์ในการมีเพศสัมพันธ์และซึ่งอาจส่งผลให้ตั้งครรภ์ บางรายมีความรู้แต่ไม่เห็นความสำคัญขาดทักษะการประเมินโอกาสและพฤติกรรมเสี่ยง

ปัญหาสามี / ภรรยาติดเชื้อ ลูกที่เกิดออกมากไม่ติดเชื้อก็จะถูกมองว่าเป็นผู้ติดเชื้อไปด้วย

ปัญหาการขายบริการ เพราะมีหนี้สิน ความยากจนและเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว

ปัญหาการตรวจเลือด เยาวชนไม่มีการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน พ่อแม่ที่แต่งงานแล้วไม่มีการตรวจเลือดก่อนตั้งครรภ์ทำให้ลูกติดเชื้อ

ปัญหาการวนรงค์ ยังขาดการให้ข้อมูลที่รอบด้านเรื่องเพศศึกษาอย่างเพียงพอที่จะให้เยาวชนได้ตัดสินใจและหาทางเลือกในการป้องกันตัวเองได้

ปัญหาผู้ติดเชื้อไม่ได้รับการยอมรับ สังคมไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ ผู้ติดเชื้อไม่มีอาชีพ เพราะช่วงบ้านไม่ให้ทำงาน ผู้ติดเชื้อบางรายปิดบังไม่ให้ครัวเรือนทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อมากขึ้น

ปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ลูกที่พ่อแม่ติดเชื้อถูกวางเกี่ยจในโรงเรียน ช่วงบ้านไม่มีความรู้เรื่องการติดต่อ ทำให้เกิดปัญหาเด็กที่ติดเชื้อเข้าโรงเรียนไม่ได้ เพราะช่วงบ้านคนอื่นพาลูกออกจากโรงเรียนที่อื่น เพราะกลัวจะติดโรคเอดส์

5. ปัญหาการละเมิดทางเพศ

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาความไว้วางใจ เด็กบางคนถูกกลั่นละเมิดทางเพศ เช่น การข่มขืน อนาจารจากคนใกล้ตัว เช่น พ่อ แม่ ญาติ อาจารย์ และเพื่อนเพริ่งความไว้วางใจหรือด้วยความไว้เดียงสา รู้เท่าไม่ถึงกัน

ปัญหาลิทธิเด็ก เยาวชนไม่รู้ถึงลิทธิที่ตนเองมีอยู่

ปัญหาทัศนคติปฏิญิ / ชาย ค่า尼ยมที่ผู้ชายมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์มากแล้วดูเก่ง น่ายกย่องทำให้โอกาสเสี่ยงในการติดเชื้อของผู้ชายมีสูงและมีโอกาสในการกระทำละเมิดทางเพศสูง เพราะสังคมยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของผู้ชายแม้จะมีเพศสัมพันธ์นั้นจะเป็นการบังคับ ขึ้นใจก็ตาม ส่วนผู้หญิงต้องรักเดียวใจเดียว มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนใหม่แล้วต้องอยู่กับชายผู้นั้นคนเดียวทำให้ผู้หญิงขาดโอกาสในการเลือกเมื่อถูกละเมิดทางเพศจากผู้ชาย และหากผู้หญิงมีการต่อรองให้มีการป้องกันก็จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงที่มีความชำนาญใน การมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน

6. ปัญหาสัญชาติ

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ ไม่มีสิทธิในเรื่องของการได้รับการบริการจากภรรยา เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา สาธารณูปโภค เอกสารสิทธิ์ (โฉนด, หลักฐาน)

ปัญหาถูกควบคุม ผู้ที่ไม่มีบัตรประชาชน ไม่มีสัญชาติไม่สามารถออกอพยพที่หรือเข้าเมืองมาขายแรงงานได้ จะถูกตั้งไว้จับ

ปัญหาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้ที่ไม่มีสัญชาติจะขาดความมั่นคงทางด้านจิตใจ ไม่มีภาคภูมิใจในความเป็นชนเผ่า ใช้ชีวิตอยู่บนความไม่เท่าเทียมระหว่างชาวเข้ากับชาวพื้นราบ

ปัญหาซึ่งมองว่าในการขอสัญชาติ หน่วยงานรัฐมีการเรียกร้องเงินในการทำบัตร มีการซื้อขายบัตรประชาชน

ปัญหาการสื่อสาร ส่วนใหญ่สื่อสารภาษาไทยไม่ชัด จึงเกิดความยากลำบากในการติดต่อกับผู้อื่น โดยเฉพาะในการทำเอกสารราชการ

7. ปัญหาการศึกษา

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาความยากจน บางครอบครัวมีลูกมาก ไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ เด็กในชนบทไม่มีเงินจะไปเรียน ต้องดูแลพ่อแม่และน้องสาวทั้งต้องช่วยพ่อแม่ทำงานที่บ้าน ในบางพื้นที่โรงเรียนอยู่ไกลบ้านหากจะเรียนต้องอาศัยอยู่หอพัก ซึ่งครอบครัวยากจนไม่มีเงินเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่มีทั้งค่าเล่าเรียน ค่าอาหารและค่าที่พักเยาวชนบางส่วนจึงไม่ได้เรียนต่อ

ปัญหาครอบครัว ครอบครัวไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมาช่วยงานที่บ้าน เช่น ปลูกผัก ทำเกษตร ผู้ปกครองต้องการให้ลูกศึกษาภารกิจการของครอบครัวและสืบทอดกิจการต่อไป

ปัญหาความเชื่อ คิดว่าลูกผู้ชายเรียนหนังสือจบแล้วก็ต้องตกงาน ส่วนผู้หญิงเรียนจบก็ต้องแต่งงานไม่ได้ เนื่องจากความรู้ที่เรียนมาไปใช้ประโยชน์ จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะให้ผู้หญิง และผู้ชายได้รับการศึกษาสูง

ปัญหาโอกาสในการเลือกเรียน พ่อแม่คาดหวังให้ลูกเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง เมื่อต้องเอนหนានี้จะไม่สนใจสนับสนุนให้ลูกเรียนสิ่งที่ลูกชอบแต่จะบังคับให้ลูกเรียนในสาขาวิชาที่พ่อแม่คิดว่าอนาคตของลูกจะไปได้ดีโดยไม่คิดว่าลูกจะชอบหรือถนัดหรือไม่

ปัญหาไม่อยากรีียน เกิดจากเด็กไม่อยากรีียนเอง เพราะมองไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ใน การได้รับการศึกษา

ปัญหาเงินทุน การให้ทุนการศึกษาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และไม่ทั่วถึงคนที่ยากจน เยาวชนที่ได้รับเงินกู้เพื่อการศึกษา นำเงินที่ได้จากเงินกู้ไปใช้อย่างอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น ใช้ซื้อของที่

สังคมศนัย ใช้อย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้นำไปใช้อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น และมีปัญหาจากเยาวชนที่ภูมิเงิน ไปแล้วไม่ยอมใช้หนี้คืนทำให้ทางรัฐบาลตัดงบของสถาบันนั้นลง ทำให้มีทุนสำหรับนักศึกษาน้อยลง รวมทั้ง รัฐบาลลดวงเงินการกู้ยืมเพื่อการศึกษาทำให้นักเรียน นักศึกษามีเงินไม่พอค่าใช้จ่ายในการศึกษา และประเด็นที่สำคัญคือการไม่มีระบบตรวจสอบเพื่อการนำไปใช้เกี่ยวกับการศึกษาอย่างแท้จริง

ปัญหาการขาดโอกาสในการศึกษา มากเกิดขึ้นกับโรงเรียนที่อยู่ในชนบท เช่น ครูไม่พอ อุปกรณ์ การเรียนไม่พอ

ปัญหาคุณภาพครู การพัฒนาระบบโครงสร้างการศึกษาไทยที่มีการผลิตครูอุบัติโดยไม่ได้คุณภาพ

ปัญหาระบบการศึกษา ระบบการศึกษาที่เน้นระบบทุนนิยม เน้นระบบอุตสาหกรรม เป็นการสอน เอกพัฒนา มีหลักสูตรเดียวทั่วประเทศ เป็นการศึกษาที่ไม่นำไปสู่การมองเห็นคุณค่าของชีวิต การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพึงตนเองได้โดยเฉพาะเมื่อต้องการ

8. ปัญหาสิทธิเด็ก

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาสิทธิในการแสดงออก ผู้ใหญ่ไม่รับฟังความคิดเห็นและความสามารถของเด็ก ถูกผู้ใหญ่ห้าม “ไม่ให้แสดงออก” ถูกว่าเป็นเด็กที่ก้าวร้าว “ไม่มีมารยาท” มักจะตีกรอบให้เด็ก ให้เด็กอยู่ในคำสั่ง “ห้าม” “ไม่” เศร้าพสิทธิความเป็นส่วนตัวของเด็ก เช่น ขอบอ่านจดหมายส่วนตัวโดยที่ลูกยังไม่ได้อ่าน

ปัญหาสิทธิในการเลือกเรียน ถูกคาดหวังและกดดันเรื่องการเรียนจากผู้ปกครอง คือผู้ปกครองหวัง ว่าลูกจะได้คะแนนดีโดยไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของลูก ลูกชอบที่จะเรียนอย่างหนึ่งแต่พ่อแม่อยากจะให้ลูกเรียน อีกอย่างหนึ่ง ถ้าไม่เรียนตามที่พ่อแม่ต้องการก็จะไม่มีโอกาสได้เรียน และพ่อแม่จะตำหนิลูกที่สนใจทำกิจกรรม

ปัญหาการใช้สื่อ ใช้ที่สาธารณะ เยาวชนมักไม่ได้รับความสังคม ความร่วมมือในการผลิตสื่อหรือใช้ที่สาธารณะเมื่อยาวนานต้องการทำกิจกรรม เพราผู้ใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของเยาวชนและเยาวชนก็ไม่สามารถต่อรองกับผู้ใหญ่ได้

ปัญหาโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งลูกเรียนได้ พ่อแม่เห็นว่าลูกเรียนไม่ไหวจริงๆ จึงให้ออกจากโรงเรียน รู้สึกไม่มาตราการสำหรับผู้มีความพิการ

ปัญหาถูกกระทำ เด็กและเยาวชนที่ไม่มีผู้ดูแล ถูกทอดทิ้ง “ไม่มีครรภ์ใจทำให้เกิดปัญหาทางสังคม” มากขึ้น เช่น เด็กเรื่อง ขัยบวิการ เป็นต้น ถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ โดยอาจมาจากที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกันแล้วมาลงที่ลูกโดยไม่มีเหตุผล

ปัญหาแรงงาน ถูกใช้แรงงานเกินเหตุ เช่น เด็กที่ต้องออกมารаНขายพวงมาลัยตอนกลางคืน กว่าจะได้เงินก็ต้องแล้ว ถ้าไม่ได้เงินมากพ่อแม่ก็ให้ไปขายพวงมาลัยต่อ / เอกลูกมาเป็นข้อทาน

7. เงื่อนไขและข้อจำกัดของการเข้ามามีส่วนร่วม

(จากการสรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงานจากกลุ่มเยาวชนสักกิ้น 2543)

* เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ เยาวชนบางส่วนที่ต้องทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย օอจากกระบวนการศึกษา เนื่องจากความจำเป็นของเศรษฐกิจครอบครัวหรือบางส่วนต้องหารายได้ระหว่างการศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนสักกิ้น

* เงื่อนไขของครอบครัว เช่น ครอบครัวไม่สนับสนุนการทำกิจกรรมนอกราชการเรียน มองว่าเป็นการเสียเวลาและส่งผลกระทบเรื่องการเรียนและจะนำไปสู่ปัญหาซ้ำซาก โดยเฉพาะผู้ปกครองของเยาวชนหญิงจะไม่อนุญาติให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม

* ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่น การพัฒนาของผู้นำและองค์กรท้องถิ่นยังเน้นที่การพัฒนาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาคน ยังยึดติดกับแนวคิดการพัฒนาแบบเก่าที่ไม่เชื่อให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ไม่มีการสนับสนุนด้านเยาวชนอย่างเต็มที่ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร

* การศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งไปสู่ระบบอุดมศึกษาและมีการแข่งขันสูงทำให้เกิดความกดดันกับเยาวชนและการศึกษาแบบท่องจำ ไม่สอนให้เด็กคิดเป็นทำให้ขาดสำนึกทางด้านการพัฒนาสังคม ไม่มีความสนใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและปัญหาสาธารณสุขเนื่องครุภิจและการประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว

* บริบทสังคม การที่สังคมไทยยึดถือระบบอาชูโส เด็กต้องเชือฟังผู้ใหญ่ทำให้เยาวชนขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและขาดอิสรภาพทางความคิด พื้นที่ทางความคิดของเยาวชนยังมีน้อยมากในปัจจุบัน

* สื่อ สื่อมือถือพลามากในเยาวชน มีผลต่อความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมของเยาวชน เช่น แฟชั่น การแต่งตัว การซื้อสินค้า และการปฏิบัติตัวในวิธีชีวิตซึ่งบางครั้งไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและภูมิปัญญาของตนเอง มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะ เกินความจำเป็น

* กระบวนการทำงานของผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ที่ไม่ได้ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพียงมีส่วนร่วมเฉพาะระดับกิจกรรม ทำให้ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงและไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขาดความภูมิใจและความตื่นตัวในการทำงานระยะยาว

8. รูปแบบโครงสร้างการรวมกลุ่มการทำงานของเยาวชนในปัจจุบัน

* การรวมกลุ่มตามธรรมชาติโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเป็นระบบแบบไม่เป็นทางการ การทำงานเป็นไปตามความต้องการและความพร้อมของกลุ่ม

* กลุ่มเยาวชนที่จัดตั้งโดยโครงสร้างอำนาจชั้น เชน กลุ่มเยาวชนประกอบอาชีพจากการจัดตั้งของพัฒนาชุมชน และกลุ่มหนุ่มสาวที่เกิดจากการจัดตั้งของผู้ใหญ่บ้าน (กลุ่มหนุ่มสาวบางส่วนรวมตัวกันโดยเยาวชนเอง หรือ บางส่วนเกิดจากการสนับสนุนของชุมชน เช่น วัดและโรงเรียน)

* กลุ่มเยาวชนที่มีพี่เลี้ยงหรือสนับสนุนโดยองค์กรพัฒนาเอกชน มีรูปแบบการทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นส่วนใหญ่

* สถาบันเยาวชนเป็นรูปแบบการทำงานที่มีโครงสร้างคล้าย อบต. มีการเลือกตั้ง มีคณะกรรมการบริหาร มีวาระการดำเนินงาน อาจมีการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ เอกชนและชุมชน

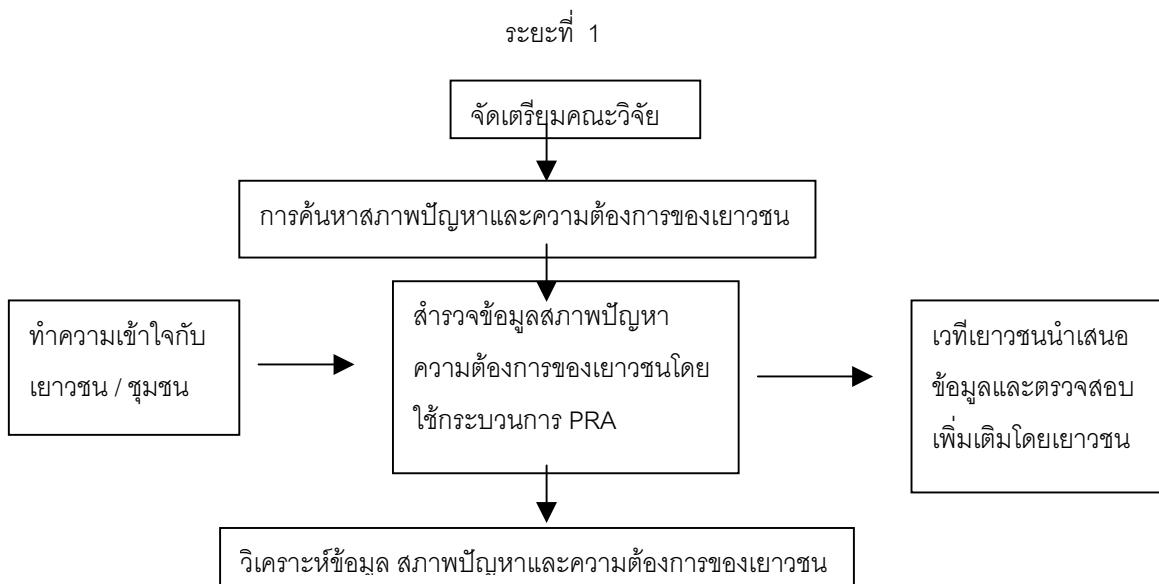
9. ครอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อท้องถิ่น

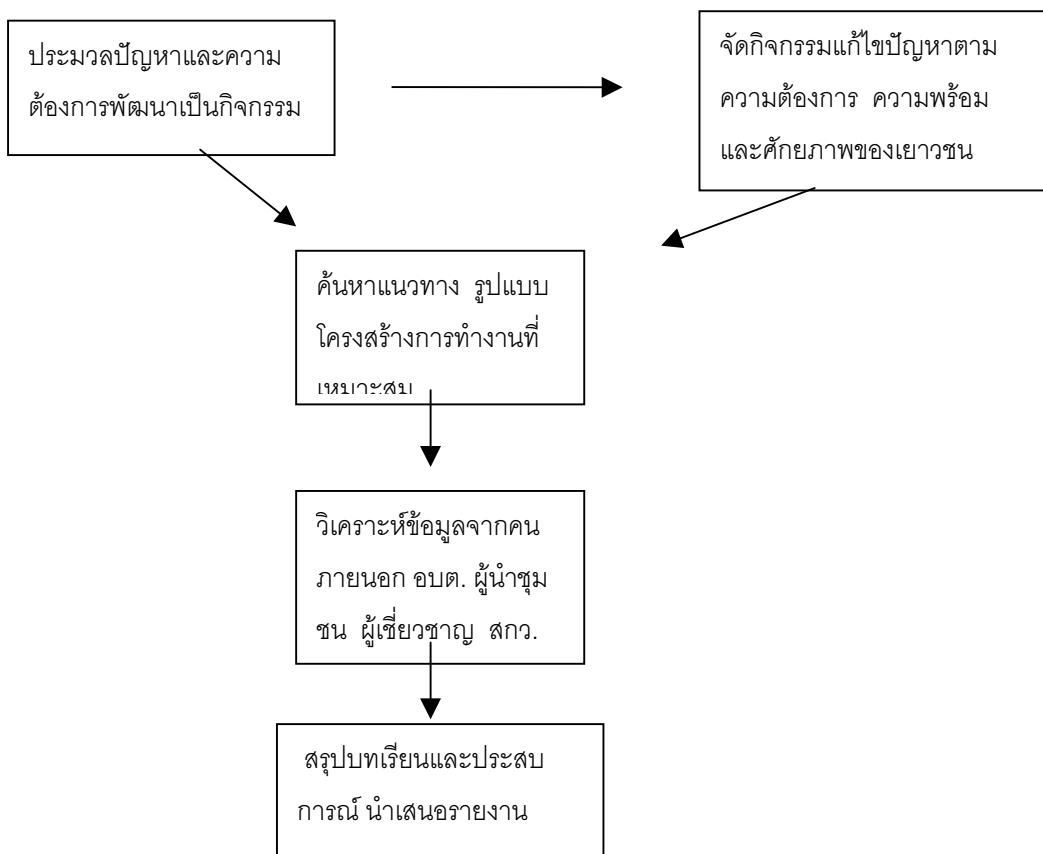
ปรากฏการณ์ทางสังคมที่หลากหลายขึ้น ในการจัดทำแผนปฏิบัติการจะต้องตั้งคำถามให้ทีมวิจัยพิจารณากระบวนการทางสังคม ดูวิธีคิดของชาวบ้าน ดูต้นทุนทางสังคมของชุมชน โดยการยึดความหลากหลาย ทุกมิติ ทั้งอุดมการณ์อำนวย มิติชุมชน วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมที่จะทำให้ชาวบ้านมองว่า “เป็นธรรม” ที่ชาวบ้านจะต้องดูแลด้วยตนเอง ผู้ประสานงานอาจจะช่วยตั้งคำถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น เพิ่มเติมข้อมูล แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนยุทธศาสตร์ แต่ผู้ประสานงานมิได้เป็น “ผู้ทำ” เป็นเพียงผู้กระตุ้นประสาน (facilitator) ให้เกิดการสนทนาวิวัฒนาท่วงทีมวิจัยและผู้เกี่ยวข้องผู้ประสานงานเป็นผู้ตั้งคำถาม ให้ข้อสังเกต ให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดการคิดให้รอบคอบ ในระยะแรกผู้ประสานงานจะช่วยเขียนผู้ที่เข้าตาแต่ครั้งต่อไปชาวบ้านจะต้องป้องกันไม่ให้ผงเข้าตาอีกด้วยตนเอง ผู้ประสานงานต้องกระตุ้นให้เกิดอิสระทางความคิด เกิดความภาคภูมิใจที่จะคิดเอง “ให้อยู่ในสายเลือด มิใช่เขาแบ่งมาพอก” และท้ายที่สุดชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจเลือกทางเดินเอง (ปิยะวัติ บุญหลง และคณะ, 2543)

การวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนแบบการทำมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับเยาวชนในชุมชนบทครั้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีเป้าหมายของการวิจัยอยู่ที่การให้เยาวชนได้เรียนรู้ สภาพปัญหาของตนเองและชุมชน และเกิดทักษะที่สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การวิจัยครั้นนี้ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้เยาวชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่สนุกและสร้างสรรค์ และเรียนรู้จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแนวทางในการปฏิบัติการวิจัย ในการวิจัยจะประสานงานสร้างส่วนร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

กรอบวิธีการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 2

นิยามศัพท์

เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง เยาวชนที่มีอายุ 13-25 ปี ทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา รวมถึงเยาวชนที่ทำงาน เยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อยาเสพติด / โรคเอดส์ เยาวชนที่มีปัญหาครอบครัวและอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลหัวยทราย

ทีมงานวิจัย หมายถึง แกนนำเยาวชน 16 คน จาก 8 หมู่บ้านฯ ละ 2 คน ผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ที่ได้รับการพัฒนาและเสริมศักยภาพเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านของตนเองและระดับตำบล

แกนนำเครือข่ายเยาวชน หมายถึง เยาวชนชาย หญิงที่ผ่านการพัฒนาตามกระบวนการทำงานของโครงการ เช่น การเข้าค่ายอบรม ประชุมและมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรมและประสานงานการทำงานกับกลุ่มเพื่อนในหมู่บ้านของตนเอง

10. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาสังคม

การพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยต้องเป็นการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งชาย-หญิง ซึ่งเป็นผู้แทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมสร้างและร่วมพิทักษ์ผลงานการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านเป็นกระบวนการดำเนินงานและการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมในกระบวนการคิดและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจร่วมกันสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนและเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิดคิดวิธีการและโครงการพัฒนาต่างๆ ผู้ที่ร่วมคิดก็จะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ และมีความภูมิใจในผลงานจากกิจกรรมการพัฒนาที่ตนเองได้มีส่วนร่วมดำเนินงาน จะดูแลให้โครงการดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นวิถีทางนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านที่ยั่งยืน (อรพินท์ สพโชคชัย, 2537)

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนา เมื่อนักพัฒนากระตุ้น/ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตระหนักในปัญหาและสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้แล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การพัฒนาจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของอคิน ราฟฟัตัน (2531) และยุวัตตน์ วุฒิเมธี หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วิเครื่ม ค้นหาปัญหา การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ประชาชนเป็นผู้ที่ทำทุกอย่างไม่ใช่เราทำหนดไปแล้วว่าให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นของประชาชนที่คิดขึ้นมา

ประชาสังคม (Civil Society)

ความหมาย

มีนักคิดนักวิชาการให้ความหมายไว้มากพอที่จะสรุปได้ว่า “ประชาสังคม” น่าจะหมายถึง “การที่คนในสังคมซึ่งมีจิตสำนึก(Civic Consciousness) ร่วมกัน นารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ในกระบวนการทำงานอย่าง ทั้งนี้ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะ “ ประชาสังคม จะก่อให้เกิด” อำนาจที่สาม ” นอกเหนือจากอำนาจราษฎรและอำนาจธุรกิจ (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2542)

อำนาจที่สามนี้อาจไม่ต้องการคนจำนวนมาก แต่เป็นกลุ่มเล็กน้อย กระบวนการจัดการจะมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างๆ (Civic Network)

การรวมตัวกันนั้น อาจไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกัน แต่สามารถสื่อสารได้เกิดเป็นองค์กรขึ้น (Civic Organization)

การรวมตัวในลักษณะประชาสังคมจะก่อให้เกิดโครงสร้างสังคมแนวใหม่ที่มีความสัมพันธ์กันในแนวราบที่เท่าเทียมกัน ซึ่งหากประสานกับโครงการที่มีความสัมพันธ์ในแนวตั้งด้วยความสามัคันท์แล้วก็จะทำให้สังคมทั้งสังคมมีความเข้มแข็งเหมือนผึ้งผึ้งที่มีเส้นใยแนวตั้งและแนววนอันถักทอกันเป็นผึ้งผึ้งที่มีความงามและแข็งแรง

องค์ประกอบของประชาสังคม

กิจกรรมหรือกระบวนการที่จะเรียกว่าเป็นประชาสังคมได้นั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. จิตสำนึกประชาสังคม (Civic Consciousness) หมายถึง ความคิดและความยอมรับเรื่องการรวมตัวกันอย่างอิสระด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความยอมรับในความคิดเห็นของกันและกันในอันที่จะเรียนรู้ร่วมกัน หรือแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่

การรวมตัวกันจึงเป็นลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal) มีอิสระเท่าเทียมกันและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

2. โครงสร้างองค์กรประชาสังคม (Civic Organization) หมายถึงกลุ่มการรวมตัวซึ่งอาจเป็นองค์กรที่เป็นทางการ (นิติบุคคล) หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเฉพาะคราว เฉพาะเรื่องหรือต่อเนื่องก็ได้ จำนวนสมาชิกไม่จำกัด มีสมาชิกเพียง 2-3 คนก็ได้

รูปแบบที่เห็นได้มากที่สุด ก็คือ องค์กรเอกชนสาธารณะประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมุลนิธิ สมาคม ชุมชน สมาคม สมพันธ์ สนพันธ์ ชุมนุม สนกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มอื่นๆ ประเด็นสำคัญ การรวมกลุ่มต้องมีจิตสำนึกประชาสังคมควบคู่กัน

การรวมกลุ่มที่มีลักษณะจัดตั้ง ชื่นนำ ขาดการสร้าง Partnership ไม่มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีลักษณะความสัมพันธ์ในแนวตั้งแม้จะเกิดอยู่ในชุมชนไม่ว่าจะสนับสนุนโดยภาครัฐหรือองค์กรเอกชนก็ไม่สามารถนับเป็นประชาสังคมได้ เพราะขาดจิตสำนึกประชาสังคม

การมีองค์กร หมายถึง มีระบบการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและนำไปสู่การแก้ปัญหา

3. เครือข่ายประชาสังคม (Civic Network) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการซึ่งเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มหรือเชื่อมโยงองค์กรประชาสังคมต่างๆ เข้าด้วยกัน

ปัจจัยสำคัญของเครือข่ายประชาสังคม คือ ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์ด้วยความสมานฉันท์

เครือข่ายประชาสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมจิตสำนึกของสมาชิก และองค์กรประชาสังคม ต่างๆ ให้เกิด “อำนาจที่สาม” ที่มีความเข้มแข็งในสังคมขึ้นมา

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research(PAR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหา การดำเนินการ การติดตามผล จนถึงขั้นประเมินผล ปฏิบัติการ (action) หมายถึง กิจกรรมที่โครงการวิจัยต้องการจะดำเนินการอาจเป็นเรื่องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พลังงาน หรือภาวะบูรณาการ ฯลฯ ส่วนใหญ่แล้วปฏิบัติการมักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่ง การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การมีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่ร่วมกิจกรรมวิจัย ในภาระครุภารกิจภาพปัญหา หรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่งแล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ การนำแนวคิด 2 ประการนี้มาผสมผสานกัน (ศุภวงศ์ จันทวนิช, 2538)

โดยปกติแล้วการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดี เหมาะสม ตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติเพื่อทดลองว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมในความเป็นจริง ควบคุมแนวทางปฏิบัติการแล้วนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใหม่จนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจ นำไปใช้และเผยแพร่ได้ การวิจัยชนิดนี้เนื้อต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้รูปแบบการวิจัยยืดหยุ่นได้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอาจเป็นแบบมีส่วนร่วมหรือไม่มีก็ได้

ในการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory research) ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทุกขั้นตอน เป็นสิ่งที่ชุมชนหรือชาวบ้านร่วมรับรู้ และใช้ประโยชน์ด้วย ชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและลู่ทางแก้ไขปัญหา ชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจและยืนยันเจตนารวมถึงที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านั้น กระบวนการวิจัยดำเนินไปในลักษณะการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างชาวบ้านกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้นๆ อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการสังเคราะห์ข้อสรุปมีลักษณะเชิงวิภาควิธี (dialectic) ชาวบ้านจะค่อยๆ พัฒนาศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ชาวบ้านจะค่อยๆ เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ข้อมูลที่ได้จะมีความชัดเจน สะท้อน ความคิดอ่านของชาวบ้านตลอดจนนิสัยใจคอ ความต้องการและแบบแผนการดำเนินชีวิตของเข้า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้อาจไม่ได้นำไปสู่ปฏิบัติการโดยตรงก็ได้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการวิจัยที่ต่างไปจากการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์รวมชาติเพราะเน้นการยอมรับหรือความเห็นพ้องจากฝ่ายชาวบ้านในการวิจัยชนิดนี้นักวิจัยจะต้อง

1. ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชาวบ้านอยู่ตลอดเวลา
2. ทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของชาวบ้านอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

ในการวิจัยแบบ PRA ผู้วิจัยถือว่าชาวบ้านเป็นผู้ที่รู้ดีเท่าๆ กับนักวิจัยหรือนักพัฒนาในการกำหนดปัญหาและการเลือกปฏิบัติการใดๆ ก็ตามที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาของการวิจัยจึงเริ่มจากชาวบ้านด้วยไม่ใช่จากสมมุติฐาน และนักพัฒนาต่างก็มีบทบาทเท่าเทียมกันในการร่วมกำหนดปัญหา

และแนวทางปฏิบัติการการวิจัยนี้จะเป็นการทดสอบระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีและระเบียบวิธีของนักวิจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักพัฒนาและความต้องการกับความรอบรู้ของชาวบ้าน

11. ขอบเขตการวิจัยและพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของเยาวชนในชุมชน
2. ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานด้านเยาวชนในการวิเคราะห์และประเมินความพร้อมและศักยภาพของเยาวชน
3. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับเยาวชนและการสร้างส่วนร่วมกับชุมชนทั้งในการตัดสินใจและการดำเนินงานด้านพัฒนาและแก้ไขปัญหาเยาวชน
4. รูปแบบโครงการ ความร่วมมือที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาปัจจุบันของเยาวชนในชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

- 1 ตำบล จำนวน 8 หมู่บ้าน ในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านประชากร

เยาวชนชาย หญิง อายุ 13 ปี – 25 ปี จำนวน 50 คน

12. ระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2543 ถึง 31 มกราคม 2545

บทที่ 2
บริบทชุมชนตำบลห้วยทราย
กระบวนการรวมกลุ่มและบทเรียนการทำงานของกลุ่มเยาวชนชักอิน

สภาพทั่วไปของชุมชน ตำบลห้วยทราย

1. ภูมิศาสตร์

ที่ตั้งตำบลห้วยทรายตั้งอยู่ใน อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ โดยอยู่ห่างจาก อ.สันกำแพงไปทางทิศเหนือประมาณ 7 กม. มีเนื้อที่ทั้งหมด 46.35 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตพื้นที่ที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลแม่โปง	อำเภออดอยสะเก็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลร่องวัวแดง	อำเภอสันกำแพง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลสหกรณ์	กิ่งอำเภอแม่อ่อน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลแม่ปุค่า	อำเภอสันกำแพง

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มติดชายเข้า มีความลาดชันปานกลาง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 300 เมตร ลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ป่าและอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำพริก เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหรือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

มีหมู่บ้านจำนวน 8 หมู่บ้านดังนี้ หมู่ 1 ได้แก่บ้านแม่ตاد หมู่ 2 บ้านหนองแสง หมู่ 3 บ้านล้านตอง หมู่ 4 บ้านสันเข้าแคบกลาง หมู่ 5 บ้านหม้อ (ทุ่งต้อม) หมู่ 6 บ้านดอยชิว หมู่ 7 บ้านป่าตึง หมู่ 8 บ้านห้วยทรายซึ่งแยกตัวออกจากหมู่ที่ 2 บ้านหนองแสงเมื่อปี 2542

2. ประชากร

ตำบลห้วยทรายมีประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 6,283 คน แยกเป็นชาย 3,119 คน หญิง 3,164 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 135 คน/ตารางกิโลเมตร

3. อาชีพและเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ทำนา ทำสวนพริก ทำสวนไม้ดอก (กุหลาบ) และพืชผักสวนครัว การทำไร่นาสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ ไก่ วัว และหมู

อาชีพรองของประชากรนอกรากคือเกษตรกรรม ได้แก่ รับจำจ่ออุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น หัตถกรรมจากผ้า ไม่ได้ทำตุ๊กตาของที่ระลึก ทำเครื่องประดับบ้านจากไม้เนื้ออ่อน ทำเครื่องปั้นดินเผา

4. สภาพทางสังคม

ภายในตำบลห้วยทรายมี วัด ทั้งหมด 8 แห่ง และมีโบสถ์ 1 แห่ง ในหมู่ที่ 8 ต.ห้วยทราย โง เรียนมีทั้งหมด 3 แห่ง คือ โรงเรียนวัดบ้านหม้อเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ยุบรวมกันระหว่างโรงเรียนบ้านหนองแสงและโรงเรียนวัดบ้านหม้อ มีนักเรียนจากบ้านหม้อ บ้านหนองแสง บ้านห้วยทราย และบ้านดอยซิวบางส่วนมาเรียนรวมกัน แห่งที่ 2 โรงเรียนวัดล้านตองเป็นโรงเรียนขยายโอกาส การเรียนการสอนถึงระดับ ม.3 มีนักเรียนจากหมู่บ้านมาเรียนรวมกัน แห่งที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าตึงดอยซิวเป็นโรงเรียนระดับประถมที่มีนักเรียนจาก 2 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 6 บ้านดอยซิว และหมู่ที่ 7 บ้านป่าตึง มีสถานีอนามัย จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 และทุกหมู่บ้านมีศูนย์สาธารณสุขมูลล้วนประจำหมู่บ้าน ภายในตำบลมีป้อมยามชุดช่วยเหลือเจ้าพนักงานจำนวน 4 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่บ้านหม้อ หมู่บ้านดอยซิว หมู่บ้านป่าตึง และหมู่บ้านหนองแสง

5. การปกครอง

- 5.1 ภายในหมู่บ้านจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครอง บริหารร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและ กรรมการหมู่บ้าน พระสงฆ์ และตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน
- 5.2 การปกครองระดับตำบลเดิมใช้รูปแบบสภารำดับและเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบองค์การ บริหารส่วนตำบลเมื่อ 16 ธันวาคม 2539 โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 16 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 1 คน

6. กลุ่มและองค์กรต่างๆ ในตำบล

กลุ่มแม่บ้าน รวมกันโดยการจัดตั้งสีบทอดต่องกันมา มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ตามงานและเทศกาลต่างๆ เช่น งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ และงานของทางราชการจัดขึ้น วันสงกรานต์ งานประจำปี งานฤดูหนาว ในการทำงานของกลุ่มเยาวชนได้มีการประสานงานใน การจัดกิจกรรม เช่น ช่วยเตรียมอาหาร ประชาสัมพันธ์

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) จัดตั้งจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนประจำอำเภอ จ. อช. หมู่บ้านละ 4 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 2 คน มีหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้กับกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้าน

อาสาสมัคสารณสุขมูลฐาน (อสม.) ทำงานร่วมกับสถานีอนามัยตำบลในด้าน
สาธารณสุข เช่น เก็บข้อมูลสุขภาพ สำรวจฐานน้ำ จ่ายยา กระจายข่าวสารและรณรงค์เกี่ยวกับ
สุขภาพ

กลุ่มเกษตรปลดสารพิษหัวหิน เป็นการรวมตัวของเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ มี
ประมาณ 7 ครอบครัว ที่มีแนวทางการทำเกษตรปลดสารพิษ และรณรงค์ขยายแนวคิดให้
ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรปลดสารพิษ

กลุ่มหมอมือเมือง เป็นกลุ่มหมอมือพื้นบ้านในตำบลรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
และเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพแบบพื้น
บ้าน ปัจจุบันได้จัดตั้งเป็นชุมชนสมุนไพร และแพทย์แผนไทยหัวหินล้านนาตั้งอยู่ที่วัดล้าน
ตอง หมู่ที่ 3 และได้รับการส่งเสริม ฝึกอบรมเรื่องการนวดแผนไทยจากสาธารณสุขจังหวัด
เชียงใหม่ โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในตำบล

กลุ่มชุดหัวหิน เป็นกลุ่มจัดขึ้นโดยการดำเนินงานของสถานีตำราชภูมิฯ
อำเภอสันกำแพง ได้มีการฝึกอบรมและมีหน้าที่ด้านการบริหารสาธารณสุขต่างๆ ในตำบล
ดูแลความสงบเรียบร้อยประสานงานเจ้มข่าวกับตัวราชในพื้นที่

7. สภาพทั่วไปของเยาวชนตำบลหัวหิน

7.1 สภาพครอบครัว โดยสภาพทั่วไปของชุมชนแล้วเป็นชุมชนชนบทที่อยู่ใกล้เมือง
สภาพครอบครัวโดยทั่วไปยังเป็นครอบครัวขยายอยู่กันแบบเครือญาติเป็นส่วนใหญ่และ
ปกครองทำการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นหลัก จึงค่อนข้างมีเวลาได้อยู่กับ
บุตรหลานของตัวเองเฉพาะในเวลาเย็น เวลากลางคืนและเฉพาะวันเสาร์ วันอาทิตย์

7.2 การศึกษา เยาวชนในพื้นที่ ต.หัวหินราย ส่วนใหญ่จะศึกษาระดับประถมในโรงเรียน
ภายในตำบลซึ่งมีอยู่ 3 โรงเรียน เมื่อจบชั้นประถมแล้ว บางส่วนจะศึกษาต่อระดับมัธยม
ต้นในโรงเรียนขยายโอกาสชั้นอนุบาลในชุมชน แต่เยาวชนส่วนใหญ่จะไปศึกษาต่อในโรงเรียน
ประจำอำเภอ คือ โรงเรียนสันกำแพงและโรงเรียนในเมืองเชียงใหม่ จึงมีความสัมพันธ์ใน
วงกว้างกับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ และเยาวชนที่ไปเรียนในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ถ้าเป็น
ระดับประถมหรือมัธยมต้นจะมีรถรับส่งไปโรงเรียน ต้องตื่นเช้าและกลับตอนค่ำทำให้ขาด
ความสัมพันธ์กับเพื่อนในพื้นที่และมีเวลาอยู่กับชุมชนน้อยเกินไป เยาวชนที่โตขึ้นเรียนใน

ระดับอาชีวะจะมีบางส่วนที่เข้ามาอยู่ในหอพักในเมืองจึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเยาวชนในเมืองเชียงใหม่ ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การเที่ยวและพฤติกรรมเรื่องอื่นๆ

7.3 การรวมกลุ่ม

- **กลุ่มกีฬา** จะมีการเจอกันในตอนเย็นตามสนามกีฬา พุตดุยและเล่นกีฬา ร่วมกันและจัดทีมแข่งร่วมกันแข่งกีฬาต่างๆตามโอกาสสมควร ส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชน ชายมากกว่าเยาวชนหญิง ส่วนใหญ่จะมาเล่นกีฬาประเภท ตระกร้อ พุตบลล วอลเล่ย์ บลล บางส่วนมีการพุตดุยและนัดแข่งกันไปเที่ยวตอนกลางคืน
 - **กลุ่มเที่ยวกลางคืน** เยาวชนกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านอาหารคาวบอยเกะ ผับ เนค และนิยมไปตามงานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ เยาวชนกลุ่มนี้จะมีทั้งเยาวชนที่เล่นกีฬา เยาวชนในชุมชน เยาวชนที่เรียนในเมืองเยาวชน กลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดื่มเหล้า สูบบุหรี่ มีบางส่วนที่ใช้สารเสพติดประ肉体ยาน้ำ ส่วนใหญ่ กลุ่มนี้จะเป็นเยาวชนชายอายุระหว่าง 14-20 ปี
 - **การรวมกลุ่มที่เกิดจากการจัดตั้งและกระตุ้นให้เกิด**
 - **กลุ่มหนุ่มสาวหรือกลุ่มเยาวชนภายในหมู่บ้าน** จะมีการรวมตัวกันทำกิจกรรม ตามเทศบาลหรือวันสำคัญเพื่อเชื่อมความสามัคคี ระดมทุน และรณรงค์เรื่องโกรกเอดส์ ยาเสพติด การเลือกตั้งในโอกาสต่างๆ
 - **กระบวนการรวมกลุ่มของกลุ่มเยาวชนสักถิ่น**

ปี 2539 ระยะเริ่มก่อตัวของกล่อม

เริ่มต้นจากมีกิจกรรมองค์กรพัฒนาเอกชน(NGO) เข้าไปกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มรณรงค์เรื่องโรคเอดส์โดยการซักชวนเยาวชนหัวใจของกลุ่มต่างๆ และเยาวชนที่เป็นเครือญาติกับผู้ริเริ่มโครงการเยาวชนที่เข้าร่วมค่ายมาจากการเอดส์ในเดือนตุลาคม 2539 จำนวน 25 คน อยู่แต่เดิม ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกันเป็นความสัมพันธ์อันที่เพื่อนบ้านและความสัมพันธ์อันที่เครือญาติ โดยมีการเข้าค่ายอบรมให้ความรู้เรื่องเอดส์ในเดือนตุลาคม 2539 จำนวน 25 คน จากนั้นสนับสนุนให้ทำกิจกรรมในชุมชน

ปี 2541 ระยะทรงตัวของกลุ่ม

จากการเข้าร่วมค่ายมีสมาชิกเพียงบางส่วนจำนวนประมาณ 10 คน ที่ร่วมเป็นแกนนำทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีการซักชวนเพื่อนๆที่ไม่ได้เข้าร่วมค่ายมาร่วมกิจกรรมด้วยแกนนำจะลงทำงานกับกลุ่มเพื่อน กับโรงเรียนและชุมชน โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนในโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน และในชุมชนจำนวน 4 หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านที่แกนนำอาศัยอยู่ มีเยาวชนที่แกนนำไปจัดกิจกรรมด้วยเข้ามาเรียนรู้ในกลุ่ม โดยร่วมประชุม วางแผน และจัดกิจกรรม จำนวนประมาณ 10 คน รวมกับแกนนำเดิมเป็นจำนวนทั้งหมด 20 คน

ปี 2542 ระยะขยายกลุ่ม/เครือข่าย

มีการขยายเครือข่าย สมาชิก และประเด็นการทำงาน ที่หลากหลายขึ้น เนื่องจากเมื่อกลุ่มมีสมาชิกมากขึ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกขยายวงกว้างไปนอก 4 หมู่บ้าน สมาชิกที่เข้ามาร่วมคนใหม่ จึงเป็นคนในหมู่บ้านอื่นของตำบลหัวทยอยอีก 2 หมู่บ้าน รวมเป็นเครือข่ายระดับตำบลจำนวน 6 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในตำบลหัวทยอย 8 หมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกจะมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ กันออกไป จึงมีการริเริ่มจากสมาชิกที่สนใจในเรื่องใดก็จะเป็นตัวนำในการทำกิจกรรมด้านนั้น ๆ ซึ่งกลุ่มไม่ได้มีความกู่เกหะที่จะกำหนดกิจกรรมแบบตายตัว แต่เปิดโอกาสให้มีคนเข้ามาเป็นสมาชิก และสามารถจัดกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของตนได้ถ้ามีคนสนใจเมื่อกันเป็นกลุ่มอยู่ในกลุ่มเยาวชนอัคติน อีกทีหนึ่ง กลุ่มจะมีการจัดค่ายเพื่อเสริมทักษะความรู้และต้อนรับสมาชิกใหม่เป็นประจำทุกปี และต่อมา กิจกรรมของกลุ่มนี้มีหลากหลายเพิ่มขึ้นมาก ตามสถานการณ์ปัจจุบันและความต้องการของสมาชิกกลุ่ม เช่น กิจกรรมด้านกีฬา ด้านยาเสพติด ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมพัฒนาชุมชน ต่างๆร่วมกับชุมชน

1. ปัจจัยภายในและโอกาสของกลุ่มทำให้สมาชิกมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติสมาชิก

1) สมาชิกและแกนนำกลุ่มมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสได้เจอกัน ปอยครั้งนอกเหนือจากกิจกรรมกลุ่ม ทำให้มีการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องและปัจจุบันเรื่องความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงมีค่อนข้างน้อย รวมถึงผู้ปักครองที่เป็นเครือญาติกันจะมีความเข้าใจและไว้วางใจให้บุตรหลานมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากกว่าผู้ปักครองของ เยาวชนที่ไม่ได้เป็นเครือญาติกัน

2) สมาชิกรู้สึกว่าตนเองได้พัฒนาเมื่อร่วมกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มักเป็นสมาชิกที่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมได้ระยะหนึ่งแล้วรู้สึกว่าตนเองได้พัฒนาทางด้านความคิด ภารกิจลักษณะของกลุ่มและทักษะการเป็นผู้นำต่างๆ รวมกันทั้งได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

3) สมาชิกสนใจกิจกรรมด้านสังคมและมีเวลาว่าง สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องมักจะเป็นผู้ที่สนใจกิจกรรมด้านสังคมและมีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ นอกจากรู้สึกว่าตนเองได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ในการสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

คุณสมบัติผู้ประสานงานกลุ่ม

1) ผู้ประสานงาน / คนทำงานหลักเป็นคนในพื้นที่ ซึ่งมีความคุ้นเคยและรู้สภาพในพื้นที่เป็นอย่างดีและมีการทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนต่างๆ ทำให้มีเงินเดือนเป็นลักษณะการทำงานมีค่าตอบแทนสามารถทุ่มเทกับการทำงานได้อย่างเต็มที่

2) มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าร่วมได้กับกลุ่มเยาวชนในตำบลหัวยทรายได้ทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่รวมตัวแบบเป็นทางการ และกลุ่มที่รวมตัวแบบไม่เป็นทางการ

3) ชุมชนให้ความเชื่อถือ เนื่องจากไม่มีประวัติเสียหาย และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ คือ การนำกลุ่มเยาวชนทำกิจกรรมในชุมชน และเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ของชุมชนในนามของตัวแทนกลุ่มเยาวชน

ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม

1) การรวมกลุ่มเป็นไปตามธรรมชาติ มีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แบบเป็นทางการ เป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วตามธรรมชาติ และใช้สถานที่ที่เยาวชนรวมตัวกันเป็นประจำ คือ การประชุมจัดค่าย จัดกิจกรรมต่างๆ และแบบไม่เป็นทางการ คือ ตามสถานที่พักอาศัย ไปเที่ยวด้วยกัน งานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ และคุยเฉพาะบุคคลที่นิปปูนหรือมีเรื่องเฉพาะบุคคลกัน

2) การเกาะเกี่ยวของกลุ่มตามสายสัมพันธ์เดิม ส่วนใหญ่จะเป็นการซักชวนจากสมาชิกของกลุ่มชวนเพื่อน หรือญาติเข้ามาร่วม จึงมีทุนความสัมพันธ์ที่แนบเนื่องอยู่แล้ว ไม่ใช่เวลาในการสร้างสัมพันธ์ภาพของกลุ่มนาน สามารถที่จะพูดคุยตกลงในเป้าหมายที่อยู่ข้างหน้าและร่วมมือกันทำงานของกลุ่มได้เลย

กิจกรรมของกลุ่ม

1)ใช้การแลกเปลี่ยนแบบเปิดและมติกลุ่มในการแก้ไขปัญหา และการจัด

การกับปัญหาของกลุ่มเวลาไม่ปัญหาระหว่างการทำงานร่วมกันจะใช้ความคิดเห็นสมาชิกและข้อเสนอแนะของแกนนำ ส่วนใหญ่จะใช้การประชุมเพื่อแก้สถานการณ์ / ปัญหา (เวลาไม่ปัญหาเกิดขึ้น จะต้องมีการร่วมกันนิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางการแก้ไขร่วมกันและมีการจัดการทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น) โดยการตระหนักรถึงปัญหาที่ต้องการแก้จะเกิดจากความตระหนักรของสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มแกนนำหรือสมาชิกบางคน

2)กลุ่มจะมีกิจกรรมที่หลากหลายตามสถานการณ์และความสนใจของ

สมาชิก ทำให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของสมาชิกอยู่ทุกระยะ สมาชิกจึงรู้สึกได้ประโยชน์จากกลุ่มตามความต้องการของตน เช่น กิจกรรมรณรงค์เรื่องเอดส์ ยาเสพติด การเผยแพร่ความรู้ผู้ครอบต่างๆ กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การปลูกป่า รณรงค์เรื่องขยะและกิจกรรมด้านกีฬาต่างๆ เป็นการสร้างส่วนร่วมให้สมาชิกที่สนใจแต่ก่อต่างกันได้เข้ามาร่วมกิจกรรมตามความสนใจของบุคคล และชุมชนได้เห็นกิจกรรมหลากหลายเกิดการยอมรับมากขึ้น

3)กลุ่มมีกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมารับประวัติการตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ คือ

ค่าย การจัดค่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่ายกิจกรรมเสริมความรู้ ต้อนรับสมาชิกใหม่ สรุปงาน วางแผนงานกิจกรรมของกลุ่ม ค่ายมักจะจัดในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดที่ติดต่อกันหลายวัน เพื่อความสะดวกของสมาชิกที่เข้าร่วม

การประชุมประจำเดือนของกลุ่ม จะเป็นการแจ้งข่าวสารของกลุ่มและรายงานสถานการณ์ของแต่ละหมู่บ้านรวมถึงความก้าวหน้าของกิจกรรมหมู่บ้านของตนเอง และเป็นการปรึกษา กิจกรรมเร่งด่วนเฉพาะหน้าต่างๆ การประชุมบางครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมมาก แต่บางครั้งก็มีสมาชิกเข้าร่วมน้อยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ เช่น เทศกาล ดินฟ้าอากาศ ประดิษฐ์น้ำฝน เศร้าว่างของสมาชิก และภารกิจหน้าที่

4)มีการสรุปงานและประเมินงานทุกปี และปรับเปลี่ยนวางแผนตามสถานการณ์ เมื่อครบรอบปีแห่งการทำงาน จะมีการสรุปผลและวางแผนปีต่อไปตามสภาพปัญหาและความพร้อม ความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่

5)กลุ่มมีการประสานเชื่อมโยงกันกับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ในลักษณะเครือข่าย มีการทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการชี้งกันและกัน มีการศึกษาดูงานระหว่างกลุ่ม ทำให้กลุ่มนี้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น มีกำลังใจในการทำงาน และมีการพัฒนากลุ่มอยู่เสมอ

การได้รับสนับสนุน

1)กลุ่มได้รับการสนับสนุนทั้งจากภายในกลุ่มและภายนอก

ภายในกลุ่ม เช่น สมาชิก การจัดการปัญหา การบริหาร กระบวนการพัฒนาแกนนำ

ภายนอกกลุ่ม เช่น อบต. ผู้ปักครองและกลุ่มต่างๆ NGO นโยบายภาครัฐ องค์กรแอลังทุน ต่างๆ ของเยาวชนเครือข่าย

2)ผู้ปักครองส่วนหนึ่งเป็นด้วยกับการเป็นกลุ่มเยาวชน เหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปักครองให้การสนับสนุนเยาวชนในการจัดกิจกรรมเนื่องจากชุมชนให้การยอมรับเยาวชนที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2. ปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการทำงานของกลุ่ม เงื่อนไขจากตัวเยาวชน

1. **ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างรุนแรง** บางครั้งเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างสมาชิกและไม่สามารถหาข้อตกลงได้ ทำให้คู่กรณีไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม หรือมีการขัดแย้งกันระหว่างหมู่บ้าน เช่น แข่งกีฬาแล้วทะเลวิวัฒกันทำให้หมู่บ้านคู่ขัดแย้งไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมซึ่งกันและกัน
2. **การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสมาชิก** เช่น สมาชิกที่เรียนอยู่ในโรงเรียนภายนอกชุมชน เมื่อย้ายสถานที่เรียนทำให้ไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง หรือต้องไปทำงานในพื้นที่อื่น มีความยากลำบากในการเดินทางและประสานงาน และบางคนซึ่งเป็นแกนนำได้แต่งงานและคู่ครองไม่สนับสนุนให้มาร่วมกิจกรรมทำให้สมาชิกบางส่วนขาดหายไป

เงื่อนไขจากครอบครัวสมาชิก

1. **เศรษฐกิจของครอบครัว** เยาวชนบางคนที่ต้องทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย ออกจากระบบการศึกษาเนื่องจากความจำเป็นของเศรษฐกิจครอบครัวหรือบางคนต้องหารายได้ระหว่างศึกษา ต้องทำงานในเวลาว่าง ทำให้ขาดโอกาส ไม่มีเวลาามาร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและปัญหาสังคมอื่นๆ
2. **ความคาดหวังของครอบครัวของสมาชิกที่มีต่อสมาชิกและมองการเข้าร่วมกลุ่มเยาวชนเป็นอุปสรรค** เช่น ครอบครัวไม่สนับสนุนการทำกิจกรรม มุ่งเน้นบุตรหลานให้สนใจแต่การเรียน มองว่าเป็นการเสียเวลาและส่งผลกระทบเรื่องการเรียน และผู้ปักครองยังเป็นห่วงเรื่องประเด็นชี้สาว โดยเฉพาะผู้ปักครองของเยาวชนหญิงจะไม่อนุญาตให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมในบางครั้ง เช่น ประชุมเวลากลางคืน และการเข้าค่ายนอกสถานที่

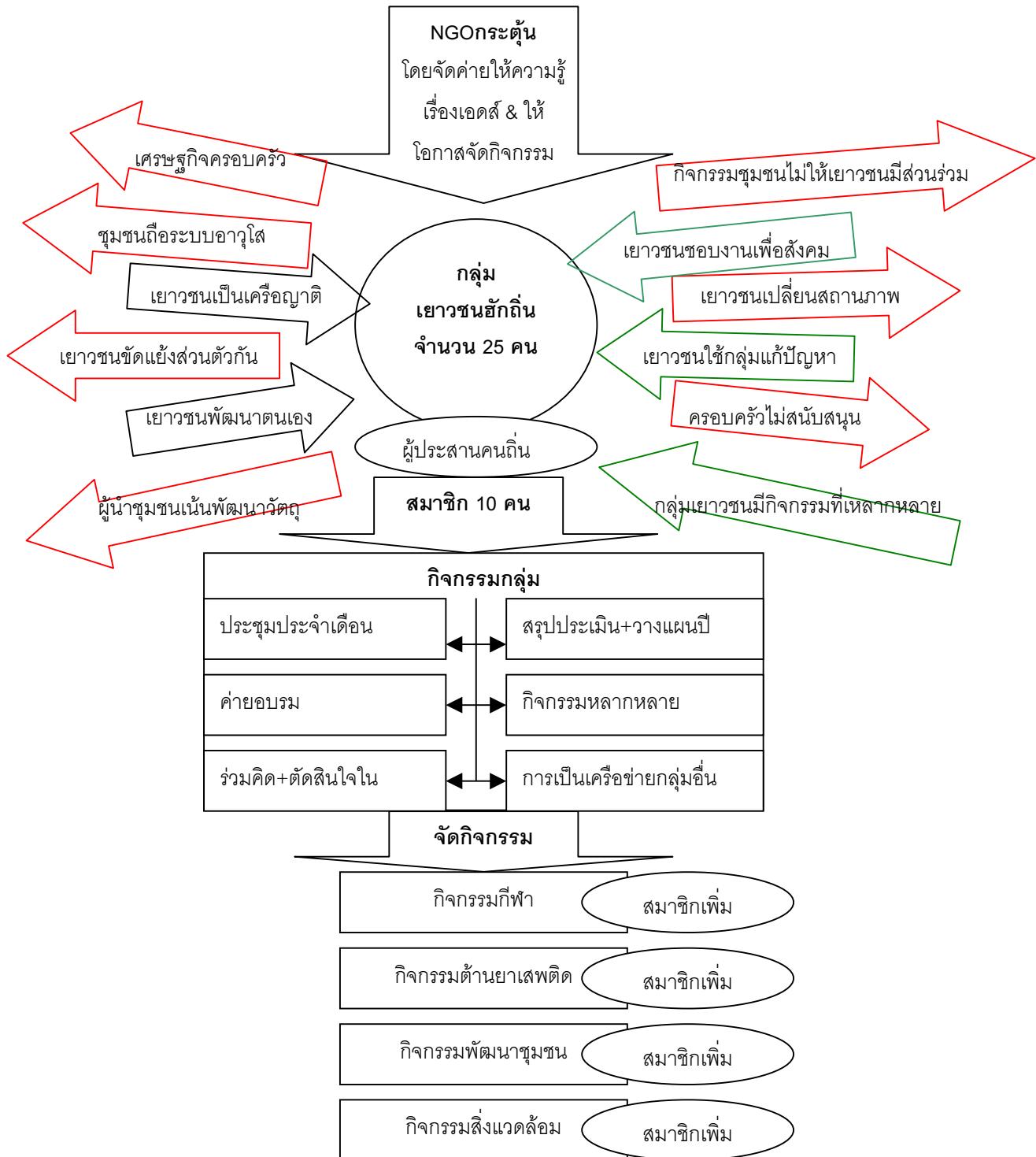
เงื่อนไขจากชุมชน

1. **ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาคน การพัฒนาของผู้นำและองค์กรท้องถิ่นยังเน้นที่การพัฒนาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ให้ความสนใจ**

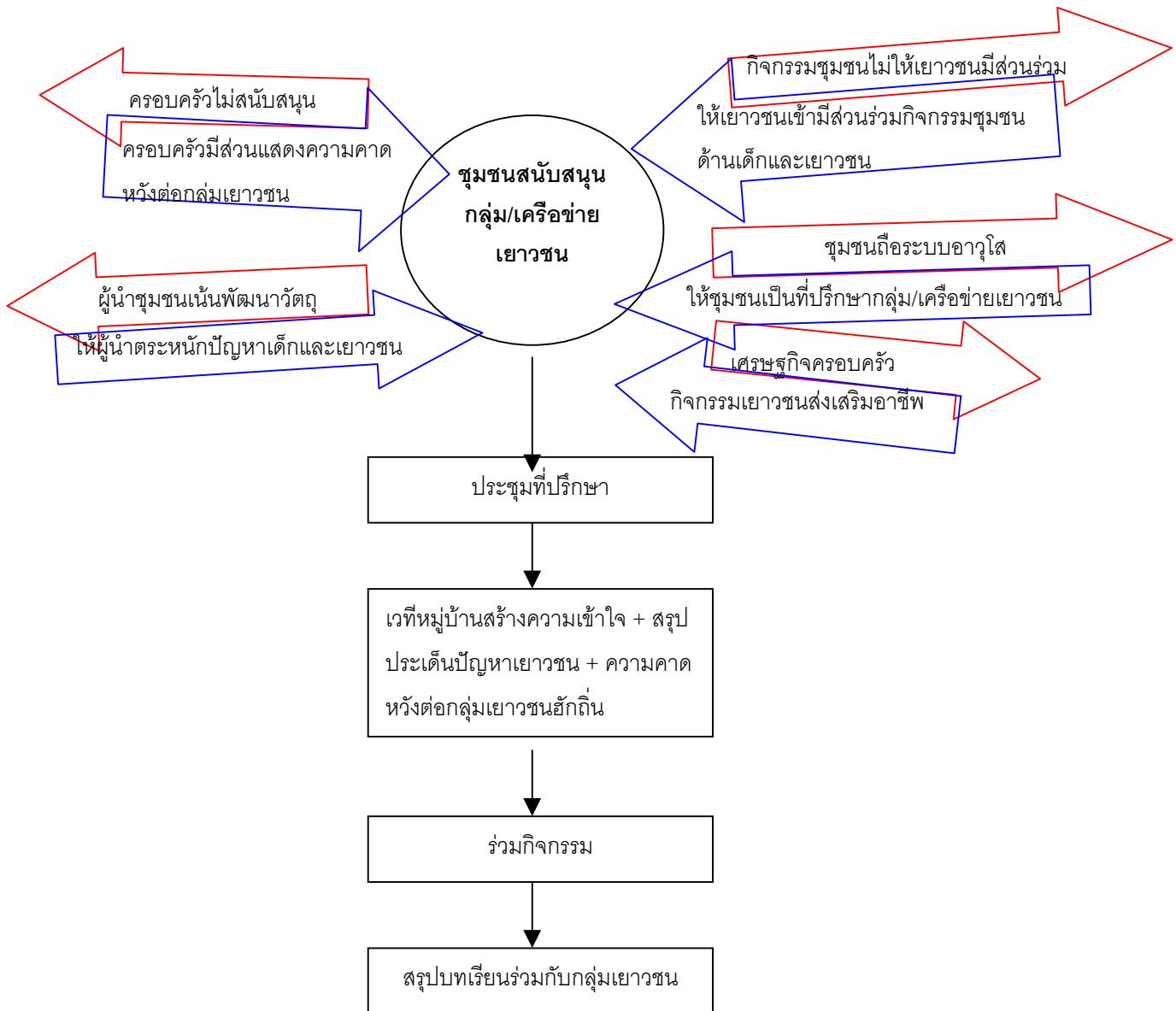
เรื่องการพัฒนาคน ยังยึดติดแนวคิดการพัฒนาแบบเก่าบางครั้งกลุ่มเยาวชนเสนอโครง
การขอสนับสนุนเรื่องการอบรมเป็นผู้นำ การเสริมทักษะและกิจกรรมพัฒนาเยาวชนยังได้
รับความสนใจอย่างมากจากผู้นำชุมชน

2. **ในชุมชนมีการยึดถือระบบอาวุโส** เด็กต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ทำให้เยาวชนขาดโอกาสใน
การแสดงความคิดเห็นและขาดอิสระภาพทางความคิด พื้นที่ทางความคิดของเยาวชนยังมี
น้อยมากในปัจจุบัน
3. **กระบวนการทำงานของผู้นำชุมชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ไม่ได้ให้เยาวชน
เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง** การมีส่วนร่วมเฉพาะเป็นไปเฉพาะระดับกิจกรรมเท่านั้น
ทำให้เยาวชนขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงเนื่องจากไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีผลทำ
ให้การเข้าร่วมกิจกรรมขาดความตื่นเนื่องในการทำงานระยะยาว

แผนภาพกระบวนการเกิดของ “กลุ่มเยาวชนอัคคีน”

บทที่ 3
กระบวนการสร้างความร่วมมือ ของชุมชนกับกลุ่มเยาวชนอีกถิ่น
ในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน

แผนภาพ การแก้ไขจุดอ่อนที่กลุ่ม/เครือข่ายเยาวชนไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน

1. การสร้างความเข้าใจและจัดปรับเปลี่ยนภารกิจการทำงานร่วมกับชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อต้องการให้ชุมชนเข้าใจจุดมุ่งหมายในการทำงานวิจัยว่าต้องการยกระดับการทำงานของเยาวชนให้เกิดแกนนำเยาวชนและประสานงานกันในลักษณะเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นทำให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของโครงการ
- เพื่อเป็นการจัดปรับเปลี่ยนภารกิจและการดำเนินโครงการ

1. ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

1.1 ประชุมแกนนำกลุ่มเยาวชนสักถิ่น

ทีมงานวิจัยได้จัดประชุมทำความเข้าใจกับกลุ่มแกนนำเยาวชนสักถิ่นเดิม 10 คน ให้เกิดความเข้าใจต่อเป้าหมายการทำงานและแผนงานของโครงการ และบทบาทหน้าที่ของแกนนำกลุ่มในโครงการและสามารถอธิบายทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครองของเยาวชน หรือที่ปรึกษาได้

ผลการประชุม

การประชุมแกนนำกลุ่มเยาวชนสักถิ่นเดิม แกนนำกลุ่มมีความเข้าใจเรื่องเป้าหมายร่วมกันของการทำงานว่าจะใช้งานวิจัยมายกระดับช่วยวิเคราะห์และวิเคราะห์ทบทวนการทำงานของกลุ่มต่อไป แต่ยังไม่คุยเดย์กับการทำงานวิจัย ทำให้รู้สึกว่ายากและต้องใช้เวลามาก มีข้อเสนอให้แกนนำแต่ละคนไปประสานงานทำความเข้าใจกับเยาวชนและผู้นำชุมชนในหมู่บ้านของตนเอง

1.2 ประชุมที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนสักถิ่น

ทีมงานวิจัยได้ลงไปประสานพูดคุยทำความเข้าใจกับที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนสักถิ่นประกอบด้วย กำนัน ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน อบต. ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ตัวแทนเจ้าหน้าที่ NGO ตัวแทนผู้สูงอายุ และสอบถามความเป็นไปได้ที่จะเชิญมาร่วมประชุมร่วมกันทั้งหมด

ผลการประชุม

ที่ปรึกษาของกลุ่มไม่สามารถร่วมประชุมตรงกันได้เนื่องจาก

- ข้อจำกัดด้านเวลาที่ไม่ตรงกับกลุ่มเยาวชน
- ที่ปรึกษามองว่ากลุ่มเยาวชนดำเนินกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่องมีความเชื่อมั่นในการทำงานของกลุ่มเยาวชน

3. ประเด็นปรึกษาหารือเรื่องการทำงานจากการพูดคุยให้ข้อมูลโดยทีมงานเข้าใจแล้ว และไม่ใช่ปัญหาที่เร่งด่วนจนต้องเปิดประชุมที่ปรึกษากลุ่ม ทีมงานจึงใช้วิธีพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ กับที่ปรึกษากลุ่มบางท่าน ที่ปรึกษากลุ่มมองว่าเป็นเรื่องดีที่จะใช้งานวิจัยมาช่วยเสริมในการทำงานของกลุ่มเยาวชนจะได้มีบทเรียน องค์ความรู้ที่ชัดเจนใช้ในการเป็นแบบอย่างได้และให้เน้นเรื่องการสร้างส่วนร่วมของชุมชนในการทำงานและเชื่อมโยงการทำงานกับบอต. เพราะเป็นแหล่งงบประมาณที่ใกล้ตัวและมีความต่อเนื่อง

1.3 แกนนำเยาวชนประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและเยาวชนระดับหมู่บ้าน

ทีมงานวิจัยและแกนนำเยาวชนยังถูกติ่งเดิม แต่ละหมู่บ้านลงไปพูดคุยทำความเข้าใจรับฟัง ความคิดเห็น และเชิญมาประชุมร่วมกันหมู่บ้านละ 1 ครั้ง เนื้อหาประเด็นการพูดคุย ปัญหาเยาวชนแต่ละหมู่บ้าน ความคาดหวังผู้ปักครองต่องานวิจัย คุณสมบัติของแกนนำเยาวชน การสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชน

ผลการทำงาน

จากการประชุมและการสัมภาษณ์พูดคุย สถานการณ์ปัญหาเยาวชนในหมู่บ้านในมุมมองของผู้ปักครองและผู้นำชุมชน เรียงลำดับที่ผู้ปักครองให้ความสำคัญ

อันดับ 1 ปัญหาสภาพดิบ มีเยาวชนชายที่ใช้สารเสพติดกันตามบ้านเพื่อเวลาผู้ปักครองไม่อยู่ หรือตามสนาม กีฬาหลังจากเล่นกีฬาเสร็จเรียบร้อย และมีผู้ใหญ่ที่ค้ายาเสพติดอยู่ในชุมชนจำนวนมาก

อันดับ 2 ปัญหาการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ผลการเรียนตกต่ำ การขาดเรียน รวมถึงค่าใช้จ่ายประจำวันในการเรียน

อันดับ 3 ปัญหาเรื่องชู้สาวของเยาวชนหญิง ที่มีเริ่มมีแฟ้มมารับส่งที่บ้าน โทรศัพท์มาหาตอนกลางคืนไปเที่ยวด้วยกันวันเสาร์-อาทิตย์ และตอนกลางคืน ผู้ปักครองเป็นห่วงเรื่อง การตั้งท้อง โรคเอดส์ การเสียการเรียน ส่วนผู้ปักครองชายเป็นห่วงเรื่องโรคเอดส์และเรื่องเสียการเรียน

อันดับ 4 การทะเลาะวิวาท ของเยาวชนระหว่างหมู่บ้านทำให้เกิดการบาดเจ็บและคดีความฟ้องร้องเกิดความบาดหมางระหว่างผู้ปักครอง และยังส่งผลถึงเยาวชนรุ่นนี้องเกิดความขัดแย้งตามรุ่นพี่

อันดับ 5 การเที่ยวกลางคืน ทำให้เสียการเรียน สิ้นเปลืองเงินทองมีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์

อันดับ 6 เยาวชนขับรถเสียดังรบกวนเวลากลางคืน

อันดับ 7 เยาวชนที่ไม่ได้เรียนต่อ ว่างงาน

อันดับ 8 สนามกีฬา บางหมู่บ้านติดกันบ้านทำให้เกิดเสียงเวลาเล่นกีฬาตอนกลางคืน (เวลา 20.00 น.) และเวลาลูกฟุตบอลหรือวอลเลย์บอลลงในรั้วบ้านซึ่งมีผักสวนครัวอยู่ใกล้ๆทำให้ได้รับความเสียหาย

อันดับ 9 เยาวชนไม่สนใจร่วมงานของหมู่บ้าน ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือจึงทำให้ขาดการรวมกลุ่ม และช่วยกิจกรรมของหมู่บ้านตามเทศบาลต่างๆเหมือนอดีต

- ความคาดหวังต่อโครงการวิจัยและกลุ่มเยาวชน
 - ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง ยาเสพติด เอดส์
 - เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้ปักครองและเยาวชนในบางเรื่องที่เยาวชนไม่ยอมสื่อสารกับผู้ปักครอง เช่น เรื่องเพศ หรือเวลาไม่ปัญหา
 - จัดค่ายเชื่อมความสามัคคีระหว่างหมู่บ้าน
 - ช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับการเรียนและคอมพิวเตอร์
 - ส่งเสริมด้านกีฬาให้เยาวชนรุ่นเล็กเพื่อป้องกันยาเสพติด
- คุณสมบัติของเยาวชนที่จะร่วมเป็นแกนนำกลุ่มเยาวชนและโครงการวิจัย ในมุมมองของผู้ปักครอง
 - เรียนหนังสือเก่ง
 - ไม่ใช้สารเสพติด
 - มีความน่าเชื่อถือในสายตาผู้ใหญ่
 - เป็นตัวอย่างที่ดีต่อเพื่อน
 - มีความรับผิดชอบ
 - ประสานงานกับเพื่อนได้
 - มีวุฒิภาวะ
 - ประชานิยมของหมู่บ้านต่างๆที่แต่ตั้งไว้แล้ว
- แนวทางการสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชนและโครงการวิจัย

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปักครอง รวมกิจกรรมเยาวชน	สามารถ ช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกลุ่มเยาวชน สามารถ ช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กลุ่ม ให้ข้อมูลสถานการณ์เยาวชนและอนุญาติให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม สามารถ บริการสถานที่ของหมู่บ้าน ในการทำกิจกรรมและประชุมกลุ่มเยาวชน
--	--

สรุปผลการวิเคราะห์

การประสานกับชุมชน ต้องใช้รูปแบบทั้งที่เป็นทางการ เช่น หนังสือเชิญประชุม หรือไปร่วมประชุมตามการประชุมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รูปแบบที่ไม่เป็นทางการลงไบบุคคุยตามบ้านปรึกษาตามบ้านผู้นำต่างๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและได้รายละเอียดลงลึกในประเด็นต่างๆได้รวมทั้งไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา

การสร้างทักษณ์ตามความต้องการผู้นำชุมชนที่มีต่อเยาวชน ในการพัฒนาด้าน

ເຢາວັນ ໄທ້ມອງໃນສການະເປັນພ່ອແມ່ ອ້ວຍລຸ່ມ ປໍາ ນໍາ ອາ ຈະໄດ້ຄວາມຮ່ວມມືອະລະແພນການທຳການຂອງເຢາວັນມີຄວາມເຂົ້າອາທຣດ້ວຍເຢາວັນໄໝ່ແລ້ວກະດັກແລະໃຫ້ຄວາມຈຸນແຮງ

การให้ผู้ปักครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นการทำงาน ผลให้เกิดความเข้าใจในการทำงานและรู้สึกเป็นเจ้าของเนื้องานร่วมกันทำให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนในการทำงาน

การที่ผู้ประสานงานเป็นคนในพื้นที่ และกลุ่มเยาวชนเคยทำงานมีผลงานมาก่อน ทำให้เกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในการทำงานของกลุ่มเยาวชน จึงง่ายต่อการประสานงาน

การทำงานต้องศึกษาตารางงานหรือเทศบาลต่างๆของผู้นำชุมชน เนื่องด้วยผู้นำชุมชนจะมีภาระกิจมาก ซึ่งบางครั้งต้องไปประชุมร่วมกับงานประชุมที่ชุมชนจัดขึ้นแต่จะมีข้อจำกัดเรื่องเวลาค่าตอนข้างจะได้น้อยในการประชุมร่วมกับชุมชน

การให้โอกาสผู้นำชุมชนและผู้ปักครองตั้งความคาดหวังต่อกลุ่มเยาวชนและมีการดำเนินการที่ไปสู่ความสำเร็จตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ของชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชน ผู้ปักครอง และชุมชนเห็นความสำคัญของกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน ซึ่งมักจะคาดหวังว่ากลุ่มหรือเครือข่ายจะช่วยสร้างพัฒนาร่วมที่เหมาะสมและการพัฒนาตนเองให้กับเยาวชนสมาชิก

1.4 ผู้นำชุมชนและผู้ปักครองเยาวชนในแต่ละหมู่บ้านร่วมกิจกรรมเยาวชน

ภายหลังจากการทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและผู้ปกครองของเยาวชนเกี่ยวกับโครงการ วิจัย และให้โอกาสในการตั้งความคาดหวังต่อการเรื่องประโยชน์ของกลุ่มเยาวชนซึ่งก่อต้นต่อบุตรหลานของตน และมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มเยาวชนซึ่งก่อต้น ที่มาจากการประดิษฐ์ปัญหาของเยาวชนในชุมชน ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

การสนับสนุนของผู้นำชุมชน

1. ร่วมคิดและวางแผนกิจกรรมและแผนงานของกลุ่มเยาวชน
 2. สนับสนุนงบประมาณจากบประมาณหมู่บ้านและบประมาณ อบต.
 3. อบต. หัวยทราย มีแผนงบประมาณที่จะสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

4. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและการทำงานของเยาวชน

การสนับสนุนของผู้ปกครอง

1. เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน
2. ให้ความตระหนักรู้ในการจัดกิจกรรมของเยาวชน เช่น การจัดทำอาหาร การรับส่งบุตรหลาน
3. ร่วมเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงในกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาของเยาวชนและการสร้างเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เยาวชนได้เข้าใจปัญหาของเยาวชนเชื่อมโยงกับชุมชนและสังคม
- เพื่อเป็นการสร้างเป้าหมายร่วมกันในการทำงานของเยาวชน

1. ขั้นตอนวิธีการ / กระบวนการทำงาน

วิธีการทำงานใช้รูปแบบการจัดค่ายและจัดประชุมกลุ่มอยู่อย่างต่อเนื่อง ในบทนี้จะกล่าวถึงกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกระบวนการ

1.1 ปัญหาของชุมชนในมุมมองของเยาวชน

กระบวนการคือ แบ่งกลุ่มอยู่เยาวชนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน จนครบ 8 หมู่บ้าน ให้หาดูแผนที่หมู่บ้านของตนเองโดยละเอียดและระบุสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญ แล้วให้ทำสัญลักษณ์ในแผนที่ที่แสดงถึง จุดเด่นของหมู่บ้าน, ปัญหาข้อควรพัฒนาของหมู่บ้าน จากนั้นนำมาเสนอต่อกลุ่มใหญ่ให้หมู่บ้านอื่นโดยละเอียดว่า จุดเด่นแต่ละจุดมีความสำคัญอย่างไร และจุดอ่อนหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร มีผลกระทบอย่างไรบ้างรวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหา

ประมาณผลภาพรวมจุดเด่นและปัญหาของตำบลหัวยทรายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน

จุดเด่นของตำบลหัวยทราย	สถานที่ตั้งของบ้านเรือน	ความสำคัญ
1. การอาศัยอยู่ของประชากรไม่หนาแน่นแต่มีความเป็นชุมชนเป็นญาติกันและรักกัน	กระจายอยู่ทั่วไปในตำบลหัวยทราย	การที่ประชากรไม่หนาแน่นทำให้ที่อยู่อาศัยไม่แออัด มีความสัมภានยในครอบครัวและการอยู่อาศัยและยังมีความเป็นชุมชน ผู้คนรู้จักกันเป็นเครือญาติกันมีการช่วยเหลือกันได้ และสามารถช่วยกันสอดส่องดูแลบุตุรูลานของคนในชุมชนได้ ด้วยการว่ากล่าว ตักเตือนให้คำสั่งสอนหรือบางทีบอกกับผู้ปกครองถึงพฤติกรรมของบุตรหลาน เป็นการควบคุมความประพฤติโดยชุมชน

จุดเด่นของตำบลห้วยทราย	สถานที่ตั้งของบ้านเรือน	ความสำคัญ
2. มีพื้นที่ทำงานและทำเกษตรอย่างมากมาย	กระจายอยู่ทั่วไปในตำบลห้วยทราย	การที่มีพื้นที่ทางการเกษตรมากและชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรทำให้ผู้คนมีความมั่นคงด้านอาหาร คือ มีข้าวกินตลอดทั้งปี มีพืชผักตามไร่นา มีอาหารตามธรรมชาติ เช่น หน่อไม้ เห็ดสัตว์น้ำ และผลไม้ตามฤดูกาลทำให้ลดค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารประจำวันในครอบครัวและบุตรหลานสามารถเรียนรู้ชีวิตแบบเรียบง่าย ประยุกต์นำไปประยุกต์ใช้กับตัวเองในการใช้ชีวิตประจำวันและอนาคตได้
3. มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือนมีโรงงานเกี่ยวกับหัตถกรรมในชุมชนมีฟาร์มไก่หลายฟาร์ม มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น พริก กุหลาบ มีสนามกอลฟ์ไก่ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - การทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล - ฟาร์มไก่ตั้งอยู่ที่ หมู่ 2,3,5,6 - การปลูกพืชเศรษฐกิจกระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล 	การมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีทำให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานนอกชุมชนครอบครัวได้อยู่ด้วยกันพร้อมหน้าเกิดความอบอุ่นในครอบครัวการที่ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานทำให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนเดิม อย่างต่อเนื่องไม่ขาดช่วง นอกจานั้น เยาวชนยังสามารถหารายได้เสริมช่วงวันหยุด และช่วงปิดเทอม เป็นการช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่ง
4. การศึกษา	โรงเรียนที่ 1 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสสูงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 โรงเรียนที่ 2 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ที่	สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 โรงเรียนที่ 2 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ที่

จุดเด่นของตำบลห้วยทราย	สถานที่ตั้ง	ความสำคัญ
	<p>หมู่ 2 บ้านหนองแสง โรงเรียนที่ 3 เป็นโรงเรียน ระดับประถมตั้งอยู่ที่ หมู่ 5 บ้านหม้อ</p> <p>โรงเรียนที่ 4 เป็นโรงเรียน ระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ที่ หมู่ 7</p>	
5. มีศูนย์กีฬาอยู่ทุกหมู่บ้าน	หมู่บ้านละ 1 แห่งเป็นอย่าง น้อย มีทุกหมู่บ้าน	ทำให้เยาวชนได้เล่นกีฬาออก กำลังกายอย่างทั่วถึงและเป็น การพึ่งพาตัวเอง สามารถเป็นที่ ตัวแทนของหมู่บ้าน สามารถเป็นที่ กระจายข่าวสารต่างๆ ของกลุ่ม เยาวชนได้
6. มีขันบธรรมเนียมประเพณี เป็นของตนเอง (แบบล้าน นา)	ประเพณีและงานต่างๆ จะ จัดขึ้นตามเทศกาลต่างๆ ของชุมชนโดยจัดกระจายทั่ว ไปทั้งตำบล โดยส่วนใหญ่ จะจัดในสถานที่วัด	การที่มีขันบธรรมเนียมประเพณี ต่างๆ ของชุมชนทำให้ผู้คนได้พบ ปะสังสรรค์กัน เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือกัน บางประเพณีก็ยังมี ความเชื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจให้ คนถือปฏิบัติ ประพฤติตามให้ดี งาม เกิดความสงบสุขในชุมชน ถือส่วนหนึ่งทำให้เยาวชนได้ แสดงความเคารพต่อผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ใน เครือญาติงานประเพณีต่างๆ ใน ชุมชน อาทิเช่น งานบวช งาน ศพ งานขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีทำ บุญกลางหมู่บ้าน งานยี่เป็ง งาน วันสงกรานต์ เป็นต้น และเยาว ชนยังได้เรียนรู้ขันบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามสืบทอดต่อไปได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลห้วยทรายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนพร้อมแนวทางแก้ไข

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
1. ขยะและมลภาวะ เป็นพิษ	บริเวณชายป่าหมู่ 1 และ หมู่ 6 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ ของชุมชนมีการนำขยะ มาทิ้งไว้เกษตรกรใช้สารเคมีในการเกษตร บริเวณเหลือองศาารณะ ของหมู่ 3 มีการนำขยะ จากการจัดงานต่างๆ ไปทิ้งทำให้น้ำเน่าเสีย มีการเผาทำลายเศษไม้ จากการทำหัตถกรรมใน ตอนเย็นซึ่งความกด อากาศมีมากควันไฟ ลอยขึ้นไปข้างบนฟุ่ง กระจายในชุมชน	การทิ้งขยะบริเวณต้นน้ำและลำแม่น้ำ สามารถทำให้น้ำเน่าเสียไม่สามารถนำมาใช้ได้และบางที่ทำให้ปลาตาย ส่งกลิ่นรบกวนและควันพิษทำให้เด็กเลิกป่วยเป็นโรคภูมิแพ้และโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ	- สร้างสำนักให้กับประชาชนในตำบล - เสรนาให้ผู้ประกอบการที่ทำหัตถกรรมช่วยกันหาแนวทางแก้ไข ¹ - ออกกฎหมายเบียบ กติกาของชุมชนในการควบคุม มลภาวะของชุมชน
2. ถนนหนทางชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ	ถนนสายหลักจากตัวเมืองมาถึงตำบลห้วยทราย และถนนในซอยต่างๆ ของหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6	ทำให้การเดินทางไม่สะดวกสบาย ประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ เกิดความเสียหายในชีวิต และทรัพสินย์	- ร้องเรียนไปยัง อบต. และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
3. กระถ่ำไฟฟ้าขัดข้องบ่อยและไม่มีไฟกิ่งตามถนน	ถนนสายหลักของหมู่บ้านต่างๆ ไม่มีไฟกิ่ง และไฟฟ้าดับจะดับพร้อมกันเกือบทั้งตำบล	สะดวกเวลากลางคืน และการที่ไฟฟ้าดับบ่อย มีผลกระทบต่อการทำงานของชาวบ้านในชุมชน เช่น โรงงานเย็บผ้า และโรงงานต่างๆ ถ้าเป็นเวลากลางคืนทำให้เยาวชนไม่ได้ทำการบ้านอย่างเต็มที่	- แจ้ง อบต. ของแต่ละหมู่บ้านของตน เอง - แจ้งหน่วยงานไฟฟ้ามาติดไฟกิ่ง บริเวณสายไฟเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
4. เรื่องยาเสพติด	กระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล	ในเยาวชนทำให้สุขภาพเสื่อมทรุดโรมการเรียนเสีย ก่อเกิดปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ทำให้ชุมชนรังเกียจในตัวเยาวชนในผู้ใหญ่ทำให้เสียการทำงานสิ้นเปลืองเงินทองสุขภาพทรุดโรมและเกิดปัญหาครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - เสริมสร้างความอบอุ่นความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว - สงเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชนด้านต่างๆ เช่นดนตรี กีฬา การกล้าแสดงออก ทักษะชีวิต - ชุมชนผู้ปกครองช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตา ลูกหลาน
5. เยาวชนขาดความสามัคคี	เกิดความขัดแย้งกันระหว่าง หมู่ 1,3,4	ทำให้ทะเลาะวิวาทกันเกิดการบาดเจ็บ และฟ้องร้องกันเป็นคดีความสิ้นเปลืองเงินทอง เสียประวัติของเยาวชนที่ถูกฟ้องร้อง อีกยังทำให้ผู้ใหญ่ขัดแย้งกัน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดค่ายเสริมสร้างความสัมพันธ์เยาวชนระหว่างหมู่บ้าน - พูดคุยกับผู้ปกครองเยาวชนที่เป็นคู่กรณีกันนั่น มาตกลงกัน - ออกกฎหมายเบี่ยบชุมชนในการควบคุมการทะเลาะวิวาท
6. เยาวชนมีเพศสัมพันธ์โดยยังไม่พร้อม	โดยทั่วไปในตำบลห้วยทราย	เยาวชนมีเพศสัมพันธ์เมื่อยังไม่พร้อมทำให้เกิดการตั้งท้องที่ไม่ประสงค์ต้องออกจากโรงเรียน ติดโรคติด	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาอนามัยเจริญพันธ์กับวัยรุ่น และการป้องกันการตั้งท้อง

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
		ต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีความเสี่ยงต่อ โรคเอดส์	และการหลีกเลี่ยงการ มีเพศสัมพันธ์ - มีศูนย์ข้อมูลให้คำ ปรึกษาช่วยเหลือเมื่อ เกิดปัญหา
7.ค่านิยมส่งบุตร หลานไปเรียนหนังสือ ในเมือง	ผู้ปกครองที่มีฐานะ ปานกลางและค่อน ข้างดีจะส่งลูกไปเรียน หนังสือในเมืองตั้งแต่ ยังเด็ก	- ทำให้สิ้นเปลือง เงินทองเสียค่าใช้ จ่ายสูง - นักเรียนที่เรียนใน ชุมชนมีน้อยลง อาจส่งผลให้ต้อง ยุบโรงเรียนมา รวมกัน - เมื่อนักเรียนน้อย ทำให้จำนวนครู ต่อโรงเรียนลดลง ไม่เพียงพอต่อการ สอนแต่ละวิชา คุณภาพการ ศึกษาลดลง	- ช่วยกันพัฒนาคุณ ภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ได้มาตรฐานเท่ากับ โรงเรียนในเมือง
8.การครอบปั้นของผู้ นำท้องถิ่น	เกิดขึ้นกับบางหมู่บ้าน โดยเฉพาะการก่อสร้าง ต่างๆ และโครงการ เกี่ยวกับการเกษตร	- ทำให้การพัฒนา ล่าช้าเสียบ ประมาณโดย เปลาประยุชน์ - เสื่อมเสียซื่อเสียง ของตำบลและ เกิดความขัดแย้ง ในชุมชน	- จัดระบบการตรวจ สอบการทำงาน ของผู้นำชุมชน - คัดเลือกผู้นำที่ดีที่ เหมาะสมมาเป็น ตัวแทนของชาว บ้าน

1.2 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน

กระบวนการ การวิเคราะห์ปัญหา แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5-6 คน ช่วยกันระดมปัญหา ของเยาวชนในชุมชนจากนั้นคัดเลือกปัญหาสำคัญมาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการการต้นไม้ปัญหา

ผลจากการระดมปัญหาเยาวชนในชุมชน

1. ทะเลาะวิวาท
 2. ยาเสพติด
 3. เล่นการพนัน
 4. ค่านิยมฟุ่มเฟือย
 5. ชี้เกี้ยง
 6. แข่งรถ ขับรถเร็ว
 7. ปัญหาโรคเอดส์
 8. ติดเกมส์คอมพิวเตอร์
 9. ครอบครัวแตกแยก
 10. หมกมุนในสิ่งผิด
 11. เยาวชนก้าวร้าวเป็นนักเลง
 12. มัวเซ็กซ์และละเมิดสิทธิเพื่อน
 13. ปัญหาการร่างงาน
 14. เที่ยวกางคีน
 15. ปัญหานี้สิน
 16. ทำลายข้าวของสาธารณะ
 17. ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมและไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
 18. หนี้เรียน เรียนไม่จบ
 19. พ่อแม่ไม่ใส่ใจลูก
 20. เด็กตัวรังแกเด็กเล็ก
 21. ขาดการศึกษา
- ปัญหาสำคัญนำมายิเคราะห์เป็นต้นไม้ปัญหา

ปัญหาที่ 1 ปัญหา ยาเสพติด

ผลกระทบ

เสี่ยงอนาคต ตางาน

สังคมรังเกียจ เพื่อนไม่คบ ติดคุก

ติดโรคร้าย เกิดอาชญากรรม

ร่างกายทรุดโทรม เสียทรัพย์

สาเหตุ พ่อแม่ไม่เข้าใจ ครอบครัวแตกแยก

ฐานะยากจน อกหัก แฟนนอกใจ ขาดการศึกษา

คบเพื่อนผิด เชื่อคนง่าย คิดว่าเท็จ มีค่านิยมผิด เพื่อนชักจูง

อยากรู้อยากลอง ขาดความรู้

ปัญหาที่ 2 ปัญหาเรื่องเยาวชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ผลกระทบ

เยาวชนไม่ได้ฝึกคิด

เยาวชนขาดความกล้าแสดงออกชุมชนไม่พัฒนา เสี่ยงผลประโยชน์ของชุมชน

เยาวชนไม่รู้จักกันระหว่างหมู่บ้านทำให้เยาวชนขาดการพัฒนาในเรื่องข่าวสารต่างๆ

สาเหตุ

เยาวชนขาดส่วนร่วม ขาดผู้นำที่ดี

ผู้ใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ เยาวชนไม่สนใจ

พ่อแม่ไม่สนับสนุน ขาดความรู้ เศรษฐกิจรัดตัวทำให้ไม่สนใจชุมชน

เยาวชนไม่มีเวลาว่างเนื่องจากต้องเรียนหนังสือ

ปัญหาที่ 3 เยาวชนขาดความรู้เรื่องเพศ

ผลกระทบ

ผู้ปกครองไม่ยอมรับ กดดันเสียการเรียน

ทำแท้ง ติดโรคเอ็มส์ ห้องไม่พึงประสงค์ ติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ป้องกันตัวเองไม่ได้มีความสัมสโนในเรื่องเพศ

เข้าใจผิดในเรื่องเพศ

สาเหตุ

ขาดการศึกษา ในโรงเรียนไม่สอน

ได้รับความเชื่อผิดๆจากกลุ่มเพื่อน พ่อแม่ไม่ให้ความรู้เรื่องเพศ

ลูกมองว่ายังเป็นเด็กไม่ควรรู้เรื่องเพศ สังคมปิดกันในเรื่องเพศกับเยาวชน

ปัญหาที่ 4 ปัญหาค่านิยมฟุ่มเฟือย

ผลกระทบ

รบกวนพ่อแม่ ประกอบอาชีพไม่สุจริต
ลักษณะไมยน้อย เครียด เสียสุขภาพ สิ้นเปลืองเงินทอง
ขาดความภูมิใจถ้าไม่มีแบบเพื่อน

สาเหตุ

ตามแฟชั่น เลียนแบบดาวา อยากเท่
อยาดัง ตามเพื่อน กลัวเพื่อนไม่ยอมรับ เรียกว่าความสนใจจากเพื่อนข้าม
ตามสื่อสมัยใหม่ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดการคิดวิเคราะห์

ปัญหาที่ 5 ปัญหาเยาวชนทะเลาเวิร์กันระหว่างหมู่บ้าน

ผลกระทบ

เสียเวลาขึ้นโรงขึ้นศาล

ไม่มีเพื่อน สร้างศรัตฐ
พ่อแม่ขัดแย้งกันระหว่างคู่กรณี
บาดเจ็บ เสียเงินเสียทอง

สาเหตุ

เลียนแบบหนัง	คึกคักนอง
ซึมซับความรุนแรง	มาสุรา
จากสื่อต่างๆ	ครอบครัวแตกแยก
	รุนพี่ให้ท้าย

1.3 การสร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

วิธีการ กระบวนการ แจกบัตรคำให้เยาวชนทุกคน คนละ 3 บัตรคำ ให้เขียน
“เยาวชนในฝันที่อยาให้เป็น” ของตัวเองและนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ วิทยากรประมวลสรุป

ประมวลสรุปเยาวชนในฝันในมุมมองของเยาวชน

มีทักษะชีวิต

- กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง

มีการพัฒนาตนเอง

- มีการศึกษา
- มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาเยาวชน
- ทันยุคทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน

- มีความรู้เรื่องเพศศึกษา

ມືຄູນອົບຮອມ

- มีความรับผิดชอบ
 - มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ และประเทศ
 - มีความสามัคคี
 - มีสำนึกรักบ้านเกิด
 - มีค่านิยมที่ถูกต้องและเรียนรู้สืบทอด

มีร่างกายและจิตใจแข็งแรง

- ความนิยมแล้วมีสีปลดจากโคงวัยที่เข้าเจ็บและมีร่างกายแข็งแรง
 - ไม่ใช่สารเสพติด ไม่ค้ายาเสพติด
 - ไม่ติดโคงเอดส์ มีความรู้เรื่องเอดส์
 - หันมาเล่นกีฬา
 - รักเดียวใจเดียวไม่สำส่อน

มีกิจกรรมสร้างสรรค์

- รวมกลุ่มจัดกิจกรรมแสดงศักยภาพของเยาวชนและพัฒนาชุมชน

สรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนในมุมมองของเยาวชน

การนำเอกสารภาพของชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาของเยาวชน ทำให้เยาวชนได้ทบทวนสภาพของชุมชนและเห็นความเชื่อมโยงเกี่ยวกับปัญหาของเยาวชน ทำให้เยาวชนได้ฝึกวิเคราะห์สภาพของชุมชน การใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ เช่น ต้นไม้ปัญหาทำให้เยาวชนมองสภาพปัญหาได้เชื่อมโยงและกว้างขึ้นเข้าใจมิติสังคมด้านอื่นที่ส่งผลต่อตัวเยาวชน เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ และผลกระทบของปัญหาของเยาวชนจะส่งผลกระทบในวงกว้าง และเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ แต่ละปัญหาจะเป็นเหตุและผลส่งผลถึงกันและกัน เช่น การที่เยาวชนขาดการมีส่วนร่วมทำให้แผนงานด้านเยาวชนของชุมชนเป็นไปอย่างฉบัดจด แก้ปัญหาไม่ตรงจุดจึงไม่สามารถแก้ปัญหา เช่น ปัญหายาเสพติดต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเยาวชนและสภาพของสังคมรอบข้าง คือ ธรรมชาติของเยาวชนก็จะมีความอยากรู้อยากรถของตามเพื่อน เชื่อเพื่อน จึงเป็นที่มาของปัญหา ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด การรวมกลุ่มทางวิวัฒน์ ร่างกายก็มีการเปลี่ยนแปลง มีอารมณ์ทางเพศ สนใจเพศตรงข้ามและไม่มีข้อมูล ความรู้ที่เหมาะสมในการจัดการทางออกในเรื่องเพศ ประกอบกับ สภาพสังคมที่มีสืบทอดต่างๆ ที่มีส่วนกระตุ้นให้เยาวชนคล้อยตาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ ยาเสพติด ความรุนแรงและค่านิยมฟุ่มเฟือย สภาพเศรษฐกิจการทำงานของพ่อแม่ที่ไม่มีเวลาให้กับลูก ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุหลักที่ก่อ

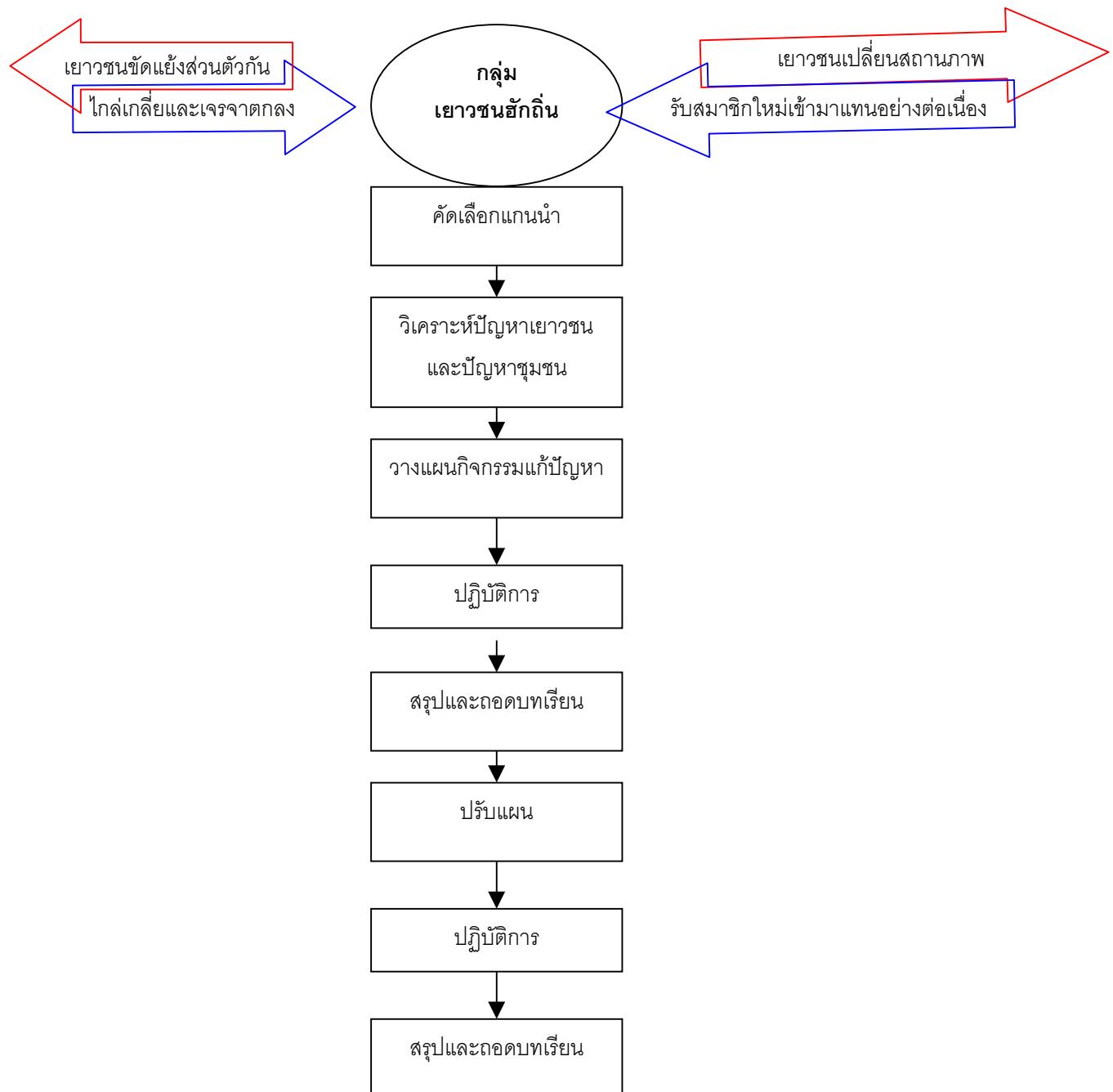
ให้เกิดปรากฏการณ์ปัญหาของเยาวชนที่ได้สะท้อนมาในกระบวนการกรรมการระดมปัญหานี้ในโครงการ ทำให้การแก้ไขปัญหาต้องใช้ความร่วมมือกันหลายระดับตั้งแต่ระดับตัวเยาวชนเอง ครอบครัว ชุมชน วัฒนาล จึงจะเกิดการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลและยั่งยืน

การสร้างเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

เป็นการนำเอาภาพเยาวชนในผืนมาพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงเหตุผลที่อยากให้เยาวชนเป็นแบบนั้น ตั้งไว้เป็นเป้าหมายการทำงานร่วมกัน และนำมาเปรียบเทียบกับสภาพชุมชนและสภาพปัญหาของเยาวชนเป็นการสร้างความตระหนักรและเข้าใจปัญหาเพื่อที่จะใช้ฐานข้อมูลเหล่านั้นในการวางแผนการทำงาน

บทที่ 5

การคัดเลือกแก่นนำ การพัฒนาแก่นนำ และการวางแผนการทำงานของแก่นนำเยาวชน

แผนภาพแสดงเงื่อนไขและปัจจัยของตัวเยาวชนekoที่ทำไม่เข้าร่วมกลุ่มและเครือข่ายการแก้ไข และกระบวนการทำงานของกลุ่มเยาวชนสักถิ่น

1. วัตถุประสงค์ / จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจและความพร้อมในการเป็นแกนนำของกลุ่มเยาวชน
2. เพื่อเสริมทักษะและพัฒนาศักยภาพของแกนนำเยาวชนในการทำงานร่วมกับชุมชน
3. เพื่อสร้างแผนการทำงานของแกนนำเยาวชนแบบมีส่วนร่วม

2. ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

2.1. วิธีการคัดเลือกแกนนำเยาวชนแต่ละหมู่บ้าน

เกณฑ์นำชุมชนเสนอชื่อ

มีการจัดประชุมเยาวชนร่วมกับผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้าน พูดคุยถึงสภาพปัจจุบันของเยาวชนและที่ประชุมเสนอชื่อยouth เยาวชนเพื่อเป็นแกนนำของหมู่บ้าน เยาวชนที่ได้รับการเสนอชื่อจะเป็น

- 1) เป็นผู้มีบทบาทเป็นประธานกลุ่มหนุ่มสาวของหมู่บ้าน
- 2) มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
- 3) มีนิสัยเรียบง่าย
- 4) เรียนเก่ง
- 5) มีความรู้ความสามารถสามารถนำประชุมได้

ค่ายเยาวชนดูตัว

มีการจัดค่ายเยาวชนในหมู่บ้านต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ชุมชนและปัญหาเยาวชนและคัดเลือกแกนนำเยาวชนจากในค่าย เยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะมีลักษณะดังนี้

- 6) บทบาทเด่นในค่าย
- 7) มีความกล้าแสดงออก
- 8) เป็นหัวใจในกลุ่มเพื่อน
- 9) ร่าเริงและตลอกขับขัน
- 10) ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

ทีมงานวิจัยเลือก

- ทีมงานวิจัยคัดเลือกเยาวชนที่มีความสนใจและเป็นผู้นำกลุ่มตามธรรมชาติ ซึ่งช่วนมาเป็นแกนนำเยาวชนในการทำงาน คือ
- 11) เป็นเยาวชนที่เป็นหัวใจ แต่ไม่ได้เข้ามาร่วมกระบวนการ
 - 12) มีความสนใจในกิจกรรม แต่ไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกตามข้อ 2.1.1 และ 2.1.2
- ข้างต้น

ผลการคัดเลือกแกนนำเยาวชนได้แกนนำทั้งหมด 39 คน จาก

หมู่ที่ 1 บ้านแม่ตاد	6 คน
หมู่ที่ 2 บ้านหนองแสง	7 คน
หมู่ที่ 3 บ้านล้านด่อง	6 คน
หมู่ที่ 4 บ้านสันเข้าแคบกลาง	6 คน
หมู่ที่ 5 บ้านหม้อ	4 คน
หมู่ที่ 6 บ้านดอยซิว	5 คน
หมู่ที่ 7 บ้านป่าตึง	2 คน
หมู่ที่ 8 บ้านห้วยทราย	3 คน

ຮາຍື້ອແກນໜໍາຍາກຸນ

ໜ້າຍເຫດ ຕະນສມປັດຍອງແກນໜໍາຂອງ 1-12 ຕາມໜ້າຂອງ 2.1

ລືອ - ສາລ	ອາຍຸ	ເພົ່າ	ຄະນະປົກຕົວທີ່ຜູ້ນໍາຫຼຸມຫມແສກ					ຄະນະປົກຕົວທີ່ເຫັນຫມແສກ					ຄະນະຈິຍເສັກ	
			ໝາຍ	ໜົງ	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	
1. ນາຍຈັດ ເທົ່ານູ້ອ	19	/								/	/	/	/	/
2. ນາຍຈັກ ມະກາງຄົກ	19	/								/	/	/	/	/
3. ນາຍສົງຫູ່ຍ	16	/								/	/	/	/	/
4. ນາຍອຸທິນ	21	ໃຈຍ								/	/	/	/	/
5. ສ. ຈົກການ ສູກພານີ້	17	/								/	/	/	/	/
6. ສ. ພິກຸລົງ ເງື່ອີນຕົວງ	17	/								/	/	/	/	/
7. ສ. ຈຸ່າກົດໃນ ສົກຮູ້ຕົນ	18	/								/	/	/	/	/
8. ນາຍຄົນສົງຫຼົງ	19	ວຸຄົນຂໍ້ມ											/	/
9. ນາຍຕູກວົງສົ່ມ	19	/												/
10. ສ. ປົງຍພງພາ ດີບສອນ	20	/								/	/	/	/	/
11. ສ. ນົກວັດຕົນ ແກ້ວຕົ້ນ	20	/								/	/	/	/	/
12. ສ. ກາງໃນ ເງົ່ານໍ້າ	19	/								/	/	/	/	/
13. ສ. ຕີກ ສົງວະ	20	/								/	/	/	/	/
14. ນາຍສົງຫູ່ຍ ໄຈາກຕົວງ	24	/								/	/	/	/	/

15. នាយកិច្ចការជាតិ	ពេទ្យទា	20	/			/	/	/	/	/	/	/	/
16. នាយករាជ្យ	តំបន់រាជ្យ	18	/										/
17. នាយកបង្រៀន	កំណែងអង្គភាព	18	/			/	/	/					/
18. នាយករដ្ឋនានា	ឧត្តកម្ម	18	/			/	/	/					/
19. នាយកស្រាវជ្រាវ	ក្រសួងសំគាល់	18	/			/	/	/					/
20. នាយកប្រជុំទិន្នន័យ	ក្រសួងពេទ្យ	20	/										/
21. នាយកអប់រំ	ប្រព័ន្ធប្រជុំទិន្នន័យ	19	/			/	/	/					/
22. នាយកិច្ចការជាតិ	ក្រសួងពេទ្យ	16	/			/	/	/					/
23. នាយកសំគាល់	ឧត្តកម្ម	18	/										/
24. ន.ស.សំគាល់រៀបចំ និងអនុវត្តន៍	ក្រសួងពេទ្យ	19	/			/	/	/					/
25. នាយកបច្ចេកទេស	ក្រសួងពេទ្យ	18	/										/
26. នាយកសំគាល់ និងអនុវត្តន៍	ក្រសួងពេទ្យ	18	/			/	/	/					/
27. ន.ស.ខេត្តក្រសួង និងអនុវត្តន៍	ក្រសួងពេទ្យ	18	/			/	/	/					/
28. ន.ស.គិត្យការជាតិ	និងអនុវត្តន៍	17	/			/	/	/					/
29. ន.ស.ការពាណិជ្ជកម្ម	នាយករាជ្យ	17	/			/	/	/					/
30. ន.ស.ការពាណិជ្ជកម្ម	ក្រសួងពេទ្យ	18	/			/	/	/					/
31. ន.ស.សាធិកា	និយោជន៍អនុវត្តន៍	15	/			/	/	/					/
32. ន.ស.ការពាណិជ្ជកម្ម	ក្រសួងពេទ្យ	15	/			/	/	/					/

2.2 การพัฒนาแกนนำเยาวชน

ด้านการกล้าแสดงออกและเป็นผู้นำกิจกรรม

กระบวนการ วิธีการ

1. เปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงออก เช่น การแสดงความคิดเห็นต่อหน้ากลุ่มเพื่อนและงานประชุมเวทีต่างๆ ของชุมชน
2. จัดอบรมฝึกการเป็นผู้นำกิจกรรม เช่น การนำเกมส์ การนำประชุมกลุ่มเบื้องต้น การเสนอผลงานผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้แกนนำมีความกล้าแสดงออกและมั่นใจมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ต่อที่ประชุม สามารถนำกิจกรรม เกมส์ นำประชุมกับเพื่อนได้ทั้งในกลุ่มและต่างกลุ่ม

การทำงานร่วมกันเป็นทีม

กระบวนการ วิธีการ

ในการจัดค่ายหรือประชุมแต่ละครั้งจะแทรกการเสริมทักษะเรื่องการทำงานร่วมกันโดยใช้ เกมส์ และสถานการณ์จำลองให้กลุ่มแกนนำเยาวชนร่วมกันแก้ไขปัญหา ฝ่าฟันอุปสรรคร่วมกัน จากนั้นพูดคุยถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมและการนำไปปรับใช้ในการทำงานร่วมกัน นอกจากนั้น ในการทำงานจริงก็มีการวางแผนแบ่งหน้าที่กันทำงาน มีการประชุมสรุปงานหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ของทีมงานและปรับปรุงงาน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้แกนนำมีความสามัคคีกันมากขึ้น รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับความแตกต่างและความตันต่อแต่ละบุคคลในการทำงาน และให้อภัยกันเมื่อมีการทำงานผิดพลาด

การคิดวิเคราะห์

กระบวนการ วิธีการ

นำสถานการณ์ต่างๆ ของชุมชนและประเดิมปัญหาของเยาวชนมาแลกเปลี่ยนกัน ระหว่างกลุ่มแกนนำเยาวชนในช่วงเตรียมงาน ค่ายอบรม สรุปผลการอบรมและการประชุมทีมงานแต่ละครั้งจะมีการส่งแกนนำเยาวชนไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเยาวชนอื่นๆ ในเครือข่าย เยาวชน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ส่งผลให้แกนนำใช้เหตุผลในการพูดคุยและสามารถคิดได้รอบด้านและละเอียดมากขึ้น

การประสานงาน

กระบวนการ วิธีการ

แกนนำเยาวชนลงประสานงานกับกลุ่มเพื่อนในชุมชนเพื่อขักขวนเข้ามาร่วมกิจกรรมและกระจายข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มตลอดจนกิจกรรมประสานงานกับผู้นำชุมชนและองค์กรต่างๆ ในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ผลที่เกิดกับแกนนำ

ทำให้ได้เรียนรู้วิธีการประสานงานรูปแบบต่างๆ และใช้จิตวิทยาในการขักขวนเพื่อนมาร่วมกิจกรรม เช่น เริ่มจากกิจกรรมที่เพื่อนสนใจและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการเข้าถึงเพื่อน

การบริหารจัดการกลุ่ม

กระบวนการ วิธีการ

ให้แกนนำได้คิดกิจกรรมและดำเนินงานเอง มีการประชุมระหว่างแกนนำเยาวชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง มีการรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสม

ผลที่เกิดกับแกนนำ

มีความยึดหยุ่นและคัดเลือกคนให้เหมาะสมสมกับความสามารถและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน

2.3 แผนงานเยาวชน

กระบวนการ วิธีการ

จัดค่ายแกนนำ แผนการทำงานเริ่มจาก วิเคราะห์ทบทวนสถานการณ์ชุมชนและสภาพปัญหาเยาวชนโดยใช้ภาพเยาวชนในผืนดินเป็นเป้าหมายที่อยากให้เป็นและกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น โดยแบ่งกลุ่มอยู่เป็น 3 กลุ่ม แกนนำที่มาจากหมู่บ้านใกล้เคียงกันคิดร่วมกันมีหัวข้อให้แกนนำเยาวชนได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผน คือ

- วัตถุประสงค์
- วิธีการดำเนินงาน
- ช่วงเวลา ระยะเวลาที่จะทำ
- ทำกับใคร ผู้เข้าร่วม
- อุปกรณ์ที่จะใช้
- งบประมาณที่จะใช้
- ความสามารถซึ่งเหลือเราได้บ้าง

ผลที่เกิดกับแก่นนำและสมาชิก

1. กลุ่มบ้านล้านทอง บ้านแม่ต้าด บ้านสันเข้าแคนกลาง

กิจกรรมแผนงานการพัฒนาเยาวชนในหมู่บ้าน

- จัดกิจกรรมเยาวชนในหมู่บ้าน
 - จัดให้ความรู้แก่เยาวชนในหมู่บ้าน
 - จัดให้เยาวชนได้แสดงความสามารถ
 - วิเคราะห์และสรุปกิจกรรมต่างๆในกลุ่ม
 - แกนนำพื้นฐานของอาชีพเพื่อตั้งกลุ่ม
 - เปิดโอกาสให้คนว่างงานในหมู่บ้านได้มารับการฝึกอบรมที่ว่างงาน

ทำอย่างไร ประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน

กล่าวที่จะเข้าร่วม คือ ตั้งแต่อายุ 14 ปีขึ้นไป

จะทำเมื่อไร ช่วงเวลาที่ว่าง (เสาร์ – อาทิตย์)

ในหมู่บ้านโครงสร้างเรขาได้ ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และผู้มีประสมการณ์/ความรู้โดยช่วย

ແນະນຳແລະເປັນທີ່ມີກົງມາໃຫ້ແກ່ກ່ລົມ

ใช้คุปกรณ์อะไรบ้าง เสนอในการประชุมครั้งต่อไป

แผนงานการเข้าค่ายเยาวชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เยาวชนได้ร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านและให้เยาวชนช่วยกันวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อจะเข้าใจและตระหนักรถึงปัญหาของหมู่บ้าน

การดำเนินงาน	จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ จัดประชุมผู้ปักครองก่อนการดำเนินงาน ข้อความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ และผู้มีส่วนร่วม
ช่วงการดำเนินงาน	ช่วงเวลาที่เยาวชนร่วมมากพอที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรม เช่น ช่วงปิดเทอม
สถานที่	โรงเรียน
อุปกรณ์	สื่อต่างๆ สำหรับการดำเนินงาน
งบประมาณ	คิดตามจำนวนผู้เข้าร่วม

- เยาวชนที่เข้าร่วม แบ่งการเข้าค่ายเป็นรุ่นอายุ คือ 5-10 ปี, 11-15 ปี, 16 ปีขึ้นไป
 บุคคลที่ช่วยการดำเนินงาน - เยาวชนที่ได้รับการอบรมมาแล้ว
 - บุคลากรเจ้าหน้าที่ทางราชการ
 - การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

แผนการพัฒนาให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด

- ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนและผู้ปกครองได้รู้ถึงโทษของยาเสพติด
- จัดทำสนามกีฬาและจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้กับลุ่มเยาวชนได้เล่น

<u>จะอบรมเยาวชนกลุ่มใด</u>	เยาวชนทุกรุ่นทุกกลุ่มที่ให้ความสนใจ
<u>จะทำเมื่อใด</u>	ช่วงที่มีเวลาว่าง หรือปิดเทอม
<u>คนเข้าร่วม</u>	กลุ่มเยาวชน ผู้นำของหมู่บ้าน
<u>อุปกรณ์</u>	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมนั้นๆ
<u>งบประมาณ</u>	ยังไม่มี

2. แผนงานบ้านหนองแสง บ้านห้วยทราย

1. สนับสนุนด้านการศึกษา
2. จัดตั้งชุมชนอาชีพเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน
3. ส่งเสริมให้เยาวชนร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาภายในหมู่บ้านด้วยกัน
4. ขอคำปรึกษาผู้ที่มีความรู้
5. ส่งเสริมให้เยาวชนมีความกล้าแสดงออก
6. จัดกิจกรรมการเข้าค่ายเชื่อมความสามัคคีในหมู่เยาวชน

รายละเอียดกิจกรรมหนองแสง

1. สนับสนุนด้านการศึกษา

- ช่วยกันหาเงินกองทุนสนับสนุนด้านการศึกษา
- หาบุคลากรในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถพอดีที่จะมาช่วยสอนเยาวชน และจะต้องสำรวจหาเยาวชนเรียนในเวลาปกติ คือ จันทร์ – ศุกร์ ก่อนว่ามีกี่คน สถานที่จัดการศึกษา งบประมาณจำนวนหนึ่ง

2. ทำหัตถกรรมเครื่องจักรงาน เย็บผ้า กระดาษสา การเกษตร อุตสาหกรรมในครัวเรือน ต้องไปประชุมที่บ้านก่อน
3. จัดอบรมเยาวชนให้พัฒนาความคิดและแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน
4. นำบุคลากรภายในหมู่บ้านที่มีความรู้ความสามารถในการด้านต่างๆ มาแนะนำแก่เยาวชน
5. ช่วยกันสนับสนุนการแสดงออกของเยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง
6. ให้เยาวชนจัดกิจกรรมเพื่อจะเพิ่มความสามัคคีภายในหมู่บ้าน

3.แผนกิจกรรมพัฒนาชุมชนบ้านป่าตึง-ดอยชิว บ้านหม้อ

หัวข้อ

- พัฒนาอาชีพเสริมให้กับครอบครัวเยาวชน / สร้างรายได้
- สืบสานวัฒนธรรมล้านนาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชาวบ้าน

พัฒนาอาชีพเสริม

- เลี้ยงไก่เนื้อ โดยการรวมกลุ่มเยาวชน เปลี่ยนกันดูแล-ทำความสะอาด โดยอาศัยเยาวชนบ้านดอยชิว

ทำเมื่อไหร มิถุนายน – สิงหาคม 2544

ผู้ร่วมสนับสนุน อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนผู้ประกอบอื่นๆ

ใช้อุปกรณ์ ไม่จำเป็นจะต้องเลี้ยงตลอดจนเงินสำหรับซื้้อาหาร ยาจักษากโรค

งบประมาณ 5,000 – 8,000 บาท

สืบสานวัฒนธรรมล้านนา

- เล่นดนตรี สะล้อ ซอ ชี๊ง ดนตรีไทย
- ฝึกหัดเด็กๆ บ้านป่าตึง ดอยชิว
- เล่นตามงานศพ - มงคลต่างๆ
- ผู้เข้าร่วมอายุ 8 – 16 ขวบ
- ได้ทำมาบ้างแล้วแต่ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

- อปต. คู ตลอดจนผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครองเด็กฯ
- เครื่องดื่มต่างๆ งบการฝึกซ้อม

แผนงานร่วมกันทั้งตำบล

- ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนของแต่ละหมู่บ้าน
- ประชุมประจำเดือน
- สรุปงานร่วมกัน
- อบรมเสริมทักษะการทำงานปีละ 2 ครั้ง
- ศึกษาดูงานร่วมกัน 1 ครั้ง
- ทำกิจกรรมในโรงเรียน
- ทำแผนงานเสนอ อปต.

วิเคราะห์ สรุปผล

การคัดเลือกแกนนำเยาวชนใช้วิธีการคัดเลือกหลากหลายรูปแบบเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนเยาวชน

1. ผู้นำชุมชนเสนอชื่อ ส่วนใหญ่จะได้ตัวแทนเยาวชนตามโครงสร้างเดิมของหมู่บ้าน เช่น ประธานกลุ่มหนุ่มสาวหรือกลุ่มเยาวชนของหมู่บ้านและเป็นเยาวชนที่นิสัยดี เรียบร้อย ตั้งใจเรียน ค่อนข้างมีอายุมากประมาณ 18 - 25 ปี

2. การคัดเลือกแกนนำเยาวชนจากการประชุมหรือจัดค่ายเยาวชน ตัวแทนเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะเป็นเยาวชนที่ค่อนข้างมีบทบาทกล้าแสดงออกในค่าย และเป็นหัวใจเพื่อนทั้งจากกลุ่มที่เรียบร้อยและกลุ่มที่ชอบเที่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

3. การคัดเลือกโดยทีมงานวิจัย จะเป็นการคัดเลือกจากตัวเยาวชนที่มีอิทธิพลในกลุ่มเพื่อน(หัวใจ) กลุ่มต่างๆ ที่ไม่ได้เข้ามาร่วมกระบวนการตามข้อ 1 ข้อ 2 โดยการสร้างความคุ้นเคยและซักขวัญรวมกลุ่ม

- แกนนำเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกจะมีคุณสมบัติเหล่านี้ในบางข้อ
- มีใจรัก สมควรที่จะทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนในหมู่บ้าน
 - สามารถเข้ากับเยาวชนในหมู่บ้านได้และได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี
 - เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้หญิง ผู้ชาย กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มอาชีพ
 - สามารถประสานงานกับผู้นำชุมชนและกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้
 - มีทักษะการพูดการกล้าแสดงออกและมีความเป็นผู้นำ

6. มีเวลาที่จะมาทำงานร่วมกับเยาวชนในหมู่บ้านและระดับตำบล
7. มีอายุมากกว่าเพื่อนๆ ในกลุ่มเดียวกัน
8. มีอัคยาศัยและมนุษยสัมพันธ์ดี
9. เป็นแกนนำของเยาวชนของหมู่บ้านอยู่แล้ว

ตารางระดับการพัฒนาของแกนนำจากแกนนำ 39 คนในช่วงระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระดับ	จำนวนแกนนำ	ทักษะความสามารถ
ดี	10 คน	สามารถนำประชุมกลุ่มเพื่อนได้ นำเกมส์ / กิจกรรมทั้งในและต่างกลุ่มได้ สามารถประสานงานกับเพื่อนและผู้นำชุมชนได้ มีทัศนคติที่เปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนๆ สามารถรับผิดชอบบริหารงบประมาณ จัดการบัญชีเบื้องต้นได้ และเป็นตัวหลักในการรับผิดชอบการจัดกิจกรรมได้
ปานกลาง	16 คน	สามารถนำเกมส์ / กิจกรรมได้เป็นบางกิจกรรม ประสานกลุ่มเพื่อนมาเข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมมากในกิจกรรม
น้อย	13 คน	สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอปัญหาเยาวชนและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และสามารถสะท้อนการทำงานได้ในแต่ละกิจกรรม

สรุปปัจจัยที่สนับสนุนให้เยาวชนเกิดการพัฒนาต่อ

ปัจจัยที่สนับสนุนให้แกนนำเยาวชนพัฒนาตัวเองได้มีหลายปัจจัย เช่น บุคลิกส่วนตัว ความสนใจ พื้นฐานของครอบครัว การศึกษาและประสบการณ์ต่างๆ กระบวนการในโครงการ เป็นตัวช่วยเสริม กระตุ้นให้แกนนำได้ฝึกฝนและแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดพัฒนาการได้รวดเร็วขึ้น ดังนั้นกระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้แกนนำเยาวชนได้เสนอความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาเชื่อมโยงกับชุมชน และวางแผนงานได้อย่างอิสระมีการฝึกฝนจากสถานการณ์จำลองหรือเกมส์ต่างๆ และได้ทดลองปฏิบัติจริงมีการสรุปผลและสะท้อนปัญหาเป็นระยะ โดยพิเลี้ยงทีมงานวิจัยเป็นคนสนับสนุนในการทำงานของแกนนำเยาวชน

บทที่ 6

ภาคปฏิบัติการแก่นำกสุ่มเด็กและเยาวชน

1. วัตถุประสงค์ / จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้แก่นำเยาวชนมีทักษะการปฏิบัติงานในชุมชน
2. เพื่อให้แก่นำเยาวชนได้ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้

2. การปฏิบัติการตามแผนงาน

2.1 การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน

ขั้นตอน วิธีการ

1. แก่นำเยาวชนวางแผนการทำงาน คิดกรอบประเด็นที่จะศึกษา มีการประชุม ปรึกษาหารือภายในกลุ่มเพื่อช่วยกันกำหนดกรอบ โดยเนื้อหาที่จะศึกษาต้องมีประโยชน์กับการทำงานของกลุ่มและสำคัญต่อหมู่บ้าน ประเด็นที่เสนอ คือ ประวัติหมู่บ้านและวัด เพื่อเก็บบันทึกไว้เป็นประวัติให้เยาวชนรุ่นหลังได้รู้ถึงที่มา ที่ไป ของวัดและหมู่บ้าน วิถีกับรุปบุรุษของตนเอง
 - บุคคลสำคัญต่างๆ ผู้นำ ผู้อาวุโส พ่อครูแม่ครู(ผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เฉพาะด้าน) เพื่อให้รู้ถึงบุคคลสำคัญในการประสานการทำงานและแหล่งความรู้ ภูมิปัญญาของชุมชน
 - กลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เพื่อให้ง่ายต่อการประสานการทำงานและเชื่อมการทำงานกับกลุ่มต่างๆ รวมถึงกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในการเป็นแนวทางการประกอบอาชีพของเยาวชน ต่อไป
 - ประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจที่อาจค้นพบระหว่างการเก็บข้อมูล
2. คัดเลือกแก่นำเยาวชนตัวแทนที่จะรับรวมข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน ให้แก่นำของแต่ละหมู่บ้านไปจัดทีมงานการเก็บข้อมูลขึ้นเอง หมู่บ้านละประมาณ 3-5 คน และวางแผนแบ่งงานการเก็บข้อมูลของหมู่บ้านตนเอง
3. แก่นำเยาวชนลงพื้นที่เก็บข้อมูลของหมู่บ้านต่างๆ จากผู้นำชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ และบุคคลสำคัญต่างๆ โดยการศึกษาจากเอกสารที่มีอยู่ สัมภาษณ์จากผู้นำ พระสงฆ์ ผู้เฒ่าผู้แก่ จดบันทึกเอาไว้ หรือ อัดเทปการสัมภาษณ์แล้วมีการประชุมสรุปรวมข้อมูลเป็นระยะ
4. รับรวมสรุปข้อมูลส่งให้ชุมชนตรวจสอบเพิ่มเติมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนหมู่บ้าน แล้วจึงจัดพิมพ์เป็นเอกสารส่งกลับไปให้ชุมชนและบุคคลที่เคยให้ข้อมูลช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยการแสดงความคิดเห็นและส่งกลับมาอีกกลุ่มเพื่อจัดทำเป็นเอกสารฉบับสมบูรณ์ต่อไป

5. ทีมกิจยสูปข้อมูลเป็นฉบับสมบูรณ์
ผลที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่จะศึกษา

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านและวัด
- บุคคลสำคัญด้านต่างๆ เช่น ผู้นำ ผู้อาวุโส ผู้มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- กลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน
- อื่นๆ ที่น่าสนใจ

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 1 บ้านแม่ตاد

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

คนเฒ่า คนแก่ รุ่นปู่ย่า ล่าสุด เล่าว่า แรกเริ่มบ้านนี้เป็นต้นน้ำลำธารของตำบลห้วยทราย เรียก กันว่า ห้วยแม่ตاد คำว่า แม่ หมายถึง แม่น้ำ และคำว่า ตاد หมายถึง หินผาที่รองรับน้ำตก ต่อมามีราชภราได้เข้ามาอยู่อาศัย เมื่อปี 2431 จึงเรียกบ้านนี้ว่า บ้านแม่ตاد

2 กลุ่มต่างๆ

กลุ่มประรูปนอมอาหาร

ได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตاد ทำกิจกรรมขนม kob จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2541 ก่อตั้งกลุ่มโดย การรวมกลุ่มกับชาวบ้านเพื่อสร้างเสริมอาชีพ โดยการเก็บเงินรวมหุ้น คนละ 100 บาท ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเพื่อจัดซื้อหัวตุตุดิบ ซึ่งมีการแปรรูปผลผลิตจากผลไม้ต่างๆ ตามฤดูกาล เช่น กล้วย สับปะรด เปี๊ยะ ลำไย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตاد หมู่ 1 ต. ห้วยทราย อ. สันกำแพง จ. เชียงใหม่ มี สมาชิกกลุ่ม 44 คน ดำเนินกิจกรรมของร้านตามงานต่างๆ ,ขายในโรงเรียน, ล่งสินค้าตามชุมเปอร์มาร์เก็ต , โรงพยาบาล

กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุจัดตั้งเมื่อเดือนธันวาคม 2534 สมาชิก 58 คน มีตัวแทนผู้สูงอายุ 5 คน ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ได้รับใบบริการด้านสาธารณสุข 58 คน

กลุ่มกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน

จัดตั้งเมื่อปี 2531 มีคณะกรรมการ 1 คนและจำนวน 5 คน เงินกองทุนหมู่บ้านเมื่อได้มาจะใช้ พัฒนาหมู่บ้านทุกปี ปัจจุบันมีเงิน 15,010 บาท และกองทุนเงินล้าน

ก ลุ่ม เ ก ษ ต ร ก ร

จัดตั้งเมื่อปี 2522 มีสมาชิกถึงปัจจุบัน 131 คน มีเงินทุน 177,240 บาท

คณะกรรมการ 5 คน

การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์

พ่อครูแม่ครูในหมู่บ้าน

1. นาย บุญทา จันกัน	ความสามารถด้านการจัดการ
2. อุ้ย หนานทา อุดคำ	ความสามารถด้านการอ่านตัวเมื่อง

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 2 บ้านหนองแสง

1. ประวัติของหมู่บ้านหนองแสง

นับย้อนหลังไปในอดีตประมาณ 112 ปี คือ ราช ๗ พ.ศ.2404 หรือ จ.ศ. 1223 มีชาวบ้านก ลุ่ม หมื่น ซึ่งมาจากการหมุบ้านขุย เขตอำเภออดอยสะเก็ด ได้นำสัตว์เลี้ยงคือ วัว, ควาย เดินทางผ่านมาทางบริเวณที่เป็นหมู่บ้านหนองแสงในปัจจุบันนี้ขณะนั้นยังเป็นป่าอยู่ ได้มองเห็นทำเลภูมิประเทศเหมาะสม มีที่ดินดูดูดี สมบูรณ์ มีหนองน้ำมีต้นไม้ร่มรื่น เห็นว่าเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์และการเพาะปลูกเป็นอย่างยิ่งจึงพาภัณฑ์มาพักและปล่อยสัตว์เลี้ยงให้หากินในบริเวณนั้นซึ่งต่อมาผ่านมาปอยฯ เข้าบางครังก์พักแรมค้างคืน ณ ที่นั้น โดยสร้างเป็นเพิงที่พักชั่วคราว ชาวบ้านที่ผ่านมาบริเวณนี้เป็นประจำมีความเห็นว่าต้องเดินทางปอยฯ ผ่านบริเวณนี้ไปหมู่บ้านป่าขุยซึ่งมีระยะทางไกลพอประมาณและเห็นว่าทำเลนี้ ซึ่งมีพืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์ กว่าบ้านป่าขุยมากจึงคิดที่จะตั้งหลักแหล่งอยู่ที่นี่และปลูกบ้านอยู่ โดยมีชาวบ้านอพยพมาจากบ้านป่าขุย และยังได้ซักซานถวายต่อบ้านท่าร้าว บ้านตันดู่ อ.ดอยสะเก็ด มาก่อนร่วมกือ พลเมืองของหมู่บ้านจึงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยอาศัยเหตุที่บริเวณนี้มีหนองน้ำใกล้ๆ หนอน้ำมีไม้ชนิดหนึ่งมีดอกสีเหลือง ซึ่งเรียกว่า “ไม้แสง”

ชาวบ้านเห็นว่าบริเวณที่ตั้งหมู่บ้านมีหนองน้ำและป่าไม้แสงอยู่ใกล้กันจึงตั้งชื่อหมู่บ้านที่สร้างใหม่โดยเอาสภาพแวดล้อม คือ หนองน้ำกับไม้แสงรวมกันตั้งชื่อหมู่บ้านว่าหมู่บ้าน หนองไม้แสง และต่อมาเพื่อจัดการเรียกจึงนิยมเรียกันทั่วไปว่า “บ้านหนองแสง”

2. พ่อครู แม่ครูในหมู่บ้าน

- แม่กำนันแฟด ประกอบกิจ	สอนฟ้อนเล็บ
- ลุงน้อยเสริฐ สิงห์ทอง	เป็นคนทำเครื่องดันตรีพื้นเมือง เช่น ซอ สະລັອ ซິງ
และยังสอนวิธีการเล่นอีก	
- นาย ประดิษฐ์ เปิงเรือน	ความสามารถ ค่าว่าสำ ซอ (ทำนองอื่อ พม่า

เสเดเมฯ) ดันตรีพื้นเมือง เพลงพื้นเมือง
ความสามารถ ชือ จ้อย เรียนจาก แม่ศรีอ่อน
และ พ่อน้อยศรีมา
ความสามารถ ชือ จ้อย ท่อนดาบ
ความสามารถ ตีกลองพื้นบ้านทุกชนิด

ข้อมูลหมู่บ้านของหมู่ที่ 3 บ้านล้านตอง

1. ประวัติความเป็นมา

นับย้อนหลังผ่านมาในอดีตราว 400 ปีเศษ คือ ประมาณ 2132 มีต้านนาเล่าสืบ
ทอดกันมาที่แห่งนี้ได้มีชาวไทยเขินอพยพมาจากการลับสองปันนามาปลูกกระตือง และบ้านเรือนอยู่
ประมาณ 10 กว่าหลังค้าเรือน บริเวณนี้ยังไม่มีชื่อบ้าน และชื่อวัด ต่อมามีพระครุฑ์รูปหนึ่งเดิน
ทางมาจากการทิศตะวันออก เข้าใจว่ามาจากการประทศคลา ได้พำนักบำเพ็ญศิลปะงานอาอยู่ในป่าໄไปที่
ชาวไทยเขินปลูกบ้านเรือนอยู่ก่อนแล้ว แต่พระรูปนี้ไม่ปรากฏชื่อ ได้บำเพ็ญศิลปะงานอาอยู่หลายวัน
ชาวบ้านเกิดศรัทธาเลื่อมใส จึงพร้อมใจกันถางป่าໄไป เพื่อให้พระได้อยู่สบายนั้น ขณะถางป่าอยู่นั้น
ได้พบพระพุทธครุฑ์ป่องแดง (ทองแดง) องค์หนึ่ง พระครุฑ์เกิดความพ้อใจในสถานที่ และพระพุทธ
รูปที่พบจึงได้สร้างวัดขึ้นให้ชื่อว่า วัดล้านตอง ตามที่พบพระเป็นตอง ต่อมามีผู้คน และศาสนิกชน
อยู่กันหนาแน่นจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านล้านตอง

2. พ่อครุแม่ครุในหมู่บ้าน

- นาย ศรีมา ปันอิยะ ความสามารถ เป็นช่างชือ ทำพิธีข่องขวัญ เป็นศิลปินพื้นบ้าน
ของ อ.สันกำแพง เป็นศิลปินดีเด่นสาขาวิชาศิลปะการแสดงระดับ
จังหวัด ปี 40

- พ่อ ขวัญใจ จินจันทร์ ความสามารถ คือ ชือพื้นเมือง

3. สิ่งที่น่าสนใจ

ศิลปะภาวดนกรุง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของพระเวสสันดร เป็นลักษณะภาพ
วดพื้นเมืองที่ดงดิบ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพ่อเมียดอยู่ที่ฝันนังวิหาร
เก่า แต่เมื่อได้ทำการสร้างวิหารหลังใหม่ขึ้นมา จึงได้นำภาพมาเก็บไว้ที่กุฎิเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน

พระธาตุวัดล้านตอง สร้างมาประมาณ 100 ปี ซึ่งตั้งอยู่หลังวิหาร ภายในพระธาตุได้บรรจุ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือและเป็นที่สักการะไว้ภายใน ซึ่งเกือบทุกตัวจะนิยมสร้าง พระธาตุไว้
หลังวิหาร เพื่อว่าเมื่อได้สวดมนต์บูชาพระในวิหาร ก็ได้กราบไหว้พระธาตุไปด้วย

พระสิงห์ 1 พระสิงห์ 2 ได้รับการบอกเล่าจากพระอธิการประพัฒน์ ปพตโน เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันว่า พระสิงห์ 1 พระสิงห์ 2 เป็นพระพุทธรูปที่มีอายุประมาณ 150-200 ปี เป็นพระพุทธรูปหงอนสำหรับที่ศักดิ์สิทธิ์และหมายมาก

พระพุทธรูปทรงเดงที่พับจากป่าໄຟ เป็นพระพุทธรูปที่จะนำออกมายิ่งประชาชนเห็น เนพะวันสรงน้ำพระพุทธรูปในเทศกาลวันลงกรานต์ของทุกปีเท่านั้น

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 4 บ้านสันเข้าแคบกลาง

ประวัติบ้านสันเข้าแคบกลาง

สร้างขึ้นตั้งแต่เจ้ากิจจะปักครองเมืองเชียงใหม่ประมาณ 100 กว่าปี พ.ศ. 2320 ชาวบ้านส่วนใหญ่ อพยพมาจากหุบเขาที่อยู่ทางใต้ เช่น ชาวไทยเขิน หมู่บ้านสันเข้าแคบกลางนี้เป็นหมู่บ้านที่สร้างก่อนหมู่บ้านอื่นในตำบลห้วยทราย ได้รับพระราชทานวิสุคามศรีมา พ.ศ. 2487 รัชกาลที่ 8 นอกเหนือจากนี้ไม่มีครรภ์ประวัติวัดและประวัติหมู่บ้านเลย

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 5 บ้านหม้อ

1. ประวัติ

ประวัติวัดทุ่งต้อม หรือชาวบ้านเรียกว่า วัดบ้านหม้อ ได้สร้างมาเมื่อไรไม่ปรากฏ หลักฐานประมาณ 199 ปีแต่เดิมวัดนี้ ตั้งอยู่ที่ ร.ร. วัดบ้านหม้อ บัดนี้ให้ตั้งเป็นโรงเรียนประชาบาล ประมาณต้น วัดบ้านหม้อเป็นครั้นสีงาช้างเป็นสมัยนั้น ได้มีราชภราพยพมาจากบ้านทุ่งต้อม อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่ ได้มาทำไร่ ทำสวน ปลูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัย เห็นว่าวัดเก่าใกล้จากหมู่บ้าน ใกล้ป่า ประกอบกับถูกไฟไหม้อบสูง เสมอ หาพระเนตร กิกขุไปจำพรรษาอยู่ประจำกิจยาน จึงได้ตั้งชื่อวัดนี้ว่า วัดทุ่งต้อม ปัจจุบันวัดทุ่งต้อมก็อยู่ อ. สันป่าตอง อีกแห่งด้วย ประกอบกับชาวบ้านมีอาชีพทำหม้อ หรือปั้นหม้อ ทำด้วยดินเหนียว ใช้มือปั้นหม้อต่างๆ เช่น หม้อใส่น้ำดื่ม หม้อแกงปูรุ่งอาหาร หม้อวงต้มยา หม้อใส่ข้าวสาร หม้อทุกชนิดที่ต้องการ มีชาวบ้านใกล้และไกลต่างนำเครื่องกินของใช้ มาแลกเปลี่ยนและนำไปขาย ชาวบ้านจึงขานนามอีกว่า วัดหม้อ หรือ วัดบ้านหม้อจนกระทั้งถึงทุกวันนี้

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 6 บ้านดอยชิว

1. ประวัติวัดดอยชิว

เนื่องด้วยวัดดอยชิวเป็นวัดที่เก่าแก่มีอายุนับเป็นหลาวยร้อยปี แต่เดิมนั้นได้เป็นวัดร้างเหลือแต่ซากเจดีย์และเนินพระวิหาร ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยเล็กๆ ห่างจากหมู่บ้านมาพอประมาณ และสูงกว่าพื้นที่ราบทั่วไปประมาณ 300 เมตร จนกระทั่งมาถึงสมัยที่คณานຳฝ่ายสหภาพซึ่งนับได้ นิมบต์ท่านครูบาศรีวิชัยเจ้าลงไปสอบถามที่กรุงเทพฯ และได้จับพระภิกขุและสามเณรที่ครูบาศรีวิชัยบวชให้ในสมัยนั้น เพราะไม่ใบสุทธิสักให้หมด แต่ก็ยังมีพระบางองค์ บางรูปที่หลบหนีไปฯ

อยู่ที่วัดอื่น ในจำนวนนั้นก็มีครูบาคัณชา ที่หลบหนีมาซึ่งได้จำพรรษาบนลายวัด จนกระทั่งมาพบวัดดอยซิวแห่งนี้โดยที่ท่านเดินธุดงค์ตามป่าตามเขาแบบนี้มาตั้งแต่ เมื่อธุดงค์มาถึงหนองน้ำซึ่งอยู่เมืองจากวัดร้างมากนักจึงได้ปักกุดจำวัดอยู่ที่ซ้างหนองน้ำเก่าที่เป็นเวลาหลายวัน จนกระทั่งคืนนั้นอันเป็นคืนข้างแรม ท่านก็นิมิตรเห็นแสงเงินแสงทอง 2 ดวง ทางทิศเหนือของหนองน้ำ ท่านจึงสะดุกตื่น แล้วลุกขึ้นนั่งลงมาอีก จึงรู้ว่าบวิเวณนี้มีวัดร้างอยู่ รุ่งเช้าหลังจากจันทร์แล้ว ท่านจึงได้เดินสำรวจในบริเวณใกล้เดียงนั้น ห่างไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 400 เมตร ก็มีวัดร้างแห่งนี้อยู่บนบกให้ท้าว่าเป็นวัดมาก่อนซ่อนอยู่ในเถาลั่ยและร่มไม้อันหนาทึบ ท่านก็มาพิจารณาว่าควรจะบูรณะให้เป็นวัดขึ้นมาอีกครั้ง ดังนั้นต่อมาอีกวันหนึ่งหลังจากจันทร์อาหารเข้าเสร็จแล้ว ท่านก็ได้เรียกชาวบ้านที่ทำไร่ทำสวนบริเวณใกล้เดียง มาปรึกษาว่าควรจะบูรณะวัดร้างบนดอยแห่งนี้ ให้เป็นวัดขึ้นมาอีกครั้ง พากชาไร์ ชาวสวนก็เห็นด้วย โดยได้กล่าวคำอนุโมทนาสาครุกันถ้วนหน้า ขอพึงใบอนุญาตมีของครูบาคัณชาให้ช่วยบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นเป็นวัดให้ได้แล้วก็ลงมือถกถางพื้นที่จนสร้างวัดขึ้นมาสำเร็จประมาณ พ.ศ.2346

ต่อมาเมื่อสร้างวัดเสร็จแล้ว ครูบาคัณชาจึงได้อธิฐานจิตซึ่งหนองน้ำอีกครั้งหนึ่ง จึงได้รู้ว่าหนองน้ำแห่งนี้มีชื่อว่าหนองซิว และยังมีดวงวิญญาณเจ้าแม่หนองซิวสิงสถิตอยู่ ครูบาคัณชาจึงได้ตั้งจิตอธิฐานตามดวงวิญญาณเจ้าแม่หนองซิวว่า แสงเงินแสงทองที่ท่านเห็นคืออะไร เจ้าแม่หนองซิวตอบว่า แสงที่ท่านเห็นทั้ง 2 นั้นคือ ปลาชีวเงิน ปลาชีวทอง ที่เจ้าแม่ดูแลรักษาอยู่ ต่อมาไม่นานครูบาคัณชาได้นิมิตรเห็นเจ้าแม่หนองซิวบอกให้ไปเอาปลาชีวเงินปลาชีวทอง มาเก็บรักษาไว้ที่วัด เพราะต่อไปข้างหน้า จะมีคนมาทำไร่ ทำนา ทำสวนมากขึ้นและคนทั้งหลายที่มาทำสวน ทำนา เหล่านั้นก็จะมาแย่งชิงกันเอาไป โดยจะมีการทำร้ายกันเป็นเนื่องนิด

เมื่อครูบาคัณชา ได้รับคำบอกรถจากเจ้าแม่หนองซิวตามนิมิตร ตื่นเช้าขึ้นมาท่านก็ไปที่หนองน้ำเดินลัดเลาะไปบนคันดินของหนองน้ำ ไปทางทิศที่ท่านเคยเห็นแสงเงิน แสงทอง ก็ปรากฏว่ามีปลาชีวเงิน ปลาชีวทอง 2 ตัว ลอยอยู่กันริมฝั่งคันดิน ครั้งแรกที่เห็นก็พบว่าปลา 2 ตัวนั้นอยู่เป็นคู่ขานกันไปข้างหน้าท่าน ท่านจึงได้ลากพังกับตัวเองว่า ปลายมีธิดอยู่อย่างนี้นะหรือเจ้าแม่ จะให้ท่านจับเอาไปไว้ที่วัด ไม่เอาแน่ แม้แต่ มด ลิน ไร ยุง เรยังไม่ทำร้าย คิดได้ดังนั้น ท่านครูบา ก็ทำท่าจะหันหลังกลับ ก็เห็นปลา 2 ตัวนั้นพร้อมใจกัน กระโดดขึ้นหน้า ไม่เสียงดังพอสมควร ครูบาท่านสะดุกใจเฝ้ามองดูอยู่ จนกระทั่งน้ำที่หนองน้ำสูงบันทึ่ง และอย่างไม่คาดคิด เหมือนกับมีปะวีหาริย์ ท่านมองดูอีกไม่นานก็เห็นปลา 2 ตัว ที่จมลงไปในน้ำนั้นลอยขึ้นมา ในลักษณะที่หงายหองเหมือนปลาที่ตายแล้ว ท่านครูบาจึงได้อธิฐานว่า ถ้าหากว่าเจ้าแม่ต้องการจะให้ท่านนำปลา 2 ตัวนี้ มาอยู่ที่วัดจริงๆ ก็ขอให้ข้าพเจ้าจับปลาได้ง่าย เสร็จแล้วท่านก็เขามือทั้ง 2 ข้าง จับปลาขึ้นมา ประมาณปลาทั้ง 2 ตัวแน่นิ่งไม่ได้ดันรวนขัดขืน

ท่านครูบาคันธा จึงได้พินิจพิจารณาดูปลาทั้ง 2 ตัวอย่างถ้วนถี่ ท่านครูบาคิดใจว่า ทำไม ถึงเป็นไปได้ถึงเพียงนี้ เพราะว่าปลาทั้ง 2 ตัวนั้นมันเป็นปลาเงินปลาทองจริงๆ มิใช่ปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป เมื่อคิดได้ดังนั้นท่านจึงนำปลาเงิน ปลาทอง ทั้ง 2 ตัว น้ำมาตั้งไว้ตรงหน้าพระประธานในวิหารที่ท่านได้สร้างขึ้นมาใหม่ และก็ได้ตั้งชื่อวัดขึ้นมาว่า วัดดอยหนองชิว ส่วนหนึ่งน้ำนั้นก็ยังมีอยู่เมื่อเดิมจนกระทั่งทุกวันนี้

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 7 บ้านป่าตึง

1. ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านไม่แน่ชัด เนื่องจากไม่มีผู้เดิบันทึก หรือรับรวมเก็บไว้ แต่ยังคงไว้เพียง ประวัติความเป็นมาของวัดเท่านั้นแต่จากคำบอกกล่าวว่า หมู่บ้านกับวัดได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน

ประวัติความเป็นมาของวัดป่าตึง

ความเป็นมาของชื่อวัด ความเดิมมีอยู่ว่า หมู่บ้านแห่งนี้ค่อนนิยมเรียกว่า “บ้านป่าตึงหลวง” เพราะมีไม้ตึคงอยู่มาก มีต้นเล็กต้นใหญ่นำมาทำเป็นที่พักอาศัยได้ และทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านมีภูเขา อยู่ไม่ไกลนักและภายในหมู่บ้านมีวัดตั้งอยู่ซึ่งชื่อว่า วัดศรีทรายมูล โดยเฉพาะชื่อวัดนี้พบในคัมภีร์ใบลานท่านเขียนไว้ว่า “ข้าเขียนป่างเมื่อปฏิบัติอยู่วัดศรีทรายมูลน้ำล้อม ป่าคาอ้อมดื่น ป่าตึงหย่อนวันนั้นแล “ นี่เป็นที่มาของวัดป่าตึงจนถึงปัจจุบันนี้

นามผู้สร้างนั้นไม่ปรากฏ ตามที่สืบรู้มาว่า วัดในชนบทนั้นคือ ไม่มีผู้เดินทางนั่งสร้างถึงมีก็มีน้อยนักเหตุเพราะว่าชาวบ้านทุกคนมีความนับถือศาสนาเหมือนกันหมดอยู่แล้ว จะสร้างอะไรจะทำอะไรในน้ำหนึ่งช้าบ้านก็พร้อมกันสละแรงกายแรงทรัพย์ช่วยกัน ด้วยแรงนับถือทั้งสมการวัดมัคหมายก นายบ้าน ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ส่วนที่ดินสร้างวัดนั้นพ่อหนานจันทร์ (ทิดจันทร์) เป็นผู้มอบให้ เพราะเป็นที่ดอนนาหรือที่ราบสูงซึ่งล้อมรอบไปด้วยทุ่งนา จึงจัดสถานที่สร้างวัดใหม่เมื่อ ประมาณปี พ.ศ.2414 ปีมะแม จ.ศ. 1233 มีที่ดินในครั้งนั้นประมาณ 1 ไร่เศษ ต่อมาก็ได้ขยายที่ออกไปอีกมีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ กับ 2 งานกว่า

ต่อมาก็ได้มีการขยายวัด ซึ่งมีผู้สูงอายุเล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ 100 ปี มาันนี้มีเหตุณ ที่วัดเดิมคือวัดศรีทรายมูล มีเรื่องอยู่ว่า เวลาพlob ค่ำของวันหนึ่ง มีคนตายเกิดขึ้นระหว่างทาง เมื่อชาวบ้านรู้เรื่อง ก็พากันไปดูก็รู้ว่าผู้ตายคือนายศุกร์ ไม่รู้ว่าใครเป็นชาติกร พอรุ่งเข้าของวันใหม่ ชาวบ้านเข้าไปเพื่อจะปรึกษาท่านสมการ ก็ทราบว่าท่านไม่มีอยู่เสียแล้ว ชาวบ้านเกิดความสงสัย มาสืบว่าที่หลังว่าท่านกับคนตายมีความขัดแย้งกันเป็นการส่วนตัว นี่เป็นมูลที่ขยายวัด

เหตุใดถึงขยาย เพราะเหตุว่าคนในสมัยนั้น มีความกลัวกันมากและยังถือกันว่าเป็นเสนียดไม่เป็นมงคลแก่วัด เมื่อชาวบ้านทราบเหตุอันนี้ จึงพร้อมใจกันลงย้ายวัดไปสร้างที่ใหม่ และเป็น

ตอนที่ 4 ชาวบ้านทำการแห้งถ่าน และนำเข้าบ้าน สำหรับการตัดถนนเข้าไปเพื่อสะดวกแก่การสัญจร

2. พ่อครูแม่ครูในหมู่บ้าน

- นางคำดา อินทะพวง ความสามารถ ช่างฟ้อน พื้อนดاب พื้อนเล็บ พื้อนแม้ว

ข้อมูลหมู่บ้านที่ 8 บ้านห้วยทราย

1. ประวัติหมู่บ้าน

ชื่อ “ห้วยทราย” เป็นชื่อหมู่บ้านที่ได้แยกมาจาก ม.2 บ้านหนองแสง มาเป็นหมู่บ้านใหม่ คือ ม.8 ทั้งนี้เนื่องจากการปักครองของผู้นำในหมู่บ้านไม่ทั่วถึง และมีประชากรมาก เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2542 หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านคนเมือง ที่มีผู้คนอาศัยอยู่มาตั้งแต่เก่าก่อน เริ่มแรกก็มีทวารของตระกูลปันสา ได้เข้ามาอยู่ หลังจากนั้นก็มีผู้คนมาอยู่ แล้วก็ขยายตัวขึ้น ที่ดินอยู่กันเพิ่มมากขึ้น จนถึงเขตแทรเวิร์ลประทาน ปัจจุบันเดวนี้มีชื่อเรียกว่า บ้านดอน และลีกเข้าไปແຄาเขตในภูเขา หมู่บ้านนั้นมีชื่อว่า บ้าน โละห้า ส่วนใหญ่หมู่บ้านนี้นับถือศาสนาคริสต์เดียน และมีโบสถ์คริสต์เดียน ด้วย หลังจากนั้นก็มีการพัฒนาถนนในหมู่บ้าน ทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น โดยการสร้างถนน คอนกรีตเสริมไม้ไผ่ แต่ก็ยังไม่ทั่วถึง แต่ก็ดีกว่าเดิมที่เป็นถนนดินลูกรัง ที่ชรุขระ และเป็นหลุมเป็นบ่อ

2. พ่อครูแม่ครูในหมู่บ้าน

- นาย วิบูล แก้วมา ความสามารถ วงศ์ประยุกต์
- นาย ได พฤกษาดรา (น้อย ศรีมอย) ความสามารถ ไฟล์คชองคำเมือง เพลงแนว ธรรมชาติ สร้างสรรค์และเพื่อชีวิต ใช้กีตาร์ไปร่วม ซึ่ง ชลุย
- แม่ สมจิตรา คำบัวต่อง ความสามารถ ค่าวิชา
- นาง รอง เป็งใหม่ ความสามารถ ค่าวิชา
- ลุง บุญยืน สริวนทร์ตีบ สอนละล้อ

ผลที่เกิดกับแกนนำและเยาวชน

การที่เยาวชนได้ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนทำให้เยาวชนได้ฝึกฝนการคิดประดิษฐ์ การทำงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวางแผนการเก็บข้อมูล การวางแผนและการแบ่งหน้าที่การทำงานระหว่างการเก็บข้อมูล เยาวชนเกิดความสัมพันธ์กับชุมชนมากขึ้นโดยเฉพาะ ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ได้เล่าเรื่องราวและได้ให้ความรู้กับเยาวชน และเยาวชนก็ได้ความรู้ และรู้จักพ่อครูแม่ครู ผู้มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาในหมู่บ้านของตนเอง หลังจากที่ร่วบรวมข้อมูล

ของหมู่บ้านต่างๆ เยาวชนได้มีความตระหนักถึงคุณค่าของท้องถิ่น เช่น เรื่องราวประวัติหมู่บ้านต่างๆ เยาวชนมองว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ บางเรื่องไม่เคยทราบมาก่อนรวมถึงประเพณีเดิมๆ ที่ทำสืบทอดกันมา ที่ถูกถ่ายทอดจากสืบบุคคล ประสบการณ์ตรงของผู้เฒ่าผู้แก่ ทำให้มีชีวิตชีวาน่าสนใจมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเห็นคุณค่าของผู้เฒ่าผู้แก่โดยเชิญให้มาทำการสอนสืบทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาให้กับเยาวชนในช่วงวันหยุด และช่วงเทศกาลต่างๆ และเยาวชนได้แสดงความเคารพโดยไปเยี่ยมเยือน พูดคุยอย่างต่อเนื่องในโอกาสวันสำคัญ เช่น ปีใหม่เมื่อ (สงกรานต์) จะพา กันไปรดน้ำดำหัวคนเฒ่าคนแก่ นอกจากรดน้ำเยาวชนยังมีความภาคภูมิใจกับข้อมูลต่างๆ ที่ตัวเองได้รวบรวมไว้เป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นตัวเอง เกิดความห่วงเห็นทรัพยากร เช่น แม่น้ำ แหล่งต้นน้ำ ป่าของหมู่บ้าน ซึ่งในอดีตมีความสำคัญจนกลายเป็นชื่อหมู่บ้าน แต่ปัจจุบันถูกทำลาย ถูกมองข้าม แทนที่จะมีความคิดที่จะช่วยกันดูแลรักษาโดยคิดเป็นแผนงานกิจกรรมต่อไป

2.2 กิจกรรมเสริมความรู้เรื่องเอดส์ เพศศึกษา ยาเสพติดให้กับเยาวชน

รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นลักษณะค่ายอบรมเสริมความรู้ โดยใช้กระบวนการ

การแบบมีส่วนร่วม ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

ขั้นตอน วิธีการ

- ประชุมวางแผน เตรียมงาน คิดรูปแบบกิจกรรม วางแผนในค่าย
 - ประชาสัมพันธ์รับสมัครเยาวชนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในค่าย
 - จัดกิจกรรมค่ายเสริมความรู้ให้กับเยาวชน
 - สรุปประเมินผลการจัดค่าย

ຜລທີ່ເກີດໃໝ່ນ

จำนวนผู้เข้าร่วมเป็น เยาวชนชาย หญิง อายุ 13 – 20 ปี จำนวน 53 คน

หลักสตรีการอบรม

เนื้อหา	วิธีการ กระบวนการ
การชี้แจงวัตถุประสงค์ สร้างความคุ้นเคย ความคาดหวัง ข้อตกลงร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> กล่าวนำ ชี้แจงวัตถุประสงค์ค่าย เล่นเกมส์ ทำความรู้จักกัน แนะนำตัว แจกบัตรคำ เรียนความคาดหวังของตนเอง น้ำดีดกระดาน วิทยากรประมวลสรุป ระดมข้อตกลงกติกาการอยู่ร่วมกันในค่าย
ความรู้เรื่องเอดส์	<ul style="list-style-type: none"> เล่นเกมส์ที่นำเข้าสู่บทเรียนเรื่องเอดส์

	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มย่อย 5 กลุ่มให้รวมข้อมูลสิ่งที่คุณรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และคำถ้ามข้อข้องใจเกี่ยวกับโรคเอดส์ - นำมาอภิปรายกลุ่มใหญ่ พี่เลี้ยงและวิทยากรเพิ่มเติมข้อมูล (เนื้อหาครอบคลุมประเด็น การติดต่อ การป้องกัน การอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ และความเชื่อต่างๆ เกี่ยวกับเอดส์)
พัฒนาร่วมเสี่ยงต่อเอดส์	<ul style="list-style-type: none"> - ระดมความเสี่ยงของวัยรุ่นต่อโรคเอดส์เขียนลงในบัตรคำ - แบ่งกลุ่มย่อยช่วยกันอภิปรายจัดลำดับความเสี่ยงจากน้อยไปมาก - แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดวิธีการลดความเสี่ยงจากพัฒนาร่วมเหล่านั้น - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอต่อ
ถุงยางอนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นเกมส์ถุงยางวน โดย เขียนคำสั่งไว้ในถุงยางแล้วเป่าเป็นลูกโป่ง - ให้ผู้เข้าร่วมนั่งล้อมเป็นวงกลมเปิดเพลงจังหวะเร้าใจ มองลูกโป่งเข้าไปในวง - ให้ผู้เข้าร่วมส่งลูกโป่งวนต่อไปเรื่อยๆ ในวงกลมเมื่อเพลงหยุดที่คราวนี้นั่งทับลูกโป่งจนแตกแล้วปฏิบัติตามคำสั่งในลูกโป่ง ● คำสั่งที่ 1 ให้อ่านฉลากข้างของถุงยางให้เพื่อนฟังโดยละเอียด เพื่อสังเกตุวันหมดอายุ ขนาด และลักษณะถุงยาง ● คำสั่งที่ 2 ให้เป่าถุงยางให้ใหญ่ที่สุดเพื่อให้รู้ว่าถุงยางอนามัยยังหยุ่นได้ ● คำสั่งที่ 3 ให้นำถุงยางไปใส่น้ำเพื่อให้รู้ถึงคุณสมบัติของถุงยาง ว่าสามารถป้องกันน้ำคัดหลังได้ ● คำสั่งที่ 4 ให้สาธิตวิธีใส่ถุงยางอนามัยให้เพื่อนดูเพื่อสอนวิธีการใช้ถุงต้อง
เพศศึกษา	<p>ความเปลี่ยนแปลงสรีระร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มชาย หญิง - ให้วัดรูปความเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่พร้อมอธิบายเพิ่มเติมจากรูป - ถามคำถามข้อสงสัยเกี่ยวกับเพศตรงข้าม - นำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ พี่เลี้ยง วิทยากรอธิบายเพิ่มเติม

การคุณกำเนิด	อธิบายข้อมูลเรื่องการคุณกำเนิดพร้อมสถานที่ต่อไปนี้และยกย่อแต่ละชนิด
ยาเสพติด	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 8-10 คน ให้ช่วยกันวิเคราะห์สิ่งสารเหตุ ผลกระบวนการโดยใช้กระบวนการตั้นไม้ปัญหา แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ต่อสถานการณ์ยาเสพติดที่เราทำได้ - แต่ละกลุ่มนำเสนอการวิเคราะห์ และแนวทางแก้ไขของตนเองในรูปแบบละคร

ผลที่เกิดกับแก่นนำและเยาวชน

การจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องเอดส์ / เพศศึกษาทำให้แก่นนำได้มีการเตรียมตัวและฝึกฝนการใช้กระบวนการอบรมแบบมีส่วนร่วมและยังต้องเตรียมข้อมูลเนื้อหาต่างๆ ทำให้มีความชัดเจนในเนื้อหาที่ต้องนำเสนอ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับความรู้ ความสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง เช่น การดูแลสุขภาพทางเพศ การมีประจำเดือน การใช้ถุงยางอนามัย การคุณกำเนิดซึ่งเป็นปัญหาที่เยาวชนกำลังเผชิญอยู่ หลังจากการอบรมกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมอบรมมีความไว้วางใจในตัวแก่นนำ มากขึ้นรับคำปรึกษาและความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ / เอดส์อย่างต่อเนื่อง มีการมาขอรับถุงยางอนามัย ทำให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีการป้องกัน มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยมากขึ้น

2.3 การจัดการแข่งขันจัดร่ายนแรลลี่เยาวชน

ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน

1. จัดประชุมวางแผนการทำงาน แก่นนำเยาวชนได้จัดประชุมวางแผนการจัดการแข่งขัน โดยเชิญผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมในการวางแผนงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานและการสนับสนุนของชุมชน เช่น ทีมงานแก่นนำแต่ละคนต้องมีหน้าที่อะไรบ้างในงาน ชุมชนจะช่วยประชาสัมพันธ์และสนับสนุนของรางวัลและเข้าร่วมในงาน
2. ประชาสัมพันธ์การแข่งขันให้กับเยาวชนและชุมชน โดยใช้รูปแบบการประกาศเสียง ตามสาย ขอความร่วมมือกับโรงเรียนในการแจ้งให้นักเรียนทราบ การทำป้ายผ้า ป้ายกระดาษโฆษณาและบอกร่องกัน
3. ขอการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดงานในรูปแบบต่างๆ เช่น ร้านค้าสนับสนุนของรางวัล เงินรางวัล ชุดช่วยเหลือพนักงานช่วยอำนวยสะดวกตลอดเส้นทาง หมอนามัยมาช่วยเป็นฝ่ายปฐมพยาบาล กลุ่มแม่บ้านสนับสนุนอาหาร เป็นต้น
4. จัดดำเนินการแข่งขันจัดร่ายนแรลลี่โดยใช้เส้นทางภายนอกในตำบลห้วยทราย ระหว่างทางจะมีการหา RC ความรู้ต่างๆ มีจุดบริการน้ำดื่ม พอเข้าเส้นชัยก็จะมีอาหารบริการโดย

กลุ่มแม่บ้าน จำนวนก่อนแจกรางวัลจะมีการตอบคำถาม ความรู้ชิงรางวัลเด็กๆ น้อยๆ ก่อนรับรางวัล

5. สรุปการทำน้ำดื่มจากเครื่องสีนกิจกรรม

ผลที่เกิดขึ้น

มีเยาวชนสนใจเข้าร่วมแข่งขันจำนวนมาก แกนนำเยาวชนได้ฝึกการทำน้ำดื่มกันและ การประสานงานกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ สร้างให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นในกลุ่มเยาวชน มากขึ้นและให้การสนับสนุนกลุ่มเยาวชนในการทำงาน เช่น สนับสนุนของรางวัลต่างๆ สนับสนุน งบประมาณ และให้ความร่วมมือเข้าร่วมงาน

2.4 การส่งเสริมอาชีพ

ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน

1. ประชุมทีมงานวางแผนการทำงาน
2. ประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนที่สนใจด้านการประกอบอาชีพมาร่วมโครงการ
3. จัดสรรงบประมาณให้กับเยาวชนที่มีความสนใจ
4. เยาวชนดำเนินงานตามอาชีพของตน
5. สรุปผลการทำงานร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น

มีกลุ่มเลี้ยงปลา	7	คน
กลุ่มเกษตรปลดสารพิษ	6	คน
กลุ่มเปิดร้านขายของชำ	4	คน

วิเคราะห์ สรุปผล

ในขั้นตอนภาคปฏิบัติของแกนนำเยาวชนเป็นการที่แกนนำเยาวชนได้ปฏิบัติจริง ตาม แผนงานของตัวเอง มีการวางแผนและสรุปงานร่วมกัน ทำให้เกิดทักษะความชำนาญในการ ทำงานมากขึ้น และในภาคปฏิบัติมีกิจกรรมที่ทำหลากหลายทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจ กรรมต่างๆ ได้ฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการทำงาน ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน และการประสานความร่วมมือกับชุมชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชน และมั่นใจในการทำงานของกลุ่มเยาวชน สร้างให้เกิดความตื่นเต้นและยั่งยืนของกลุ่มเยาวชน

บทที่ 7

การสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล

วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของแกนนำระดับตำบล
2. เพื่อหารูปแบบลักษณะเครือข่ายในระดับตำบลที่เหมาะสม

กระบวนการ / วิธีการสร้างเครือข่าย

1. คัดเลือกแกนนำเยาวชน เพราะแกนนำจะเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานของเครือข่าย นับบทบาทหน้าที่หลักตั้งแต่การวางแผนงาน จัดกิจกรรมของเครือข่าย บริหารจัดการเครือข่าย และสร้างแกนนำรุ่นใหม่ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการคัดเลือกแกนนำจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างเครือข่ายเยาวชนในการคัดเลือกแกนนำเยาวชนจาก 8 หมู่บ้านมาร่วมเป็นเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลโดยใช้วิธีการคัดเลือก 3 รูปแบบ คือ

- 1.1 ผู้นำและเยาวชนในหมู่บ้านเป็นผู้คัดเลือก
- 1.2 คัดเลือกจากการจัดกิจกรรมเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันเสนอชื่อ
- 1.3 คัดเลือกจากทีมงานวิจัย

คุณสมบัติแกนนำที่นำไปสู่ความสำเร็จ

สรุปคุณสมบัติของแกนนำที่จะทำให้เครือข่ายทำงานได้สำเร็จ มีดังนี้

- มีใจรักที่จะทำงาน
- เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครองให้การสนับสนุน
- มีใจว่างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- เปิดรับเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและพัฒนาตนเอง
- มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก

2. การอบรมเสริมศักยภาพแกนนำเยาวชน

เป็นการสร้างความคุ้นเคยของแกนนำเยาวชนจากแต่ละหมู่บ้านให้มาเข้าร่วมในการอบรมด้วยกัน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงสภาพชุมชน และสภาพปัญหาของเยาวชนเป็นการสร้างความตระหนักร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกันในการทำงานของเครือข่าย และเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน คือ เรื่องการเป็นผู้นำกิจกรรม การทำงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงาน การ

บริหารจัดการกลุ่ม และต้องมีแนวคิดการสืบทอดสร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมาจึงจะทำให้ เครือข่ายต่อเนื่องยั่งยืน กระบวนการเสริมศักยภาพเยาวชนต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับเยาวชนในแต่ละบริบทในกรณีศึกษาต่ำบลหัวยทรายเป็นกลุ่มเยาวชนในชุมชนจึงต้องเน้นในเรื่องการ ประสานงานกับชุมชน และการสร้างแกนนำรุ่นใหม่ก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นกลุ่มเยาวชนที่เกิด ขึ้นตามธรรมชาติไม่มีสถาบันรองรับ หรือการเข้ามาของสมาชิกใหม่อย่างเป็นระบบ แกนนำจึง ต้องมีทักษะในการสร้างแกนนำรุ่นใหม่มาเสริมทีมเสมอ

3. การวางแผนงานร่วมกัน

ในกระบวนการวางแผนงานของโครงการจากจะมีแผนงานของแต่ละหมู่บ้าน แล้วนั้นยังมีแผนงานร่วมของเครือข่ายระดับต่ำบล เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการทำงานและสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย

4. แกนนำเครือข่ายจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

ในการจัดกิจกรรมตามแผนงานของแต่ละหมู่บ้านและแผนงานร่วมของเครือข่าย ระดับต่ำบล แกนนำเยาวชนได้ลงไปช่วยหนุนเสริมการจัดกิจกรรมกันระหว่างหมู่บ้าน ช่วยกัน ประสานงานกับชุมชน แบ่งบทบาทหน้าที่กันทำงานแต่ละกิจกรรมมีการสรุปการทำงานร่วมกัน เกิดความสัมพันธ์ในการทำงานและผ่านประสบการณ์การทำงานร่วมกัน

5. การประชุมประจำเดือนของเครือข่ายเยาวชนระดับต่ำบล

เป็นการพบปะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและสถานการณ์ของเยาวชนในหมู่บ้าน ตัวเอง วางแผนการทำงานร่วมกัน รายงานความคืบหน้าปัญหาอุปสรรคการทำงาน และเปลี่ยน ประสบการณ์และหาแนวทางการแก้ไขการทำงาน

6. การไปร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายอื่นนอกชุมชน

ทำให้แกนนำเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ รู้จักเพื่อนใหม่ ไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงานและนำเสนอตัวเองในนามกลุ่มหรือเครือข่ายต่ำบล เกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของมากขึ้น

สรุปผล วิเคราะห์

กระบวนการสร้างเครื่อข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล อยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานของโครงการ โดยให้แก่นนำเยาวชนได้มีรู้จัก สร้างความสัมพันธ์กัน ได้วิเคราะห์ปัญหาสร้างความตระหนักร่วมกัน คิดแผนการทำงานและปฏิบัติงานตามแผนที่ช่วยกันวางแผนไว้เกิดประสบการณ์ เรียนรู้ร่วมกัน พิเลี้ยง ทีมงานวิจัยเป็นตัวช่วยเสริมและอำนวยความสะดวกในการทำงานของแก่นนำเยาวชน

ประเด็นที่เกิดจากการทำงานเครือข่ายของแก่นนำเยาวชนระดับตำบล

1. แรงจูงใจ (Motivation) มีความสำคัญต่อการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเยาวชน เพราะเป็นสิ่งแรกที่ทำให้เยาวชนเข้ามาร่วมกิจกรรม ตัวอย่างแรงจูงใจที่แสดงออกเป็นจุดมุ่งหมายการเข้าร่วมเครือข่ายของแก่นนำเยาวชน

- ได้รู้จักเพื่อนใหม่
- ได้ความสนุกสนานในการทำงาน
- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ได้พัฒนาตัวเองทั้งด้านความคิดและการเป็นผู้นำ
- เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน
- ประสบการณ์และช่วยเหลือกันในการทำงานเยาวชน

2. เป้าหมายของเครือข่าย ที่ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันและส่งเสริมผล

ประโยชน์ของกันและกันในสماชิกของเครือข่าย เป้าหมายการรวมกันของเครือข่ายคือ

- พัฒนาศักยภาพของเยาวชนในตำบล
- ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของเยาวชนและชุมชน
- เป็นศูนย์ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของเยาวชนในตำบล

3. โครงสร้างการทำงานของเครือข่าย

เป็นโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะที่จัดขึ้นตามความเหมาะสมและสามารถทำงานได้จริงในชุมชน

ผู้ประสานงาน/ศูนย์ประสานงานเครือข่าย จะใช้องกับกลุ่มเยาวชนเดิม ซึ่งมีทั้งและผู้ประสานงานมีประสบการณ์การทำงานอยู่แล้ว ผู้ประสานงานต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูง

มีทักษะต่างๆ ของแก่นนำเยาวชน มีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานกับองค์กรต่างๆ ได้ ศูนย์ประสานงานของเครือข่ายควรจะเป็นสถานที่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก มีสถานที่เข้าถึงง่ายในการจัดกิจกรรมและเป็นสถานที่เปิด คือสามารถเข้าออกได้สะดวก มีความเป็นกันเองและสบายนิ่งๆ มาใช้บริการและประสานงาน

กระบวนการเครือข่าย แต่ละหมู่บ้านจะมีตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน ในการมาเข้าร่วมเป็นกรรมการของข่ายมีวาระ 2 ปี เป็นบุคคลที่เยาวชนในหมู่บ้านให้การยอมรับ มีความรับผิดชอบ มีเวลาว่างกิจกรรมเครือข่ายและประสานงานภายในหมู่บ้าน

สมาชิกเครือข่าย จะมีรูปแบบไม่เป็นทางการได้แก่เยาวชนทั่วไปและผู้ปกครอง ตลอดจนถึงผู้นำชุมชนที่เป็นที่ปรึกษาสามารถเข้ามาร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายได้ตามความสะดวก เหมาะสม มีความสนใจในกิจกรรมของเครือข่ายและสนับสนุนการทำงานของเครือข่าย

ที่ปรึกษาเครือข่าย ได้แก่ ผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ และตัวแทนผู้ปกครอง จะมีการประชุมกันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ความมีตัวแทนที่มาจากหลากหลายฝ่าย มีความเข้าใจในตัวเยาวชนและการทำงานของเยาวชน สามารถให้คำปรึกษาได้ทั้งระดับกิจกรรมและระดับการวางแผนงานเป็นระบบออกเสียงให้กับเครือข่ายเยาวชนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มเยาวชน

4. ความสำเร็จของเครือข่าย

- มีสมาชิกครบถ้วนหมู่บ้านและแก่นนำของเครือข่ายมีศักยภาพในการบริหารจัดการเครือข่ายได้
- รวมถึงการจัดทางบประมาณมาทำกิจกรรมของเครือข่าย
- ส่งผลต่อการสนับสนุนการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์แลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น และนำมาพัฒนาเครือข่าย เกิดความภูมิใจในเครือข่าย รักและห่วงเห็นในเครือข่ายมากขึ้น
- สามารถจัดกิจกรรมในชุมชนได้เงยอย่างต่อเนื่อง
- ชุมชนให้การยอมรับและสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายเยาวชน
- ใช้เป็นกรณีศึกษาให้กับกลุ่มเยาวชนกลุ่มอื่นได้

5. ปัญหาอุปสรรคของเครือข่าย

ปัญหาอุปสรรค	การแก้ไข
1. สมาชิกแกนนำเครือข่ายมีเวลาว่างไม่ตรงกัน สงผลต่อการนัดหมายในการทำงานต่างๆ	มีการจัดกิจกรรมอย่างแยกไปตามหมู่บ้าน เวลาทำกิจกรรมร่วมกันกลุ่มใหญ่จะใช้เวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่ว่างมากที่สุด
2. ความต่อเนื่องของตัวแกนนำเยาวชนที่มีการเปลี่ยนที่เรียน เปลี่ยนที่การทำงาน และแต่งงานทำให้ไม่สามารถงานต่อเนื่องได้	สร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดการทำงานทุกๆ ปี
3. งบประมาณสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายไม่ต่อเนื่องทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ใช้งบประมาณมากๆ เช่น ค่ายเยาวชนได้ต่อเนื่อง	พยายามระดมทุนและทรัพยากรในชุมชน และจัดกิจกรรมที่ใช้งบประมาณน้อย
4. งบประมาณของอบต.มีระเบียบมากไม่เอื้ออำนวยต่อลักษณะกิจกรรมของเครือข่าย	มีการประเมินแผนการทำงานว่ากิจกรรมใดสอดคล้อง 适合 ศักดิ์รับกับงบ อบต. แผนไหนต้องใช้งบที่อื่น และประสานงานกับ อบต. สม่ำเสมอ

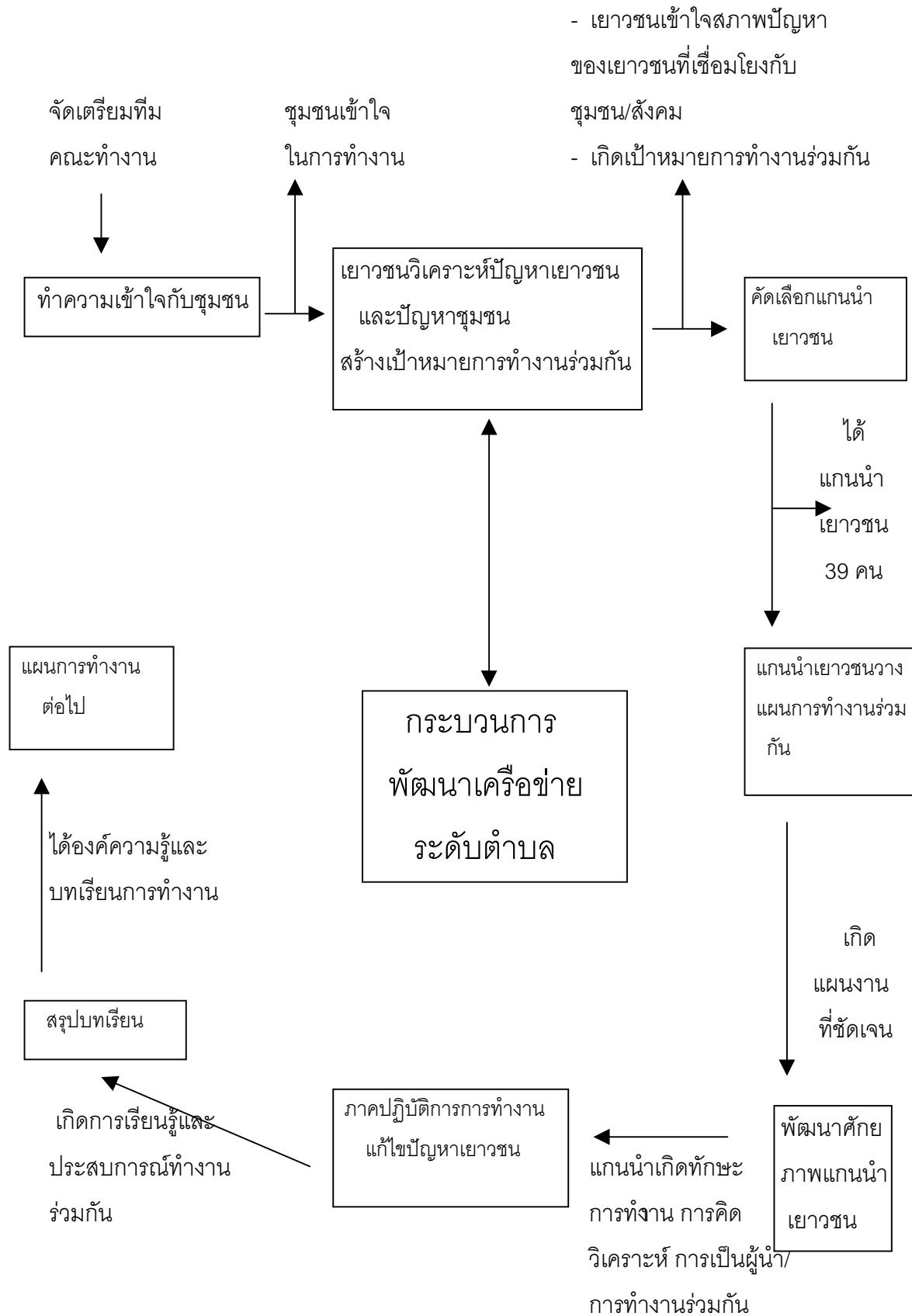
บทที่ 8

บทสรุปวิเคราะห์

ผลการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล

ตามธรรมชาติของเยาวชนจะมีการรวมตัวกันอยู่แล้วในลักษณะกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพศ ตามอายุ ตามสถาบันการศึกษา ตามพื้นที่อยู่อาศัยเดียวกัน หรือกลุ่มตามความสนใจ และแต่ละกลุ่มก็จะมีแกนนำตามธรรมชาติอยู่แล้ว การจัดกระบวนการภารกิจการพัฒนาแกนนำกลุ่มเยาวชนเป็นการช่วยเสริมศักยภาพให้กับแกนนำให้เกิดการวิเคราะห์สถานการณ์ เกิดทักษะการทำงาน ได้ทบทวนสถานการณ์ ปัญหาของตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวางและเข้มข้นขึ้น ทำให้เกิดความเข้มแข็งของแกนนำเยาวชน นำไปสู่การแก้ปัญหาของเยาวชนโดยเยาวชนเอง ซุ่มชนหรือทีมงานวิจัยมีบทบาทในการสนับสนุนและช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับแกนนำทำให้การทำงานของแกนนำมีทิศทางที่ชัดเจนและบรรลุผลสำเร็จได้เร็วขึ้น

สรุปภาพรวมกระบวนการทำงาน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ในรูปแบบกระบวนการและกลไกการทำงานพัฒนาแก่น้ำเยาวชน และการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล โดยมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรมและเครือข่ายเยาวชน

1. การประสานความร่วมมือกับชุมชน

ในบริบทชุมชนในชนบทผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มต่างๆ ในชุมชน มีบทบาทมากในการทำงาน ด้านต่างๆ ในชุมชน การสร้างความร่วมมือและประสานงานในการทำงานมีความจำเป็น การทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญ ตระหนักในปัญหาร่วมกัน นำไปสู่การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำงาน

บทเรียนองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น

1.1 ด้านการสร้างความตระหนักรู้กับชุมชน

- การที่จัดให้ชุมชนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหาของเยาวชนที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน และเยาวชนได้สะท้อนสถานการณ์และวิเคราะห์ร่วมกันทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ และตระหนักรถึงปัญหา เกิดแรงบันดาลใจในการที่จะแก้ไขปัญหา
- การประสานงานสร้างความเข้าใจตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ และการจัดปรับความคาดหวัง ระหว่างโครงการกับชุมชนร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันรู้ความคาดหวังซึ่งกันและกันส่งผลต่อกระบวนการการทำงาน และการวางแผนบทบาทของชุมชนกับคนทำงาน

1.2 ด้านการประสานงานกับชุมชน

- การประสานงานแบบเป็นทางการ โดยใช้หนังสือเชิญแจ้งข่าวสารการทำงานที่เป็นเอกสาร หรือการจัดเวทีต่างๆ ทำให้ชุมชนโดยเฉพาะผู้นำสามารถเข้าร่วมได้ สะดวกตามระเบียบราชการ และสามารถจัดเนื้อหาประดิษฐ์การทำงานได้อย่างชัดเจน
- การประสานงานแบบไม่เป็นทางการโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนกลุ่มตามชุมชน ที่พูดคุยตัวต่อตัว ทำให้เกิดความเข้าใจได้ลึกซึ้ง และได้มุ่งมองหลักหลาຍในการทำงาน
- การใช้กระแสส์คอม ในการสร้างความร่วมมือกับชุมชน เช่น นโยบายรัฐ เว็บที่ชุมชนกำลังสนใจ ใช้วันสำคัญต่างๆ ในการจัดกิจกรรมประเพณีของชุมชน ทำให้ได้รับความร่วมมือง่าย และมากกว่าสถานการณ์ธรรมดា
- การประสานความร่วมมือกับชุมชนต้องคำนึงถึงตารางงานและผู้ที่ทำหรือเทศบาลต่างๆ ในชุมชน หรือแผนการประจำปีของชุมชน เช่น ทำนา งานปอย งานประชุมของราชการ

1.3 ด้านวิธีคิดต่อการทำงานร่วมกับชุมชน

- การใช้วิธีคิดของการทำงานที่ไม่ยึดติดบทบาทหน้าที่ เช่น ผู้นำชุมชน ประธานແນบ້ານ ประธานเยาวชน แกนนำเยาวชนและอื่นๆ แต่ใช้วิธีคิดในบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครอง ลุง ป้า น้า อา และลูกหลานในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และไม่เกิดความขัดแย้งที่รุนแรง เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน และการใช้วัฒนธรรมชุมชน เช่น การรอดน้ำดำหัวช่วงปีใหม่เมือง (สงกรานต์) เป็นการขอขมาลิงที่ได้ล่วงล้ำต่อ กันในการทำงานต่อผู้หลักผู้ใหญ่และผู้เฒ่าผู้แก่ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อ กัน
- การมีส่วนร่วมของชุมชนออกจากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการทำงานแล้ว การที่ทีมงานวิจัยหรือแกนนำเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมในงานของชุมชนจัดขึ้น ก่อให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อ กัน
- การที่ทีมงานวิจัยเป็นคนในพื้นที่ที่ทำให้รู้สถานการณ์ของชุมชนดี และกลุ่มเยาวชนมีบทบาทในการทำงานมาก่อนทำให้ชุมชนมีความเชื่อมั่นและง่ายต่อการประสานงาน และการทำงานร่วมกัน

กระบวนการในการพัฒนาแกนนำเยาวชนและการสร้างเครือข่ายระดับตำบล

2. การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน และการสร้างเป้าหมายการทำงาน

2.1 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน

การที่เยาวชนได้วิเคราะห์สภาพของชุมชนร่วมกับปัญหาของเยาวชนและใช้กระบวนการวิเคราะห์แบบต้นไม้ปัญหา สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้ คือ ปัญหาของเยาวชนมีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กับชุมชนทั้งในด้านสาเหตุของปัญหาและผลกระทบของปัญหา ประเด็นสำคัญในการวิเคราะห์ คือ

- การนำเอกสารสภาพปัญหาจริงที่ตัวเองเผชิญ หรือเพื่อนกำลังเผชิญอยู่มาวิเคราะห์ ทำให้เยาวชนมองภาพได้ชัดเจนและเกิดความตระหนัก
- กระบวนการที่เหมาะสมช่วยให้เยาวชนได้เชื่อมโยงปัญหา ของตัวเองเข้ากับมิติอื่นๆ ทั้งในชุมชนและสังคมกว้าง
- การวิเคราะห์ปัญหาของตัวเองเชื่อมโยงกับปัญหาชุมชน และสังคมกว้าง ทำให้เข้าใจปัญหาที่รุบด้านมากขึ้น

2.2 การสร้างเป้าหมายร่วมกันในการทำงาน

การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม เยาวชนพบว่ามี 2 ระดับ คือ เป้าหมายที่ 1 เป้าหมายใหญ่หรือภาพผู้ที่อยากริ้วเยาวชนเป็น

เป้าหมายที่ 2 เป้าหมาย / วัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นเป้าหมายที่เยาวชนคิดขึ้นตามแผน

ในการกำหนดเป้าหมายที่ 1 ร่วมกันเป็นการเริ่มต้นคิดแบบง่ายๆ คือภาพเยาวชนในฝันที่ อยากริ้วเป็น นำมาริ้วเคราะห์ร่วมเป็นเรื่องใหญ่ๆ ในการวางแผนเป้าหมายร่วม

ส่วนการกำหนดเป้าหมายที่ 2 เป็นการกำหนดเฉพาะกิจกรรมเพื่อบรรลุในการแก้ปะเด็น ปัญหาเฉพาะปะเด็นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายใหญ่หรือเป้าหมายที่ 1

ในกระบวนการกำหนดเป้าหมายนี้ ทีมงานและนักวิจัยต้องมีส่วนช่วยในการตั้งค่าตาม แลกเปลี่ยนหากความชัดเจนในการทำเป้าหมายเป็นการหาข้อผูกพันร่วมกัน เป็นขั้นตอนแรก ที่สำคัญในการทำงานและการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชน

3. การคัดเลือกแกนนำเยาวชน

3.1 วิธีการคัดเลือกแกนนำเยาวชน

- วิธีที่ 1 คัดเลือกโดยชุมชนหรือผู้นำชุมชนเสนอชื่อมา
ได้แกนนำเยาวชนที่มีลักษณะเป็นเยาวชนที่มีความประพฤติเรียบร้อย เรียนดี เป็นผู้นำเยาวชน
ตามโครงสร้างของหมู่บ้านอยู่แล้ว

- วิธีที่ 2 คัดเลือกจากตัวเยาวชนเอง
จะได้แกนนำที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติมาจากการหลากหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มเที่ยว กลุ่มกีฬา กลุ่ม
ละ>tag>แกนนำบ้านใกล้กัน

- วิธีที่ 3 คัดเลือกโดยทีมงานวิจัย
แกนนำจะมีคุณสมบัติตามข้อ 1 และข้อ 2 แต่เป็นการคัดเลือกจากตัวเยาวชนที่ไม่ได้เข้ามา มี
ส่วนร่วมในกระบวนการที่ 1 และ 2

ในกระบวนการคัดเลือกได้แกนนำทั้งหมด 41 คน

พบว่า ในกระบวนการคัดเลือกได้แกนนำเยาวชนมีทั้งสมัครใจและไม่สมัครใจ อาจถูกเสนอเข้ามาตามขั้นตอนวิธีการคัดเลือกแต่ละวิธี เพราะมีคุณสมบัติเบื้องต้น เช่น การเป็นหัวใจกลุ่ม มี
ความประพฤติดี นิสัยเรียบร้อยเป็นต้น

3.2 คุณสมบัติของแกนนำเยาวชน

ที่สามารถทำงานได้จริงหลังจากผ่านการดำเนินงานไปแล้วซึ่งหนึ่ง พบร่วม แกนนำเยาวชนมีคุณสมบัติ เหล่านี้

- มีใจรักที่จะทำงาน
- เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน
- ผู้ปกครองให้การสนับสนุน
- มีใจว่างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- เปิดรับเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และพัฒนาตนเอง
- มีความเป็นผู้นำกล้าแสดงออก

4. กระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชน

การพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องใช้กระบวนการที่มีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาแกนนำทุกกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มต้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแกนนำในกระบวนการใช้ทั้งสถานการณ์สมมุติ กิจกรรมต่างๆ ในการฝึกฝน และการผ่านสถานการณ์จริงในการทำงาน จะมีส่วนช่วยให้แกนนำเยาวชนมีการพัฒนาศักยภาพยกระดับตัวเอง

บทเรียนองค์ความรู้สำคัญในการพัฒนาเยาวชน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมแกนนำเยาวชนในทุกขั้นตอน การทำงานตั้งแต่การเริ่มคิดวิเคราะห์เห็นสภาพปัญหาและเป้าหมายการทำงานร่วมกันสามารถวางแผนกรอบเนื้อหาในการพัฒนาตัวเองได้
- 2) การคิดกรอบเนื้อหาและกระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชนต้องอิงสภาพปัญหาและความเป็นจริงที่จะใช้ในการทำงาน
- 3) การพัฒนาแกนนำจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลายด้าน เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการทำงาน เช่น ด้านการวิเคราะห์ การกล้าแสดงออก การทำงานร่วมกันเป็นทีม การประสานงาน การบริหารกลุ่ม
- 4) กระบวนการพัฒนาแกนนำเยาวชน ต้องใช้ความละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการทำงาน
- 5) การที่แกนนำเยาวชนสามารถคิดแผนงานดำเนินกิจกรรมในชุมชนได้เอง และสามารถเขียนโครงการขอสนับสนุนงบประมาณเองได้ ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาแกนนำเยาวชน

5. การวางแผนงานของแกนนำเยาวชน

เป็นการดึงเอกสารวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน เยาวชนและคำนึงถึง เป้าหมายการทำงาน เป็นหลักในการคิดแผนงานในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แผนงานที่เกิดขึ้นจะมี 2 ระดับ คือ ระดับหมู่บ้าน หรือ 2-3 หมู่บ้าน ที่ใกล้เคียงร่วมกันคิด และระดับแผนงานร่วมกันเป็นเครือข่ายระดับตำบล แต่ละหมู่บ้านใช้ประดิษฐ์ปัญหาของหมู่บ้านตนเองมาคิดเป็นกิจกรรมแผนงาน พบว่า ในวิธีการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม แกนนำเยาวชนจะสร้างส่วนร่วม และวางแผนบทบาทของชุมชนตลอดจนใช้วัฒนธรรมชุมชนมาใช้ เช่น การเล่นสะล้อ ซอกซึ้ง ในการทำงานของแกนนำเยาวชน และแผนการทำงานมีหลายแผนงานครอบคลุมมิติปัญหาของเยาวชน บางเรื่อง เป็นเรื่องใหญ่ เช่น ด้านการศึกษาของเยาวชนต้องใช้ความร่วมมือหลายฝ่าย ซึ่งในการทำงานตามแผนงานพิจัยจะมีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนในการโดยเฉพาะงานใหญ่ที่สำคัญและใช้ความต่อเนื่อง เวลานาน

6. ภาคปฏิบัติการแก้ไขปัญหาเยาวชน

ในภาคปฏิบัติแกนนำเยาวชนได้ปฏิบัติจริง ในการทำงานเกิดการเรียนรู้และทักษะต่างๆ ในการทำงานส่งผลต่อความมั่นใจในการทำงาน

6.1 การเก็บรวบรวมศึกษาข้อมูลชุมชน

แกนนำเยาวชนของแต่ละหมู่บ้านเก็บศึกษาข้อมูลของหมู่บ้านตามกรอบประเด็นการศึกษาที่ตั้งร่วมกันไว้โดยศึกษาจากเอกสารและสอบถามจากผู้เฒ่าผู้แก่และผู้นำชุมชน

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการศึกษาข้อมูลของชุมชน

- เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านชุมชนของตนเอง
- เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆ ของชุมชน
- ได้รู้จักบุคคลสำคัญพ่อครูแม่ครูที่มีความเชี่ยวชาญ เนพะด้าน เช่น ดนตรีพื้นเมือง ด้านสมุนไพร ด้านภาษาล้านนา ด้านการฟ้อนดาบฟ้อนเจิง

พบว่า การที่เยาวชนได้ศึกษาข้อมูลของชุมชนทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตนเอง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างเยาวชนกับผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน

6.2 กิจกรรมเสริมความรู้เรื่องเอดส์ เพศศึกษา และยาเสพติด ให้กับเยาวชน

เป็นลักษณะค่ายอบรมโดยแกนนำเยาวชนจะคิดหลักสูตรแผนกรอบรวม และประสานงานให้เกิดการจัดอบรมขึ้น โดยแกนนำเยาวชนเอง

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม

- เรียนรู้เรื่องการคิดหลักสูตรเนื้อหา และกระบวนการครอบรูปแบบมีส่วนร่วม
- เรียนรู้ทักษะการประสานงานกับเพื่อนเยาวชนที่เข้าร่วมและประสานงานกับชุมชนให้เกิดการอบรม
- เรียนรู้ทักษะการนำกระบวนการโดยผ่านประสบการณ์จริง
- เรียนรู้เรื่องข้อมูลเนื้อหาที่จะนำเสนอในการอบรมโดยละเอียด
- เรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีมและการแก้ไขความขัดแย้งในทีมงาน

พบว่า

- การที่แก่นำได้ฝึกปฏิบัติจริงทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงานเป็นอย่างมาก
- การที่แก่นำต้องเป็นผู้นำกระบวนการและให้ข้อมูลกับกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการฝึกฝนเตรียมตัวและหาข้อมูลในการทำงาน
- บทบาทพี่เลี้ยงมีความสำคัญมากในการเริ่มทำกิจกรรมครั้งแรกของแก่นนำเยาวชนโดยการสะท้อนสิ่งที่สังเกตเห็นและให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงในการทำงาน โดยไม่ครอบงำความคิดของแก่นนำเยาวชน

6.3 การแข่งจักรยานแรลลี่

ทำให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มแก่นนำเยาวชน กับชุมชน ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำงาน

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการแข่งจักรยานแรลลี่ คือ

- การสร้างส่วนร่วมของเยาวชนและชุมชนในการจัดกิจกรรม
- การประสานงานกับชุมชนในการทำงาน
- การบริหารจัดการงบประมาณ

พบว่า กิจกรรมลักษณะเปิดกว้างทำให้เยาวชนสามารถเข้าร่วมได้อย่างหลากหลายและชุมชนสามารถให้การสนับสนุนได้ง่าย เช่น ของรางวัล ขนม อาหารกลางวัน เป็นต้น

6.4 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ

เป็นการตั้งเป็นกองทุนเล็กๆ สนับสนุนให้เยาวชนทำอาชีพตามความสนใจ

สิ่งที่เยาวชนได้เรียนรู้จากการประกอบปอาชีพ

- การบริหารจัดการงบประมาณ

- เทคนิคการประกอบอาชีพเฉพาะด้าน
- การวางแผนการทำงานด้านอาชีพ
- การจัดทำระบบบัญชี

พบว่า การส่งเสริมกิจกรรมด้านอาชีพกับกลุ่มเยาวชนไม่ประสบความสำเร็จในด้านผลกำไรเยาวชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการมากกว่า

การส่งเสริมอาชีพโดยใช้ระบบร่วมกันทำเป็นกลุ่มไม่เหมาะสมกับเยาวชนซึ่งมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้

7. การติดตามประเมินผลและสรุปบทเรียน

การประเมินผลและสรุปบทเรียนในการทำงานควรจะมีในทุกขั้นตอนในกระบวนการทำงาน ใน การประชุมสรุปแต่ละกิจกรรม การประชุมประจำเดือนของเครือข่าย จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบทเรียนต่างๆเกิดขึ้นมากมายผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานโดยเฉพาะแกนนำเยาวชน จะเป็นผู้สะท้อนการเรียนรู้และบทเรียนได้อย่างชัดเจน ตามประสบการณ์ตรง ที่มีงานและบุคคลภายนอก เป็นผู้ช่วยตั้งค่าตามและเสนอแนะของต่างๆจะทำให้บทเรียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. การพัฒนาเครือข่ายเยาวชน

การพัฒนาเครือข่ายเยาวชนได้มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือและการหนุนเสริมการทำงาน ของแกนนำเยาวชนในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนโดยทุกขั้นตอนในการดำเนินโครงการถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาเครือข่ายของแกนนำเยาวชนจากประสบการณ์เดิมในการทำงาน ของกลุ่มเยาวชนยังคงและ การดำเนินโครงการระยะเวลา 5 เดือน มีประสบการณ์ในด้านการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนในชุมชน คือ

บทเรียน / องค์ความรู้ที่สำคัญ

- 1) การที่แกนนำของเครือข่ายเยาวชนได้เคราะห์ปัญหาร่วมกันแลกเปลี่ยนทัศนคติ มุ่งมองต่อ กันส่งผลต่อการสร้างเป้าหมายที่สอดคล้องและชัดเจนกันในการทำงาน
- 2) รูปแบบโครงสร้างกลไกการทำงานของเครือข่ายที่สามารถทำงานได้จริงคือมีความยืดหยุ่นใน บทบาทหน้าที่เป็นตามธรรมชาติ เหมาะสมกับความพร้อมและศักยภาพของแกนนำกลุ่ม
- 3) กลไกสำคัญที่เครือข่ายทำงานได้ต่อเนื่อง คือมีผู้ประสานงานของเครือข่ายที่สามารถทำงาน เต็มเวลาได้
- 4) การที่แกนนำสมาชิกของเครือข่ายมีความเข้มแข็งส่งผลให้การทำงานของเครือข่ายเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ

- 5) การที่สมาชิกแกนนำเข้ามาร่วมเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เพราะได้รับประโยชน์จากการร่วมเครือข่ายทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นเวทีในการแสดงออกและเครือข่ายช่วยหนุนเสริมการทำงานของหมู่บ้านตนเอง
- 6) การใช้เครือข่ายตามธรรมชาติของเยาวชน เช่น กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มโรงเรียนเดียวกัน กลุ่มเพื่อนต่างๆ เป็นฐานในการทำงานของเครือข่ายทำให้เครือข่ายขยายได้กว้างขวางมากขึ้น
- 7) การทำงานเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนจะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงเร็วต้องมีการสร้างแกนนำเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมาแทนอย่างต่อเนื่อง
- 8) การที่แกนนำเยาวชนได้ใช้ชีวิตร่วมกันนอกเหนือจากการทำงาน เช่น การพักผ่อน ไปเที่ยว พับปะสังสรรค์ร่วมกัน สร้างผลต่อความสัมพันธ์อันมีต่อกันในการทำงานของเครือข่าย
- 9) การที่แกนนำเยาวชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเยาวชนเครือข่ายอื่นทำให้เพิ่มประสบการณ์มุมมองในการทำงานให้กว้างขึ้น และสามารถนำมารับใช้ในแผนงานได้ดี

9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

* เยาวชนเป็นช่วงวัยที่กำลังเปลี่ยนผ่านมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและเคลื่อนไหวตลอดเวลาในการพัฒนาแกนนำ ต้องมีการสร้างแกนนำรุ่นใหม่ขึ้นมาเสริมตลอดเวลาเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืนของการทำงาน

* การทำงานกับเยาวชนต้องเข้าใจธรรมชาติของเยาวชนอย่างรอบด้านทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น การเปลี่ยนแปลงของภาวะอารมณ์ ความต้องการยอมรับ ชอบห้ามยา ตามใจตัวเอง ร่างกายที่เข้าสู่วัยเจริญพันธ์ ความรู้สึกทางเพศ และความสัมพันธ์ทางเพศ ซึ่งเหล่านี้จะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนตลอดเวลา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีผลต่อกระบวนการการทำงานด้วยคนทำงานจะต้องไม่กดดันเยาวชนมากในกระบวนการทำงาน แต่จะเป็นการพูดคุยเมื่อเกิดปัญหาให้เยาวชนได้เข้าใจ รู้เท่าทันกับสถานการณ์ปัญหาและหาทางออกร่วมกัน

* การทำงานเยาวชนโดยให้เข้าเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ตั้งแต่การเริ่มคิด วิเคราะห์ การวางแผน ดำเนินงานตลอดถึงการสรุปประเมินผล เยาวชนจะรู้สึกมีความภาคภูมิใจ รู้สึกเป็นเจ้าของผลงาน เกิดการพัฒนาตัวเองจากประสบการณ์ตรง

* คนทำงานต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเยาวชนสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ต่อเนื่องให้กับเยาวชนและต้องให้เกิดการยอมรับในบทบาทของเยาวชนในชุมชน

* กระบวนการการทำงานกับเยาวชนต้องเป็นกระบวนการที่สนับสนานท้าทาย หมายบ
เอาเรื่องใกล้ตัวที่เป็นรูปธรรมมาเป็นโจทย์เริ่มต้นในการขับคิด

* การพัฒนาแก่นนำเยาวชนให้มีความเข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะแก่นนำจะ
เข้าถึงกลุ่มเพื่อนได้ดี สามารถนำความรู้ ความคิดไปขยายต่อในกลุ่มเพื่อนได้

* กระบวนการพัฒนาแก่นนำเยาวชนต้องอาศัยความร่วมมือกันของหลายฝ่ายทั้ง
ในชุมชน ครอบครัว ผู้นำชุมชน แก่นนำเยาวชน และกลุ่มต่างๆ ต้องให้ความสำคัญสนับสนุน
อย่างเต็มที่จึงจะเกิดการพัฒนาแก่นนำเยาวชนที่ยั่งยืน

* เครือข่ายเยาวชนที่เข้มแข็งต้องมีฐานมาจากแก่นนำเยาวชนที่เข้มแข็งก่อนจึง
จะสามารถขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของเครือข่ายได้

* เครือข่ายเยาวชนระดับชุมชนที่เข้มแข็งจะเป็นฐานให้กับเครือข่ายเยาวชนใน
ระดับกว้าง ทำให้ข่ายระดับกว้างมีบทบาทในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงและสามารถผลักดันเชิง
นโยบายได้

10. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยนี้เน้นศึกษาการพัฒนาแก่นนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนโดยใช้
กระบวนการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ระดับตำบล และโดยทั่วไปเยาวชนจะมีการรวมกลุ่มกันตาม
ธรรมชาติซึ่งบางครั้งอาจไม่จำกัดในเรื่องพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ที่มีวิจัยจึงเห็นว่าเป็นเรื่องน่าสนใจ
หากจะมีผู้ศึกษาการพัฒนาแก่นนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนโดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม
ในพื้นที่ทางสังคม

2) การทำวิจัยเดียว ก็ตามที่เกี่ยวกับเยาวชน จำเป็นต้องเข้าใจถึงความเป็นเยาว
ชน เช่น การมีภาระหน้าที่ทางการเรียน มีความสนใจที่หลากหลาย ชอบความสนุกสนาน ฯลฯ
เพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม

3) การเข้าถึง หรือทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเยาวชนจะช่วยให้การดำเนินกิจ
กรรมต่างๆ ของงานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี

ประวัติที่มงานวิจัย

1. นายเอกนัย จินาอันทร์ นักวิจัย

ที่อยู่ 151/1 หมู่ 3 ต.ห้วยตราด อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- เป็นผู้ประสานงานกลุ่มเยาวชนสักถิน ปี พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2545
- เป็นผู้ประสานงาน “โครงการเพื่อนเยาวชน” ภายใต้โครงการวัชรุ่นปีองกันแอดส์ (ปัจจุบันเป็น มูลนิธิศักษาภาพเยาวชน) ปี พ.ศ. 2543
- เป็นวิทยากรฝึกอบรมให้กับกลุ่มเยาวชนและองค์กรที่สนใจในประเทศ
 - TOT สำหรับผู้นำเยาวชนเพื่อสร้างเป็นทีมฝึกอบรม
 - เอดส์ / เพศศึกษา / ยาสพดicit / ทักษะชีวิต
 - การทำงานแบบมีส่วนร่วมมกนเยาวชน
 - การสร้างสรรค์ทีมงานและชุมชน

2. นางสาวอนุสรา ดวงลั้งก้า ผู้ช่วยนักวิจัย

ที่อยู่ 78/3 หมู่ 6 ต.ห้วยตราด อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- เป็นผู้ประสานงานกลุ่มเยาวชนสักถิน ตั้งแต่ปี 2545

3. นายยอดรัก ภักดี ผู้ช่วยนักวิจัย

ที่อยู่ 8/3 หมู่ 6 ต.ห้วยตราด อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ 50130

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

ประสบการณ์ทำงาน

- สู่ประสานงานโครงการสั่งเสริมสุขภาพวัยรุ่นชา (เด็กแก่กึ่ง) ภายใต้มูลนิธิศักษาภาพเยาวชน ปี พ.ศ. 2548
- อาสาสมัคร ทีมตราดงานเพื่อนบ้านคู่สมมติ ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนอาสาสมัคร จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์นิเทศฯ โครงการเรียนรู้ (ส.ว.ร.) ปี พ.ศ. 2548

ความเห็นต่องานวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”

1. ยินดีและเพิ่มเติมตามประเดินดังต่อไปนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
 - เนคุณที่ต้องมีการศึกษาเรื่องแกนนำ และการสร้างเครือข่าย
 - เนคุณที่เลือกศึกษากลุ่มเยาวชน
 - เนคุณที่เลือกศึกษาพื้นที่ตำบลห้วยทราย
2. หากเป็นไปได้ควรมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น เรื่องเกี่ยวกับผู้นำ เป็นต้น สรุปข้อมูลที่ได้มีการศึกษาทบทวนไว้แล้ว ขอให้พิจารณาอีกครั้งว่ามีความซ้ำซ้อนอย่างกับงานวิจัยที่ศึกษาหรือไม่อย่างไร เช่น แนวคิดการพัฒนาสังคม แนวคิดประชาสังคม เป็นต้น
3. สรุปวิเคราะห์ตารางที่นำเสนอในหน้า 45 – 47 เช่น แกนนำส่วนใหญ่มีคุณสมบัติอะไรเป็นหลัก เป็นเพศหญิง หรือเพศชาย แกนนำคนใดที่มีศักยภาพในการนำพากลุ่มหรือเครือข่ายไปข้างหน้าได้บ้าง แกนดังกล่าวมีคุณสมบัติอย่างไร เป็นต้น
4. ในหัวข้อ “สรุปปัจจัยที่สนับสนุนให้เยาวชนเกิดการพัฒนาตนเอง” หน้า 54 ควรย่อความเห็นเพิ่มเติมในแต่ละปัจจัยที่นำเสนอ เช่น บุคลิกส่วนตัว ความสนใจ พัฒนาครอบครัว เป็นต้น
5. ควรมีการข้างอิงที่มาของข้อมูลจากภารทบทวนเอกสารที่ได้นำเสนอไว้ในรายงาน
6. จัดปรับเปลี่ยนหน้า เว้นวรรค ตารางข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล ความชัดเจนของข้อมูลแผนภาพ (หน้า 24, 25 และ 42) และให้ทราบหากการสะกดคำ เพื่อความถูกต้องตามอักษรภาษาไทย
7. เพิ่มเติมข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ความเห็นงานวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชนในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่”

ปัญหาการขาดการสังเคราะห์ทำให้โครงการนี้ขาดความชัดเจนทุกขั้นตอนของการอธิบายการทำงาน เพราะไม่เห็นภาพรวมของข้อมูลที่มีอยู่ ภาพรวมกระบวนการการทำงานในอดีต และที่เพิ่งทำในโครงการนี้ ตลอดถึงผลที่เกิดขึ้น ดังจะอภิปรายพอเป็นตัวอย่างดังนี้

1. ปัญหาของชุมชน ในระดับก้าวได้อภิปรายมาแล้ว แต่ขาดสถานการณ์จริงในแต่ละชุมชน จะเลือกประเด็นปัญหาทุกคุณไม่ได้เป็นหน่วยปฏิบัติการ
2. บทที่ 2 ต้องการจะนออกสถานการณ์การรวมกลุ่มในชุมชน แต่ขาดการสังเคราะห์สูงทุกประจุ จึงไม่เห็นภาพว่าทุกประจุในบทที่ 1 กับปรากฏการณ์มีความเชื่อมโยง หรือแนวคิดทุกประจุจะถูกนำมาใช้ในสถานการณ์อย่างไร
3. กิจกรรมมีมาก แต่ไม่ได้เรียนรู้อย่างเรียงให้เห็นเป็นกระบวนการ การถึงแม้ว่าในขั้นตอนการทำงานอาจจะเป็นการลองผิดลองถูกแต่ในการเรียนกระบวนการ กิจกรรมถูกออกแบบให้ข้อเสนอแนะได้ ซึ่งกรอบแนวคิดหน้า 10 บอกทุกอย่างให้ชัดเจน แต่การเรียนรายงานไม่ถูกให้เกิดความเข้าใจตามนั้น
4. เนื้อหาของรายงานได้องค์ความรู้เรื่องปัญชาชุม และกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดทุกเนื้อหา ถ้าตั้งคำถามวิจัยให้ชัดเจน และสรุปขั้นตอนแต่ละขั้นตอนตามประสบการณ์ และความเข้าใจ ของนักวิจัย น่าจะช่วยพัฒนางานเรียนให้เข้าใจได้มากขึ้น
5. การเรียนการสอนการวิจัยนอกจากเป็นการรายงานว่าได้ดำเนินตามขั้นตอนที่ได้รับการสนับสนุนแล้ว ถ้าสามารถให้การรายงานเป็นตือที่ให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยอธิบายผ่านกระบวนการการทำงานจะเกิดประโยชน์ต่อการนำงานวิจัยไปใช้ได้ก้าวข้างหน้าทั้งต่อโครงการเองในระยะต่อไป และเป็นตัวอย่างแก่โครงการอื่น

สรุป โครงการนี้ควรสรุปประเด็นให้ผู้ที่ทำงานเข้าใจ และเรียบเรียงลำดับความคิดก่อนการเรียน เน้นเดียว กับการที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายเกิดทักษะในการคิด และทำกิจกรรม